

Protokoll

KIRKEMØTET
2020

Trondheim, 8.-11. oktober

Kirkemøtet på internett:

Taler, saksorienteringer, komitéinnstillinger, vedtak og annen informasjon fra Kirkemøtet er tilgjengelig på kirken.no/km. Der finnes også taler og vedtak fra kirkemøtene i perioden 1997-2020.

**Det 37. kirkemøte i Den norske kirke
ble holdt i Trondheim
fra torsdag 8. oktober til søndag 11. oktober 2020.
Forhandlingene på møtet fant sted på Scandic hotel Nidelven, Trondheim.**

Åpning av Kirkemøtet.....	3
Konstituering.....	4
KM 01/20 Godkjenning av innkalling og saksliste.....	4
KM 02/20 Kontrollutvalgets rapport om Kirkerådets oppfølging av Kirkemøtets vedtak	6
KM 03/20 Valg og oppnevninger.....	9
KM 04/20 Regler for Mellomkirkelig råd og tilhørende endringer i annet regelverk	34
KM 05/20 Konfirmasjonstidens gudstjenester	40
KM 06/20 Melding om kontrollutvalgets arbeid.....	46
KM 07/20 Kirkemøtets fordeling av midler 2021 og orientering om budsjett for 2020.....	48
KM 08/20 Endringer i kirkeordningen og delegasjoner til Kirkerådet	54
KM 09/20 Regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke	59
KM 10/20 Strategi 2022- 2025 – Innledende drøfting.....	72
KM 11/20 Pensjonsleverandør frå 2021 for tilsette i Den norske kyrkja (rettssubjektet).....	74
KM 12/20 Endringer i Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg	76
KM 13/20 Komitémøte i Kyrkjemøte (Kyrkjemøtets forretningsorden).....	81
KM 14/20 Støtte til nomineringsgrupper som har innvalgte medlemmer til Kirkemøtet.....	84
KM 15/20 Forskrifter om endringer i regler for valg av Kirkerådet (varamedlemmer for prester).....	85
KM 16/20 Endringer i Kirkemøtets budsjettreglement.....	90
KM 17/20 Endringer i Kirkemøtets forretningsorden og forslag til behandlingsform for Kirkemøtet 2020.....	98
KM 18/20 Revisjon av plan for diakoni i Den norske kirke – delegasjon av myndighet til Kirkerådet.....	101
KM 19/20 Orienteringssaker	102
Deltakere på Kirkemøtet 2020	103
Festgudstjeneste i Nidarosdomen.....	107
Taler, foredrag og hilsener	108

Åpning av Kirkemøtet

Åpningsmøtet

Kirkemøtet åpnet onsdag 08. oktober kl. 15.30 i Scandic Nidelven hotell i Trondheim. Biskop Stein Reinertsen, Agder & Telemark åpnet med andakt. Første taler var Kirkerådsleder Kristin Gunleiksrud Raam. Etter talen fulgte musikkinnslagene «Våkne opp og slå på dine strenger», og en brudemarsj samt en trønder barokk framført av fiolinistene Einar Olav Larsen og Gjermund Larsen. Deretter var det hilsninger ved statsråd Kjell Ingolf Ropstad og preses Olav Fykse Tveit.

Generaldebatt

Generaldebatten var torsdag 8. oktober kl. 17.45

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Disse hadde ordet:

Kathrine Tallaksen Skjerdal, Erling Birkedal, Thor Magne Seland, Therese Kristin Utgård, Gard Realf Sandaker-Nielsen, Frode Rabbevåg, Jostein Ådna, Anita Apelthun Sæle, Dag Tormod Milje, Karl Johan Kirkebø, Magne Hersvik, Hanne Marit Braathen, Karin-Elin Berg, Therese Egebakken, Rolf Steffensen, Nora Antonsen, Siri Broch Johansen, Linn Strømme Hummelvoll, Thomas Tinglum, Odd Einar Dørum, Rikke Elisabeth Grevstad Kopperstad, Kurt Solstrøm, Monika Tettli, Ann-Kristin Sørvik, Gunstein Endal, Håkon Kolstad Varhaug, Bjørn Thomas Åhrén, Arild Mikkelsen, Kari Veiteberg, Olav Rønneberg, Jo Hedberg, Tove Karoline Knutsen, Kjersti Ngozi Furueth, Trond Rønning, Sevat Lappegard, Olav Myklebust, Thomas Bjørtomt-Haug, Jon Henrik Gulbrandsen, Liv Heidrun Skaar Heskestad, Herborg Oline Finnset, Solveig Fiske, Finn Ragnvald Huseby, Sondre Karstad, Kai Steffen Østensen, Kjersti Gautestad Norheim, Terje Damman, Alex Ramstad Døsvik, Atle Sommerfeldt, Turid Torland Håland, Silje Håve Smørvik, Odin Adelsten Aunan Bohmann, Helene Lunder Eriksen, Oddgeir Sølvfæstersen, Astrid Fylling, Sara Ellen Anne Eira, Marius Berge Eide, Oddny Irene Miljeteig, Kjersti Jåvold Landmark, Turid Fjose, Gaute Norbye, Arne Moltubak, Nora Sætre Baartvedt, Dag Kjetil Hartberg, Kristin Gunleiksrud Raam.

Konstituering

Saksdokument:

KM 03.1/20 – Valg av dirigentskap for møtet

KM 03.1/20 Valg av dirigentskap for Kirkemøtet 2020

Kirkerådsleder Kristin Gunleiksrud Raaum ledet valget.

Dirigentskapet ble valgt ved akklamasjon og overtok deretter ledelsen av møtet.

Kirkemøtet valgte følgende dirigentskap for Kirkemøtet 2020:

Åpen folkekirke – ÅF

Nominasjonskomiteens liste – NL

Bønnelista – BL

Dirigent

Lill Tone Grahl-Jacobsen, Tunsb. ÅF
(Hoveddirigent)

Kai Steffen Østensen, Agd-Telem. ÅF

Iselin Vistekleiven, Hamar, NL

Personlig vara

Rolf Steffensen, Sør-Hål. Prest

Ole Jacob Flæten, Borg, ÅF

Hanne Braathen, Nord-Hål. BL

KM 01/20 Godkjenning av innkalling og saksliste

Godkjenning av innkalling

Innkalling til Kirkemøtet 2020 med vedlagte saksdokument ble sendt til medlemmene i forskriftsmessig stand. Det var ingen innvendinger til innkallingen.

Godkjenning av sakslisten

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Disse hadde ordet:

Gard Realf Sandaker-Nielsen, Anita Apelthun Sæle, Trond Rønning

Forslag til endring av sakslisten:

Gard Realf Sandaker Nielsen –

Ikke behandle/trekke sak 14/20 Støtte til nomineringsgrupper som har innvalgte medlemmer til Kirkemøtet fra sakslisten

Votering:

For: 102 stemmer. Mot 13 stemmer. Forslaget ble vedtatt.

115 stemmeberettigede.

Saksliste

- KM 01/20** Godkjenning av innkalling og saksliste
- KM 02/20** Kontrollutvalgets rapport om Kirkerådets oppfølging av Kirkemøtets vedtak
- KM 03/20** Valg og oppnevninger
1. Valg av Kirkemøtets kontrollutvalg for 2020-2024
  2. Valg av Klagenemnd for Den norske kirke
  3. Valg av valgkomite for 2020-2024
  4. Valg av protokollkomité
  5. Valg av Kirkeråd og Kirkerådets leder
  6. Valg av Mellomkirkelig råd og Mellomkirkelig råds leder
  7. Valg av Samisk kirkeråd og Samisk kirkeråds leder
  8. Valg av redaksjonskomiteer

KM 04/20 Regler for Mellomkirkelig råd og tilhørende endringer i annet regelverk

KM 05/20 Konfirmasjonstidens gudstjenester

KM 06/20 Melding om kontrollutvalgets arbeid

KM 07/20 Kirkemøtets fordeling av midler 2021 og orientering om budsjett for 2020

KM 08/20 Endringer i kirkeordningen og delegasjoner til Kirkerådet

KM 09/20 Regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke

KM 10/20 Strategi 2022-2025 – Innledende drøfting

KM 11/20 Pensjonsleverandør frå 2021 for tilsette i Den norske kyrkja (rettssubjektet)

KM 12/20 Endringer i Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg

KM 13/20 Komitémøte i Kyrkjemøte (Kyrkjemøtets forretningsorden)

(KM 14/20 Støtte til nomineringsgrupper som har innvalgte medlemmer til Kirkemøtet)

Saken ble trukket under behandling av KM 01/20 Godkjenning av innkalling og saksliste

KM 15/20 Forskrifter om endringer i regler for valg av Kirkerådet (varamedlemmer for prester)

KM 16/20 Endring av Kirkemøtets budsjettreglement

KM 17/20 Endringer i Kirkemøtets forretningsorden og forslag til behandlingsform for Kirkemøtet 2020

KM 18/20 Delegere myndighet til Kirkerådet til å godkjenne Plan for diakoni

KM 19/20 Orienteringssaker

1. Endringer i virksomhetsreglene – åpning for fjernmøter m.m.

Plenuminnstillinger og Kirkemøtets vedtak

KM 02/20 Kontrollutvalgets rapport om Kirkerådets oppfølging av Kirkemøtets vedtak

Saksdokument:

KM 02.0/20 Kontrollutvalgets rapport om Kirkerådets oppfølging av Kirkemøtets vedtak

Innstilling fra Kontrollutvalget

Kirkemøtet vedtok i 2016 å opprette et kontrollutvalg for Den norske kirke, og fastsatte regler for utvalget. Etter regler for kontrollutvalget § 2 har utvalget bl.a. følgende oppgave:

Kontrollutvalget skal på Kirkemøtets vegne forestå den løpende kontroll med Kirkerådets virksomhet – herunder kontrollere om Kirkemøtets vedtak blir fulgt opp etter deres innhold og forutsetninger.

Denne rapporten gjelder dette punktet i Kontrollutvalgets mandat.

Nåværende kontrollutvalg ble oppnevnt på Kirkemøtet i 2017. Kontrollutvalget ledes av Ann-Kristin Sørvik. De øvrige faste medlemmene er Finn R. Huseby (nestleder), Laila Riksaasen Dahl, Ola T. Lånke og Brit Skjelbred. Nytt kontrollutvalg skal oppnevnes av første kirkemøte etter kirkevalg.

Kontrollutvalgets leder deltar som observatør på Kirkerådsmøtene for på denne måte å forestå løpende kontroll. Ved utgangen av 2019 har internrevisor i samarbeid med Kirkerådets sekretariat gjort en systematisk gjennomgang av Kirkerådets protokoller for kontroll av hvorvidt Kirkemøtets vedtak har blitt fulgt opp etter deres innhold og forutsetninger. Internrevisor har på grunnlag av dette avgitt en rapport til kontrollutvalget, som utvalget i hovedsak har lagt til grunn for sin rapport til Kirkemøtet.

Kirkemøtet 2019 behandlet 16 saker. Tre av sakene (godkjenning av innkalling og saksliste (KM1/19), Kontrollutvalgets rapport om Kirkerådets oppfølging av Kirkemøtets vedtak (KM2/19) og orienteringssakene (KM 4/19)) medfører ikke særskilt oppfølging. De resterende sakene trenger oppfølging av forskjellig karakter. I en rekke saker handler oppfølgingen om å fastsette forskrifter, oppdatere lovbøker eller fastsette tidspunkt for implementering. Nytt personalreglement, Endringer i Kirkemøtets forretningsorden, Endringer i regelverk vedtatt av Kirkemøtet og Regler for valg av Kirkeråd er slike saker, som alle er implementert og kunngjort. I sak om **Justering av ordning for hovedgudstjenesten (KM 5/19)** arbeides med utgivelse av nye liturgiske bøker, og det er gjort vedtak om at den justerte ordningen skal være innført i Den norske kirkes menigheter senest 1. pinsedag 2021.

KM 14/19 Strategiplan for samisk kirkeliv er behandlet i samisk kirkeråd i flere møter, og følges dels opp gjennom Kirkerådets møter med bispedømmene, dels gjennom konkrete tiltak. I årsplanen for 2020 er det lagt inn ressursmaterieell for kirkelig feiring av samefolkets nasjonaldag 6. februar, midler til samisk bibeloversettelse, og til samarbeid med Svenska Kyrkan om utgivelse av sørsamisk salmebok.

I KM 6/19 Kirkeordning for Den norske kirke ble kirkeordningen vedtatt med forbehold om at kirkeloven erstattes med ny trossamfunnslov der Kirkemøtet gis hjemmel til å treffe slike vedtak om kirkeordningen. Stortinget behandlet ny trossamfunnslov i april og lovendringene trer i kraft fra 1.januar 2021. Lovendringene trer i kraft fra 1.januar 2021. Kirkemøtet ba også Kirkerådet om så snart som mulig i kommende kirkemøteperiode å fremme forslag om fremtidig arbeidsgiverorganisering og øvrig kirkeordning. Kirkerådet har vedtatt utredningsmandat for dette arbeidet og det er etablert et prosjekt med et hovedutvalg og fire arbeidsgrupper som utreder dette. De skal levere sitt arbeid til direktøren 28. februar 2021. Deretter vil Kirkerådet behandle saken og avklare videre framdrift med sikte på høring og eventuell behandling på Kirkemøtet i 2022. Saker om nytt regelverk for Mellomkirkelig råd og for ungdomsdemokrati vil i samsvar med Kirkemøtets vedtak fremmes for Kirkemøtet i 2020.

I KM 8/19 Endring av Kirkemøtets budsjettreglement er det lagt til grunn at reglementet trer i kraft fra 2020. Det er tatt hensyn til dette i budsjettbehandlingen for året 2020. Det er arbeidet med å øke sammenhengen mellom visjon/strategi, plan, budsjett og regnskap. Det er også utviklet langtidsbudsjett for å styrke mer langsiktig økonomistyring. Oppdatert budsjettreglement er lagt ut på kirken.no, under lovsamling.

I KM 9/19 Forslag til nye fordelingsnøkler mellom bispedømmerådene for tilskudd til prestetjeneste er de vedtatte fordelingsnøkler gjennomført i budsjett 2020 med halv virkning og vil få full virkning fra 2021, i samsvar med Kirkemøtets vedtak. Det vil bli foretatt evaluering av fordelingsnøkklene innen 5 år etter full innføring. Det er etablert et eget prosjekt for å gjennomgå budsjettgruppene 1a) og 1 b) utenom menighetsprestetjenesten. Dette er planlagt fremmet for Kirkemøtet 2021.

Kontrollutvalget konkluderer med at det ikke er gjort funn som medfører kritikk av Kirkerådets gjennomføring av Kirkemøtets vedtak.

TILLEGG SOM FØLGE AV KORONAPANDEMIEN

Kontrollutvalget avsluttet opprinnelig sin rapport til Kirkemøtet i møte 12. mars 2020, i den tro at Kirkemøtet skulle gjennomføres i april. Etter vårt møte ble vi klar over at Norge samme dag stengte ned. Det viste seg etter kort tid at Kirkemøtet ikke kunne gjennomføres som planlagt, og kontrollutvalget ble 25.3. 2020 bedt om å fungere videre fram til Kirkemøtet kan gjennomføres og et nytt utvalg er oppnevnt.

Utvalget har på sine møter 27.5. og 24.9. 2020 ikke mottatt informasjon som innebærer behov for å gi tilleggskommentarer til vår opprinnelige rapport om Kirkerådets oppfølging av Kirkemøtets vedtak. Men utvalget finner det naturlig her å orientere om at vi har mottatt grundig og god informasjon om sekretariatets, Kirkerådets og øvrig kirkeledelses arbeid knyttet til koronapandemien. Kontrollutvalget har i den sammenhengen gitt honnør og uttrykt takknemlighet både for den tydelige og ansvarsbevisste håndtering som så vel regionale som nasjonale kirkelige myndigheter har utvist overfor koronautfordringene, og for alt kreativt og godt arbeid som er utført i lokalkirkene i en tid med vanskelige rammer og store utfordringer.

Oslo, 24. september 2020
Kontrollutvalget

Ann-Kristin Sørvik
Ola T. Lånke

Finn Huseby
Reidar Åsgård

Laila Riksaasen Dahl

Plenumsbehandling

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen,

Kontrollutvalgets leder Ann-Kristin Sørvik la fram Kontrollutvalgets innstilling.

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet tok kontrollutvalgets rapport til orientering ved akklamasjon.

KM 03/20 Valg og oppnevninger

Saksdokument:

KM 03.2/20 Valg av tellekorps

KM 03.3/20 Fordeling av KMs medlemmer på komiteer 2020-2023

KM 03.4/20 Valg av komitéledere og nestledere for 2 år

KM 03.5/20 Valg av Kirkemøtets kontrollutvalg for 2020-2023

KM 03.5.1/20 Valgkomiteens innstilling

KM 03.6/20 Valg av Klagenemnd for Den norske Kirke

KM 03.6.1/20 Valgkomiteens innstilling

KM 03.7/20 Valg av valgkomité for 2020-2023

KM 03.8/20 Valg av protokollkomité

KM 03.9/20 Valg av Kirkeråd og Kirkerådets leder

KM 03.9.4/20 Valgkomiteens innstilling

KM 03.10/20 Valg av Mellomkirkelig råd og Mellomkirkelig råds leder

KM 03.10.1/20 Valgkomiteens innstilling

KM 03.10.2/20 Valgkomiteens innstilling

KM 03.11/20 Valg av Samisk kirkeråd og Samisk kirkeråds leder

KM 03.11.2/20 Valgkomiteens innstilling

KM 03.12/20 Valg av redaksjonskomité

KM 03.2/20 Valg av tellekorps

I Kirkemøtets forretningsorden § 3-4 er det bestemt at det skal oppnevnes et tellekorps bestående av fem representanter fra sekretariatet.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å oppnevne følgende tellekorps for Kirkemøtet 2020:

Øyvind Meling, leder

Kristian Myhre

Siv Birkeland

Risten Turi Aleksandersen

Berit Hagen Agøy

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet oppnevnte følgende tellekorps for Kirkemøtet 2020:

Øyvind Meling, leder

Kristian Myhre

Siv Birkeland

Risten Turi Aleksandersen

Berit Hagen Agøy

Valgt ved akklamasjon

KM 03.3/20 Fordeling av KMs medlemmer på komiteer 2020-2023

Kirkemøtets medlemmer er fordelt på seks komiteer. På bakgrunn av innkomne forslag fra bispedømmerådene er Kirkemøtets medlemmer fordelt på komiteene slik at det er en forholdsvis jevn fordeling mht kjønn og kategorier (lek, lek kirkelig tilsatt og prester), bispedømmerepresentasjon og biskoper (jf Kirkemøtets forretningsorden §5-2). Det er også forsøkt fordelt slik at de tre listene er noenlunde jevnt fordelt. Det må likevel bemerkes at flere av bispedømmerådene hadde lite spredning i sine ønsker. Det samme gjelder prester og lek kirkelig tilsatte. Det er derfor ikke alle som får sine ønsker oppfylt. Varamedlemmene er plassert i samme komite som det faste medlemmet.

Medlemmer av Kirkemøtet og andre med tale og forslagsrett er fordelt på komitéer i henhold til nedenstående komitéoppstilling for perioden 2020-2023.

Åpen folkekirke: ÅF

Nominasjonskomiteens liste: NL

Bønnelisten: BL

Kirkemøtekomite A – Gudstjenesteliv

Baartvedt, Nora Sætre	Lek, ÅF	Bjergvin
Berg, Karin-Elin	Lek, ÅF	Borg
Bergrabb, Gro	Lekkrk	Sør-Hålogaland
Bjørtomt-Haug, Thomas	Lek, BL	Borg
Espeland, Gyrid	Lek, ÅF	Stavanger
Hellerdal, Helene Breivik	Lek, ÅF	Stavanger
Heskestad, Liv Heidrun S.	Lek, NL	Stavanger
Håland, Turid Torland	Lek, NL	Agder og Telemark
Juritzen, Arve Otter	Lek, NL	Oslo
Moltubak, Arne	Prest	Møre
Myrseth, Jan Otto	Biskop	Tunsberg
Norbye, Gaute	Prest	Nord-Hålogaland
Nordkvelde, Heidi	Lek, ÅF	Tunsberg
Sæle, Anita Appeltun	Lek, BL	Bjergvin (vara for S. Oltedal)
Seem, Erik	Lek, NL	Nidaros
Smørvik, Silje Håve		UKM
Strand, Morten Løberg	Lek, NL	Tunsberg
Sørensen, Tiril Beathe	Lek, NL	Sør-Hålogaland
Tinglum, Thomas	Prest	Hamar
Ulveseth, Ingvill Anette	Lekkrk	Nord-Hålogaland
Veiteberg, Kari	Biskop	Oslo
Westermoen, Markus	Lek, NL	Agder og Telemark

Kirkemøtekomite B - Undervisning, diakoni, samfunnsspørsmål

Bohmann, Odin Adelsten Aunan	Lek, ÅF	Agder og Telemark
Braathen, Hanne Marit	Lek, BL	Nord-Hålogaland
Dekko, Inga Stoveland	Lek, ÅF	Tunsberg

Egebakken, Therese	Lek, NL	Stavanger
Eriksen, Helene Lunder	Lek, ÅF	Borg
Finnset, Herborg	Biskop	Nidaros
Fylling, Astrid	Lekkrk	Bjørgvin
Gjone, Anne Helene Mangelrød	Lek, NL	Tunsberg
Gulbrandsen, Jon Henrik	Prest	Nidaros
Jakobsen, Hanne	Lek, NL	Sør-Hålogaland
Kasbo, Ann-Kathrin Fjøren	Lekkrk	Oslo
Kopperstad, Rikke Elisabeth G.	Lek, NL	Møre
Krogh, Kai	Lek, ÅF	Nord-Hålogaland
Landmark, Kjersti Jåvold	Lek, ÅF	Oslo
Midttømme, Ingeborg	Biskop	Møre
Mæland, Bård		VID
Nyhus, Inger Margrethe Kragh	Lek, NL	Hamar
Nyjordet, Tanja Fatima	Lek, ÅF	Sør-Hålogaland
Seland, Thor Magne	Lek, ÅF	Stavanger
Sydbøge, Lisbeth	Lek, ÅF	Hamar

Kirkemøtekomite C – Økonomi og kirkeordning

Bakken, Brooke	Lekkrk	Tunsberg
Bjåstad, Magne	Lekkrk	Stavanger
Damman, Terje	Lek, ÅF	Agder og Telemark
Dørum, Odd Einar	Lek, ÅF	Oslo
Eide, Marius Berge	Døvrk	Oslo
Flatø, Lars Erik	Lek, ÅF	Hamar
Hedberg, Jo	Lek, BL	Tunsberg
Johansen, Hugo	Lek, NL	Sør-Hålogaland
Jusnes, Ann Helen Fjeldstad	Biskop	Sør- Hålogaland
Lillebø, Anne Anita	Prest	Oslo
Mosand, Nora	Døvrk	Oslo
Norheim, Kjersti Gautestad	Prest	Bjørgvin
Nordnes, Odvar	Lek, ÅF	Sør-Hålogaland
Rabbevåg, Frode	Lek, NL	Møre
Repstad, Sidsel	Lek, NL	Borg
Skjelbred, Brit	Lek, NL	Nidaros
Skog, Kari Helene	Lek, ÅF	Nord-Hålogaland
Sommerfeldt, Atle	Biskop	Borg
Sørvik, Ann-Kristin	Lek, NL	Møre
Øiestad, Vemund Atle	Lek, NL	Bjørgvin

Kirkemøtekomite D – kirkeordning

Bergslid, Martha Garborg	Lekkrk	Nidaros
Birkedal, Erling	Lek, NL	Borg
Endal, Gunnstein	Lekkrk	Hamar
Furuseth, Kjersti Ngozi	Lek, BL	Nidaros
Gjeset, Agnes Sofie Engen	Lek, ÅF	Nidaros
Grevstad, Ole Martin	Lek, ÅF	Møre
Hegstad, Harald	Lek, NL	Oslo
Hilleren, Per	Lek, NL	Bjørgvin
Hummelvoll, Linn Strømme	Prest	Tunsberg

Huseby, Finn Ragnvald	Lek, ÅF	Hamar
Kirkebø, Karl Johan	Lek, ÅF	Bjørgvin
Knutsen, Tove Karoline	Lek, ÅF	Nord-Hålogaland
Lund, Aksel Johan		UKM
Milje, Dag Tormod	Prest	Stavanger
Olsen, Ingrid	Lek, ÅF	Sør-Hålogaland
Pedersen, Per Gunnar	Lekkrk	Agder og Telemark
Reinertsen, Stein	Biskop	Agder og Telemark
Skjerdal, Kathrine Tallaksen	Prest	Agder og Telemark
Sølvfæstersen, Oddgeir	Lek, NL	Nord-Hålogaland
Tveit, Olav Fykse	Biskop	Preses
Tønnessen, Aud Valborg		TF
Ådna, Jostein	Lek, NL	Stavanger

Kirkemøtekomite E – **Personal, arbeidsgiverspørsmål, utdanning**

Aas, Inger Johanne	Lek, NL	Oslo
Almås, Kristine Lund	Lekkrk	Borg
Fiske, Solveig	Biskop	Hamar
Grahl-Jacobsen, Lill Tone	Lek, ÅF	Tunsberg
Hartberg, Dag-Kjetil	Prest	Borg
Haanes, Vidar Leif		MF
Ims, Marta Kristine	Lek, NL	Nord-Hålogaland
Miljeteig, Oddny Irene	Lek, ÅF	Bjørgvin
Molland, Grete Bækken	Lek, ÅF	Nidaros
Myklebust, Olav	Lek, ÅF	Møre
Raaum, Kristin Gunleiksrud	Lek, ÅF	Oslo
Rønneberg, Olav	Lekkrk	Møre
Rønning, Trond	Lek, BL	Hamar
Sabbasen, Elin	Samisk	Nord-Hålogaland
Solstrøm, Kurt	Samisk	Sør-Hålogaland
Varhaug, Håkon Kolstad	Lek, BL	Agder og Telemark
Vistekleiven, Iselin	Lek, NL	Hamar
Ådnøy, Anne Lise	Biskop	Stavanger

Kirkemøtekomite F - **Kommunikasjon, urfolk, internasjonale og økumeniske spørsmål**

Alstad, Gunhild Tomter	Lek, ÅF	Hamar
Døsvik, Alex Ramstad	Lek, ÅF	Nidaros
Eira, Sara Ellen Anne		SKR
Fjose, Turid	Lek, NL	Bjørgvin
Flæten, Ole Jacob	Lek, ÅF	Borg
Hersvik, Magne	Lek, BL	Stavanger
Johansen, Siri Broch	Lek, ÅF	Nord-Hålogaland
Karstad, Sondre		UKM
Michelet, Tania von der Lippe	Lek, ÅF	Borg
Mikkelsen, Arild	Lek, ÅF	Tunsberg
Nordhaug, Halvor	Biskop	Bjørgvin
Pedersen, Arild Kvernmo	Lek, NL	Nidaros
Sandaker-Nielsen Gard Realf	Lek, ÅF	Oslo
Skorpen, Per Kristian	Lek, NL	Sør-Hålogaland

Sommerfelt, Ingvild
Steffensen, Rolf
Tettli, Monika
Utgård, Therese Kristin
Østensen, Kai Steffen
Øygard, Olav
Åhrén, Bjørn Thomas

Lek, ÅF
Prest
Lek, BL
Lek, ÅF
Lek, ÅF
Biskop
Samisk

Agder og Telemark
Sør-Hålogaland
Møre
Møre
Agder og Telemark
Nord-Hålogaland
Nidaros

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gi sin tilslutning til komité sammensetningen.

Dirigent: Iselin Vistekleiven

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet ga sin tilslutning til det fremlagte forslaget til komité sammensetning.

Valgt ved akklamasjon.

KM 03.4/20 Valg av komitéledere og nestledere for 2 år

Kirkemøtet velger ledere og nestledere for de enkelte komitéene for to år (Kirkemøtets forretningsorden § 5-3).

Dirigent: Kai Steffen Østensen

Disse hadde ordet:

Jostein Ådna

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å velge følgende komitéledere og nestledere for 2020-2021 :

Komité	Leder	Nestleder
A	Karin Elin Berg, Borg, ÅF	Nora Baartvedt, Bjørgvin, ÅF
B	Thor Magne Seland, Stavanger, ÅF	Jon Henrik Gulbrandsen, Nidaros, prest
C	Brit Skjelbred, Nidaros, NL	Jo Hedberg, Tunsberg, BL
D	Harald Hegstad, Oslo, NL	Tove Karoline Knutsen, N-H, ÅF
E	Olav Myklebust, Møre, ÅF	Kurt Solstrøm, S-H, Samisk
F	Gunhild Tomter Alstad, Hamar, ÅF	Arild Kvernmo Pedersen, Nidaros, ÅF

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet valgte følgende komitéledere og nestledere for 2020-2021.

Komité	Leder	Nestleder
A	Karin Elin Berg, Borg, �F	Nora Baartvedt, Bjørgvin, �F
B	Thor Magne Seland, Stavanger, �F	Jon Henrik Gulbrandsen, Nidaros, prest
C	Brit Skjelbred, Nidaros, NL	Jo Hedberg, Tunsberg, BL
D	Harald Hegstad, Oslo, NL	Tove Karoline Knutsen, N-H, �F
E	Olav Myklebust, Møre, �F	Kurt Solstrøm, S-H, Samisk
F	Gunhild Tomter Alstad, Hamar, �F	Arild Kvernmo Pedersen, Nidaros, �F

Valgt ved akklamasjon.

KM 03.5/20 Valg av Kirkemøtets kontrollutvalg for 2020-2024

Kirkemøtet 2016 vedtok regler som etablerer Den norske kirkes kontrollutvalg, jf. KM 14/16. Etter disse reglene er det fastsatt at Kirkemøtet i sitt første møte i sin valgperiode velger medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalget.

I saksorienteringene til sak KM 14/16 er det lagt til grunn at det er Kirkemøtets nominasjonskomité som forbereder valget.

I henhold til Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg  1 skal kontrollutvalget ha følgende sammensetning:

Fem medlemmer med personlig varamedlemmer. Kirkemøtet velger leder og nestleder, samt deres varamedlemmer, blant Kirkemøtets medlemmer.

Utelukket fra å bli valgt inn i kontrollutvalget, er medlemmer av Kirkerådet og de øvrige sentralkirkelige råd, ansatte i den sentralkirkelig administrasjon, daglig leder av bispedømmerådenes virksomhet samt Den norske kirkes revisor.

Det foreslås i sak KM 16/20 Endring i regler for Den norske kirkes kontrollutvalg, å endre reglene for valg av varamedlemmer. Her fremmes det forslag om å velge varamedlemmer i nummert rekkefølge, i stedet for personlig varamedlem som nå. Kirkemøtets valgkomité vil under Kirkemøtet fremme forslag til valg i tråd med de regler som Kirkemøtet vedtar.

Forslag til vedtak

Nominasjonskomiteen anbefaler Kirkemøtet å vedta følgende medlemmer og varamedlemmer til Kontrollutvalget for perioden 2020-2023:

Medlem

Vara

Leder: Finn Huseby, Hamar,  F

Trond Rønning, Hamar, BL

Nestleder: Liv Heidrun S. Heskestad, Stavanger
NL

Tanja F. Nyjordet, S-H,  F

Gunn Karlsaune

Ann Kristin Langeland

Jan Olav Olsen

Ellen Elisabeth Wisløff

Marit Hermstad

Oda Henriette Bavda Mortensen

Kirkemøtets valgkomité fremmet følgende forslag i tråd med de vedtatte valgreglene i KM 16/20.

Valgkomiteens nye forslag til vedtak

Medlem

Leder: Finn Huseby, Hamar, ÅF

Nestleder: Liv Heidrun S. Heskestad, Stavanger, NL

Gunn Karlsaune

Jan Olav Olsen

Marit Hermstad

Varamedlem (prioritert rekkefølge)

1. Ann Kristin Langeland
2. Trond Rønning, Hamar, BL
3. Oda Henriette Bavda Mortensen
4. Tanja F. Nyjordet, S-H, ÅF
5. Ellen Elisabeth Wisløff

Dirigent: Kai Steffen Østensen

Disse hadde ordet:

Erling Birkedal, Monika Tettli, Jo Hedberg, Siri Broch Johansen, Arve Otter Juritzen, Ingrid Olsen, Agnes Sofie Engen Gjeset, Karin-Elin Berg.

Endringsforslag:

Monika Tettli:

Ny 5. vara: Markus Westermoen i stedet for Ellen Elisabeth Wisløff.

Votering:

For 42 stemmer. Mot: 73 stemmer. Forslaget falt.

Jo Hedberg:

Trond Rønning som ny nestleder i stedet for Liv Heidrun Heskestad.

Votering:

For 25 stemmer. Mot 90 stemmer. Forslaget falt.

Erling Birkedal:

Ny leder: Liv H. S. Heskestad.

Nestleder: Finn Huseby

Votering:

For: 52 stemmer. Mot: 63 stemmer. Forslaget falt.

Siri Broch Johansen:

Oda Henriette Bavda Mortensen som fast medlem i stedet for Gunn Karlsaune.

Votering:

For 38 stemmer. Mot: 76 stemmer. Forslaget falt.

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet valgte følgende medlemmer og varamedlemmer til Kontrollutvalget for perioden 2020-2024:

Medlem

Leder: Finn Huseby, Hamar, ÅF
Nestleder: Liv Heidrun S. Heskestad, Stavanger, NL
Gunn Karlsaune
Jan Olav Olsen
Marit Hermstad

Varamedlem (prioritert rekkefølge)

1. Ann Kristin Langeland
2. Trond Rønning, Hamar, BL
3. Oda Henriette Bavda Mortensen
4. Tanja F. Nyjordet, S-H, ÅF
5. Ellen Elisabeth Wisløff

For: 104 stemmer. Mot: 11 stemmer.
115 stemmeberettigede.

KM 03.6/20 Valg av Klagenemnd for Den norske kirke

Kirkemøtet 2016 vedtok regler som etablerer Den norske kirkes klagenemnd. Etter disse reglene er det fastsatt at Kirkemøtet i sitt første møte i sin valgperiode velger medlemmer og varamedlemmer til klagenemnda.

I saksorienteringene til sak KM 07/16 er det lagt til grunn at det er Kirkemøtets nominasjonskomité som forbereder valget.

I henhold til § 1 i Regler for Den norske kirkes klagenemnd skal nemnda ha følgende sammensetning:

Fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Blant medlemmene skal det være minst to personer av hvert kjønn og tilsvarende for varamedlemmene.

Klagenemnda består av følgende medlemmer:

- En leder som er eller har vært dommer i de alminnelige domstoler eller i Arbeidsretten
- Ett medlem som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap
- Ett medlem som har teologisk doktorgrad
- Ett medlem som er prest og har særlig kompetanse i kirkerett
- Ett øvrig medlem.

Kirkemøtet velger leder av klagenemnda. Klagenemnda velger selv sin nestleder.

Utelukket fra å bli valgt inn i klagenemnda er biskoper, medlemmer av Kirkerådet og de øvrige sentralkirkelige råd, ansatte i den sentralkirkelige administrasjon samt ansatte i bispedømmeadministrasjonene.

Nominasjonskomiteen foreslår gjenvalg på alle unntatt leder og dennes vara. Disse to ønsker ikke gjenvalg.

Dirigent: Iselin Vistekleiven

Disse hadde ordet:

Agnes Sofie Engen Gjeset

Forslag til vedtak

Valgkomiteen anbefaler Kirkemøtet å velge følgende medlemmer og varamedlemmer til Den norske kirkes klagenemnd for perioden 2020-2024:

Medlem

En leder som er eller har vært dommer i de alminnelige domstoler eller i Arbeidsretten

Gustav Søvde

Varamedlem

Sverre Sigurd Aarmo

Ett medlem som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap

Thom Magne Rafoss

Ruth-Line Meyer Walle-Hansen

Ett medlem som har teologisk doktorgrad

Hilde Brekke Møller

Kristin Graff-Kallevåg

Ett medlem som er prest og har særlig kompetanse i kirkerett

John Egil Rø

Erik Haualand

Ett øvrig medlem

Inger Kari Søyland

Solveig K. Bratseth

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet valgte følgende medlemmer og varamedlemmer til Den norske kirkes klagenemnd for perioden 2020-2023:

Medlem

En leder som er eller har vært dommer i de alminnelige domstoler eller i Arbeidsretten

Gustav Søvde

Varamedlem

Sverre Sigurd Aarmo

Ett medlem som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap

Thom Magne Rafoss

Ruth-Line Meyer Walle-Hansen

Ett medlem som har teologisk doktorgrad

Hilde Brekke Møller

Kristin Graff-Kallevåg

Ett medlem som er prest og har særlig kompetanse i kirkerett

John Egil Rø

Erik Haualand

Ett øvrig medlem

Inger Kari Søyland

Solveig K. Bratseth

Valgt ved akklamasjon.

KM 03.7/20 Valg av valgkomité for 2020-2023

Kirkemøtet velger innen sin midte en valgkomite på fem medlemmer, alle med personlige varamedlemmer. Valgkomiteén leder valgene under Kirkemøtet og forestår valgoppgjøret.

Verken Kirkemøtets forretningsorden § 3-5 eller Regler for valg av Kirkeråd har bestemmelser om sammensetningen av komiteén. Forslaget under har en prest, en lek kirkelig og tre leke hvorav en under 30 år. Dette samsvarer med sammensetningen av nominasjonskomiteen.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å velge følgende medlemmer og varamedlemmer til Den norske kirkes Valgkomité i perioden 2020-2023:

Medlem	Varamedlem
Astrid Fylling, Bjørgvin, lek krk	Per Gunnar Pedersen, A-T, lek krk
Agnes Sofie Engen Gjeset, Nidaros, ÅF	Hanne Jakobsen, S-H, NL
Dag Tormod Milje, Stavanger, prest	Anne Anita Lillebø, Oslo, prest
Håkon Kolstad Varhaug, A-T, BL, Ung	Helene L. Eriksen, Borg, ÅF, Ung
Frode Rabbevåg, Møre, NL	Inger M. Kragh Nyhus, Hamar, NL

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet valgte følgende medlemmer og varamedlemmer til Den norske kirkes Valgkomité i perioden 2020-2023:

Medlem	Varamedlem
Astrid Fylling, Bjørgvin, lek krk	Per Gunnar Pedersen, A-T, lek krk
Agnes Sofie Engen Gjeset, Nidaros, ÅF	Hanne Jakobsen, S-H, NL
Dag Tormod Milje, Stavanger, prest	Anne Anita Lillebø, Oslo, prest
Håkon Kolstad Varhaug, A-T, BL, Ung	Helene L. Eriksen, Borg, ÅF, Ung
Frode Rabbevåg, Møre, NL	Inger M. Kragh Nyhus, Hamar, NL

Valgt ved akklamasjon.

KM 03.8/20 Valg av protokollkomité

I henhold til Kirkemøtets forretningsorden § 3-5 skal det i første møte i perioden blant Kirkemøtets medlemmer velges tre medlemmer med varaer til protokollkomiteen. Protokollkomiteen velges for fire år.

Protokollkomiteen skal:

1. Se til at ingen vedtak lider av innholdsmessige feil.
2. Se til at alle vedtak er truffet i samsvar med forretningsordenens bestemmelser og at også andre saksbehandlingsregler er fulgt, slik at vedtakene ikke lider av tilblivelsesfeil.
3. Etter alle plenumssesjoner hvor det er fattet vedtak, gjennomgå og signere vedtakene.
4. Ved Kirkemøtets avslutning foreta en samlet gjennomgang av Kirkemøtets vedtaksprotokoll og eventuelt godkjenne den i henhold til Kirkemøtets forretningsorden, jf. §1-7.

På et tidlig tidspunkt under Kirkemøtet drøfter protokollkomiteen, referentene og Kirkemøtets sekretariat de praktiske rutineene for arbeidet.

I lys av mandatet kan ingen av medlemmene samtidig være medlemmer av noen av de sentralkirkelige rådene.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å velge følgende medlemmer med varamedlemmer til protokollkomité for perioden 2020 – 2023:

Medlem	Varamedlem
Liv Heidrun S. Heskestad, Stavanger, NL	Oddgeir Sølvfæstersen, N-H, NL
Arild Mikkelsen, Tunsberg, ÅF	Odny Irene Miljeteig, Bjørgvin, ÅF
Trond Rønning, Hamar, BL	Thomas Bjørtomt-Haug, Borg, BL

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet valgte følgende medlemmer med varamedlemmer til protokollkomité for perioden 2020 – 2023:

Medlem	Varamedlem
Liv Heidrun S. Heskestad, Stavanger, NL	Oddgeir Sølvfæstersen, N-H, NL

Arild Mikkelsen, Tunsberg, ÅF	Odny Irene Miljeteig, Bjørgvin, ÅF
Trond Rønning, Hamar, BL	Thomas Bjørtomt-Haug, Borg, BL

Valgt ved akklamasjon.

KM 03.9/20 Valg av Kirkeråd og Kirkerådets leder

I 2019 fastsatte Kirkemøtet med hjemmel i lov av 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke (kirkeloven) § 25 fjerde ledd, med endringer fastsatt av Kirkemøtet 20. november 2010, 10. april 2011, 8. april 2014 og 1. april 2019, nye regler for valg av Kirkeråd.

I henhold til § 1-1 skal Kirkemøtet velge på sitt første møte i bispedømmerådernes valgperiode et Kirkeråd bestående av elleve leke medlemmer, ett fra hvert bispedømmeråd, en lek kirkelig tilsatt og fire prester, alle med personlige varamedlemmer. Ved siden av de forannevnte medlemmer skal rådet ha som medlem en biskop med varamedlem valgt av Bispemøtet (jf. kirkeloven § 25 førsteledd).

Videre heter det i §1-2 at Kirkerådet velges for en periode på fire år, og trer i funksjon umiddelbart etter Kirkemøtet hvor valget har funnet sted. Valget er forberedt av en nominasjonskomité, valgt av Kirkemøtet i 2019 (jf. § 2 i Regler forvalg av Kirkeråd).

Nominasjonskomiteen har bestått av følgende personer:

Medlem:

Karen Helene Bøhn, lek, leder

Bjørn Solberg, lek, nestleder

Petter Normann Dille, prest

Marie Sofie Teistedal Vikre, lek kirkelig tilsatt

May Lisbeth Hovlid Aurdal, lek

Nominasjonskomiteen har lagt følgende regelverk til grunn for sitt nominasjonsarbeid:

Nominasjon av lederkandidater

§ 3-1. Nominasjonskomiteen foreslår kandidater til leder av Kirkerådet, blant Kirkemøtets valgte medlemmer.

§ 3-2. Bispedømmerådene kan komme med forslag på lederkandidater overfor nominasjonskomiteen.

Kommentar:

Nominasjonskomiteen har på selvstendig grunnlag vurdert de innkomne forslag, og fremmer med dette forslag på to lederkandidater. Komiteen gjør samtidig oppmerksom på § 2-2 hvor det heter: *Kirkemøtets medlemmer kan fremme forslag til kandidater under Kirkemøtet.*

Presentasjon og valg av lederkandidatene ble foretatt 9. oktober 2020.

Nominasjonskomiteens forslag til leder av Kirkerådet (alfabetisk rekkefølge)

Erling Birkedal (NL)

Kristin Gunleiksrud Raaum (ÅF)

Dirigent: Kai Steffen Østensen

Innstilling fra Valgkomiteen

I henhold til Regler for valg av Kirkeråd § 1-1, jf kl § 25 1. ledd skal Kirkemøtet på sitt første møte i bispedømmerådernes valgperiode velge et Kirkeråd bestående av 11 leke medlemmer, en fra hvert bispedømme, en lek kirkelig tilsatt og fire prester, alle med personlige varamedlemmer. Ved siden av de foran nevnte medlemmer skal rådet ha som medlem en biskop med varamedlem valgt av Bispemøtet, jf kl § 25. Bispemøtet har vedtatt at preses er fast medlem av KR med visepreses som vara.

Kirkerådet velges for en periode på 4 år, § 1-2, og trer i funksjon umiddelbart etter Kirkemøtet.

Kirkemøtet velger først leder av Kirkerådet blant Kirkemøtets leke medlemmer ved særskilt avstemning. Leder velges for to år. Kirkerådet velger selv nestleder.

I regler for valg av Kirkeråd § 2-2 Valg av kandidater står det:

Kirkemøtets medlemmer kan fremme forslag til kandidater under Kirkemøtet.

I regler for Valg av Kirkeråd § 3-3 står det:

Etter valget av leder velger Kirkemøtet først fem leke medlemmer, lek kirkelig tilsatt og to prester. De leke medlemmene skal velges fra bispedømmene leder ikke ble valgt fra. Det skal avgis stemme på **ti leke kandidater**, én kandidat per bispedømme, **en lek kirkelig tilsatt** og **fire prester**. Det er også adgang til å stemme blankt. De som får flest stemmer innenfor sin kategori, er valgt.

Etter at resultatet av ovenstående valg foreligger, foretas valg av de resterende fem leke medlemmer og to prester. De leke medlemmene velges fra bispedømmene leder og de fem leke medlemmene ikke ble valgt fra. Det skal avgis stemme på **fem leke kandidater**, én kandidat per bispedømme, og **to prester**. Det er også adgang til å stemme blankt. De som får flest stemmer innenfor sin kategori, er valgt.

Magne Hersvik har under Kirkemøtet fremmet Jo Hedberg som leder av Kirkerådet.

Arild Mikkelsen har under møtet fremmet Lill Tone Grahl-Jacobsen, Tunsberg, som kandidat til Kirkerådet.

Kjersti Gautestad Norheim har under møtet fremmet Karl Johan Kirkebø, Bjørgvin, som kandidat til Kirkerådet.

Valg av Kirkerådets leder

Valgkomiteen fremmet følgende kandidater til leder

a) Kandidat til leder av Kirkerådet 2020-2022 (alfabetisk)

Erling Birkedal, f. 1954 – NL – Borg

Jo Hedberg, f. 1962 – BL - Tunsberg

Kristin Gunleiksrud Raaum f. 1962 – ÅF – Oslo

Disse hadde ordet:

Valgkomitéens leder, Agnes Sofie Engen Gjeset redegjorde for komitéens innstilling.

Selvpresentasjon:

Erling Birkedal

Kristin Gunleiksrud Raaum

Jo Hedberg

Valgresultat

Erling Birkedal: 36 stemmer

Jo Hedberg: 8 stemmer

Kristin Gunleiksrud Raaum: 71 stemmer

115 stemmeberettigede

Kirkemøtets vedtak

Kristin Gunleiksrud Raaum ble valgt til leder av Kirkerådet.

Valg av Kirkeråd

Valgkomiteen fremmet følgende kandidater til valg av Kirkeråd:

b) Kandidater – lek kirkelig tilsatt 2020-2024 (pr bispedømme)

Ann-Kathrin Fjørbo Kasbo, f. 1983 – Oslo

Kristine Lund Almås, f. 1979 – Borg

Gunnstein Endal, f. 1956 – Hamar

Brooke Bakken, f. 1978 – Tunsberg

Per Gunnar Pedersen, f. 1961 – Agder og Telemark

Magne Bjåstad, f. 1971 – Stavanger

Astrid Fylling, f. 1958 – Bjørgvin

Olav Christian Rønneberg, f. 1958 – Møre

Martha Garborg Bergslid, f. 1964 – Nidaros

Gro Bergrabb, f. 1979 – Sør-Hålogaland

Ingvill Anette Ulveseth, f. 1972 – Nord-Hålogaland

c) Kandidater – geistlig 2020-2024 (pr bispedømme)

Anne Anita Lillebø, f. 1968 – Oslo

Dag-Kjetil Hartberg, f. 1968 – Borg

Thomas Tinglum, f. 1979 – Hamar

Linn Strømme Hummelvoll, f. 1977 – Tunsberg

Kathrine Tallaksen Skjerdal, f. 1977 – Agder og Telemark

Dag Tormod Milje, f. 1964 – Stavanger

Kjersti Gautestad Norheim, f. 1974 – Bjørgvin

Arne Moltubak, f. 1981 – Møre

Jon Henrik Gulbrandsen, f. 1958 – Nidaros
Rolf Steffensen, f. 1958 – Sør-Hålogaland
Gaute Nordbye, f. 1968 – Nord-Hålogaland

d) Kandidater – leke 2020-2024(alfabetisk pr. bispedømme)

Oslo:

Harald Hegstad f. 1960 – NL
Kristin Gunleiksrud Raaum f. 1962 – ÅF

Borg:

Karin-Elin Berg f. 1978 – ÅF
Erling Birkedal f. 1954 – NL

Hamar:

Finn Ragnvald Huseby, f. 1949 – ÅF
Iselin Vistekleiven, f. 1983 – NL

Tunsberg:

Inga Stoveland Dekko, f. 2001 – ÅF
Lill Tone Grahl-Jacobsen f. 1960 – ÅF
Jo Hedberg, f.1962 - BL

Agder og Telemark:

Terje Damman, f. 1959 – ÅF
Turid Torland Håland, f. 1968 – NL

Stavanger:

Therese Egebakken, f. 1999 – NL
Thor Magne Seland, f. 1968 – ÅF

Bjergvin:

Per Hilleren, f. 1959 – NL
Karl Johan Kirkebø, f. 1950 - ÅF
Vemund Øiestad, f. 1948 – NL

Møre:

Frode Rabbevåg, f. 1959 – NL
Therese Utgård, f. 1979 – ÅF

Nidaros:

Alex Ramstad Døsvik, f. 1995 – ÅF
Bjørn Thomas Åhrén f. 1966 – samisk representant

Sør-Hålogaland:

Ingrid Olsen, f. 1999 – ÅF
Kurt Solstrøm, f. 1970 – samisk representant

Nord-Hålogaland:

Hanne Marit Braathen, BL

Tove Karoline Knutsen, ÅF

Disse hadde ordet:

Valgkomitéens leder, Agnes Sofie Engen Gjeset redegjorde for komitéens innstilling.
Gard Realf Sandaker-Nielsen,

Valget

Andre valgongang

Lek:

Tove Karoline Knutsen, Nord-Hålogaland - 72 stemmer.
Kurt Solstrøm, Sør-Hålogaland (samisk representant) - 67 stemmer.
Karl Johan Kirkebø, Bjørgvin - 66 stemmer.
Karin-Elin Berg, Borg - 63 stemmer.
Therese Utgård, Møre - 62 stemmer.

Geistlig:

Kjersti Gautestad Norheim, Bjørgvin - 92 stemmer.
Linn Strømme Hummelvoll, Tunsberg – 68 stemmer.

Lek kirkelig tilsatt:

Martha Garborg Bergslid, Nidaros – 52 stemmer.

115 stemmeberettigede

Tredje valgongang

Leke pr. bispedømme

Iselin Vistekleiven, Hamar - 104 stemmer.
Lill Tone Grahl-Jacobsen, Tunsberg - 61 stemmer.
Turid Torland Håland, Agder & Telemark - 65 stemmer.
Therese Egebakken, Stavanger – 104 stemmer.
Alex Ramstad Døsvik, Nidaros – 59 stemmer.

Geistlig

Rolf Steffensen, Sør-Hålogaland – 82 stemmer.
Thomas Tinglum, Hamar, - 53 stemmer
115 stemmeberettigede

Fjerde valgongang

Varamedlemmer:

Borg, Lek.	Erling Birkedal -91 stemmer.
Hamar Lek.	Gunhild Tomter Alstad- 66 stemmer.
Oslo Lek.	Harald Hegstad – 64 stemmer.

Tunsberg Lek.	Inga Stoveland Dekko – 58 stemmer.
Agder og Telem.Lek	Terje Damman – 67 stemmer.
Stavanger, Lek.	Thor Magne Seland – 78 stemmer.
Bjørgvin Lek.	Per Hilleren - 63 stemmer.
Møre Lek.	Frode Rabbevåg – 65 stemmer.
Nidaros Lek.	Bjørn Thomas Åhrén – 86 stemmer.
Sør-Hålogaland Lek.	Hanne Jakobsen – 60 stemmer.
Nord-Hål. Lek.	Marta Kristine Ims – 89 stemmer.
Lek Kirkelig tilsatt	Ann-Kathrin Fjørbo Kasbo 32 stemmer.

Varamedlemmer geistlig:

Oslo	Anne Anita Lillebø – 66 stemmer.
Nidaros	Jon Henrik Gulbrandsen – 69 stemmer.
Borg	Dag Kjetil Hartberg, Borg – 84 stemmer.
Stavanger	Dag-Tormod Milje – 68 stemmer.

Kirkemøtets vedtak

Kirkerådet 2020 – 2024 fikk følgende sammensetning:¹

Leder: Kristin Gunleiksrud Raaum, Oslo (vara Harald Hegstad, Oslo)

Bispedømme	Medlem	Vara
Borg	Karin-Elin Berg (L)	Erling Birkedal
Hamar	Iselin Vistekleiven (L)	Gunhild Tomter Alstad
Tunsberg	Lill Tone Grahl-Jacobsen (L)	Inga Stoveland Dekko
Agder og Telemark	Turid Torland Håland (L)	Terje Damman
Stavanger	Therese Egebakken (L)	Thor Magne Seland
Bjørgvin	Karl Johan Kirkebø (L)	Per Hilleren
Møre	Therese Kristin Utgård (L)	Frode Rabbevåg
Nidaros	Alex Ramstad Døsvik (L)	Bjørn Thomas Åhrén
Sør-Hålogaland	Kurt Solstrøm (L)	Hanne Jakobsen
Nord-Hålogaland	Tove Karoline Knutsen (L)	Marta Kristine Ims
Lek Kirkelig tilsatt	Martha Garborg Bergslid, Nidaros	Ann-Kathrin Fjøren Kasbo, Oslo
Prest	Kjersti G. Norheim, Bjørgvin	Dag Kjetil Hartberg, Borg
Prest	Linn S. Hummelvoll, Tunsberg	Jon Henrik Gulbrandsen, Nidaros
Prest	Rolf Steffensen, Sør-Hålogaland	Dag-Tormod Milje, Stavanger
Prest	Thomas Tinglum, Hamar	Anne Anita Lillebø, Oslo

¹ Vara prester fra 1.1.2021: Dag Kjetil Hartberg, Borg, Jon Henrik Gulbrandsen, Nidaros, Dag Tormod Milje, Stavanger og Anne Anita Lillebø, Oslo

KM 03.10/20 Valg av Mellomkirkelig råd og Mellomkirkelig råds leder

Etter gjeldene statutter skal rådet ha et medlem med personlig varamedlem fra hvert bispedømme, valgt av Kirkemøtet (§ 5). Nominasjonskomiteen sitt oppdrag var å fremme kandidater til Mellomkirkelig råd etter dagens statutter. Disse foreslås endret på Kirkemøtet. Kirkemøtets valgkomité vil fremme kandidatliste ut fra de statutter Kirkemøtet vedtar.

De medlemmene som ikke blir valgt av Kirkemøtet, blir oppnevnt av andre instanser eller har plass i rådet ex officio. Jf. § 5 i statuttene, pkt. c-g. Disse er:

- Dagfinn Høybråten, Kirkens Nødhjelp (KN)
- Andreas Henriksen Aarflot, medlem av styret i Konferansen av europeiske kirker (KEK)
- Marianne H. Brekken, medlem av Kirkenes verdensråds sentralkomité (KV)
- Kristin Graff-Kallevåg, leder av Teologisk nemnd (TN)
- Leif Tore Michelsen, leder av komiteen for internasjonale spørsmål (KISP)
- Jacob Breda Antonsen, LVF-representant
- Kjetil Drangsholt, LVF-representant

Bispemøtet har oppnevnt biskop i Borg, Atle Sommerfeldt, som sin representant. Domprosten i gjeldene bispedømme vil være fast varamedlem i rådet.

Mellomkirkelig råd velges for en periode på 4 år jf. § 5, og trer i funksjon straks etter Kirkemøtet.

Leder velges for en periode på 2 år.

Valg av Mellomkirkelig råds leder

Nominasjonskomiteen fremmet følgende forslag til leder av Mellomkirkelig råd i alfabetisk rekkefølge:

Nominasjonskomiteen fremmet to kandidater til ledervervet. Den ene har i ettertid trukket seg. Det ble derfor fremmet bare en kandidat.

Kristine Sandmæl, f. 1970 – prost

Valgkomiteens innstilling

Kirkemøtet vedtok i sak KM 04/20 nye regler for Mellomkirkelig råd. Mellomkirkelig råd skal bestå av:
Rådet består av:

- a) Mellomkirkelig råds leder, valgt av Kirkemøtet.
- b) Fire representanter valgt av og blant Kirkemøtets medlemmer.
- c) En biskop oppnevnt av Bispemøtet.

- d) Den norske kirkes medlemmer i Kirkenes verdensråds sentralkomité, Det lutherske verdensforbunds råd, Konferansen av europeiske kirkers styre og ett av medlemmene i Norges Kristne Råds styre.
- e) En representant fra henholdsvis Kirkens Nødhjelp, Sjømannskirken og Bibelselskapet. I tillegg kan misjonsorganisasjonene tilknyttet Den norske kirke i felleskap utpeke en representant etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkerådet.

Mellomkirkelig råds leder trenger ikke være medlem av Kirkemøtet.

Det vil under valg av medlemmer og varamedlemmer til Mellomkirkelig råd fremmes forslag til varamedlem for leder.

Det er etternominert 2 kandidater til leder av Mellomkirkelig råd, Magne Hersvik av Jo Hedberg og Jostein Ådna av Liv Heidrun Skaar Heskestad. Begge stiller som medlem av rådet om de ikke blir ledere.

Vedlagt følger presentasjon av Magne Hersvik og Jostein Ådna.

Valgkomiteen fremmet følgende forslag til leder av Mellomkirkelig råd i alfabetisk rekkefølge:

Magne Hersvik, f.1954

Kristine Sandmæl, f. 1970

Jostein Ådna, f. 1955

Dirigent: Iselin Vistekleiven

Selvpresentasjon:

Kristine Sandmæl

Jostein Ådna

Magne Hersvik

Disse hadde ordet:

Leder av valgkomiteen, Agnes Sofie Engen Gjeset, redegjorde for valgkomiteens innstilling.

Valgresultat:

Magne Hersvik – 11 stemmer.

Kristine Sandmæl – 82 stemmer.

Jostein Ådna – 20 stemmer.

To blanke stemmer.

115 stemmeberettigede.

Kirkemøtets vedtak

Kristine Sandmæl ble valgt som leder av Mellomkirkelig råd.

Valg av Mellomkirkelig råd 1. omgang

Følgende var nominert av nominasjonskomiteen:

Kjersti Jåvold Landmark, f. 1995 – Oslo, ÅF
Anne Anita Lillebø, f. 1968 – Oslo (prest)

Dag Kjetil Hartberg, f. 1968 – Borg (prest)
Kristine Lund Almås, f. 1979 – Borg (lek kirkelig)

Trond Rønning, f. 1965 – Hamar, BL

Inga Stoveland Dekko, f. 2001 – Tunsberg, ÅF (permisjon til nov. 20)
Arild Mikkelsen, f. 1947 – Tunsberg, ÅF – trekker seg

Kai Steffen Østensen, f. 1994 – Agder og Telemark, ÅF
Ingvild Sommerfelt, f. 1992 – Agder og Telemark, ÅF

Jostein Ådna, f. 1956 – Stavanger, NL
Helene Breivik Hellerdal, f. 1983 – Stavanger, ÅF

Astrid Fyelling, f. 1958 – Bjørgvin, lek kirkelig
Odny Iren Miljeteig, f. 1954 – Bjørgvin, ÅF

Monika Tettli, f. 1964 – Møre, BL
Rikke Kopperstad f. 1960 – Møre, NL

Jon Henrik Gulbrandsen, f. 1958 – Nidaros (prest)

Hanne Jakobsen, f. 1960 – Sør-Hålogaland, NL
Odvar Nordnes, f. 1953 – Sør-Hålogaland, ÅF

Christel B. Eriksen f. 1965, f. 1980 - Nord-Hålogaland, ÅF

Innstilling fra valgkomiteen

Kirkemøtet vedtok i sak KM 04/20 nye regler for Mellomkirkelig råd.
Mellomkirkelig råd skal bestå av:
Rådet består av:

- a) Mellomkirkelig råds leder, valgt av Kirkemøtet.
- b) Fire representanter valgt av og blant Kirkemøtets medlemmer.
- c) En biskop oppnevnt av Bispemøtet.
- d) Den norske kirkes medlemmer i Kirkenes verdensråds sentralkomité, Det lutherske verdensforbunds råd, Konferansen av europeiske kirkers styre og ett av medlemmene i Norges Kristne Råds styre.

- e) En representant fra henholdsvis Kirkens Nødhjelp, Sjømannskirken og Bibelselskapet. I tillegg kan misjonsorganisasjonene tilknyttet Den norske kirke i felleskap utpeke en representant etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkerådet.

Mellomkirkelig råds leder trenger ikke være medlem av Kirkemøtet. Vara for leder må ikke være fast medlem av Kirkemøtet.

Valgkomiteen anbefalte Kirkemøtet å velge følgende medlemmer og varamedlemmer til Mellomkirkelig råd etter bokstav b) og vara for leder (bokstav a)):

Medlem

Kai Steffen Østensen, A-T, ÅF
Jostein Ådna, Stavanger, NL
Anne Anita Lillebø, Oslo, Prest
Monica Tettli, Møre, BL
Vara for leder: Christel B. Eriksen, Nord-Hålogaland, ÅF

Vara

Inga Stoveland Dekko, Tunsberg, ÅF
Astrid Fylling, Bjørgvin, Lek kirkelig
Jon Henrik Gulbrandsen, prest Nidaros
Hanne Jacobsen, S-H, NL

Dirigent: Iselin Vistekleiven

Disse hadde ordet:

Agnes Sofie Engen Gjeset (leder av valgkomiteen), Jo Hedberg.

Benkeforslag:

Dag Kjetil Hartberg, Borg, prest
Helene Breivik Hellerdal, Stavanger, ÅF
Magne Hersvik, Stavanger, BL
Oddny Irene Miljeteig, Bjørgvin, ÅF

Valgresultat 1. omgang:

Kai Steffen Østensen, Agder og Telemark, ÅF – 67 stemmer.

115 stemmeberettigede

Valg av Mellomkirkelig råd 2. omgang

Dirigent: Iselin Vistekleiven

Disse hadde ordet:

Agnes Sofie Engen Gjeset (leder av valgkomiteen), Karin-Elin Berg.

Valgresultat 2. omgang:

Jostein Ådna, Stavanger, NL - 57 stemmer.

Oddny Irene Miljeteig, Bjørgvin, ÅF - 44 stemmer.
 Monica Tettli, Møre, BL - 41 stemmer.
 Dag Kjetil Hartberg, Borg, prest - 38 stemmer.
 Anne Anita Lillebø, Oslo, Prest - 35 stemmer.
 Astrid Fylling, Lek kirkelig tilsatt, Bjørgvin- 24 stemmer.
 Jon Henrik Gulbrandsen, prest Nidaros - 23 stemmer.
 Inga Stoveland Dekko, Tunsberg, ÅF - 11 stemmer.

Kirkemøtets vedtak

Disse ble valgt til medlemmer og varamedlemmer til Mellomkirkelig råd:

Medlem	Varamedlem
Kristine Sandmæl (leder)	Anne Anita Lillebø, Oslo
Kai Steffen Østensen, Agder og Telemark	Inga Stoveland Dekko, Tunsberg
Jostein Ådna, Stavanger	Dag Kjetil Hartberg, Borg
Monika Tettli, Møre	Jon Henrik Gulbrandsen, Nidaros
Oddny Irene Miljeteig, Bjørgvin	Astrid Fylling, Bjørgvin

Dirigentskapet fastsatte varaene for Mellomkirkelig råd.

115 stemmeberettigede.

KM 03.11/20 Valg av Samisk kirkeråd og Samisk kirkeråds leder

Kirkemøtet vedtok i sak 8/18 Ordning for samisk kirkelig valgmøte, nye regler for valg av Samisk kirkeråd. Det er nå Samisk kirkelig valgmøte som nominerer de kandidater Kirkemøtet skal velge til Samisk kirkeråd.

I henhold til Regler for Samisk kirkelig valgmøte §1-2 skal valgmøtet nominere følgende kandidater til Samisk kirkeråd:

- Samisk kirkeråds leder med vararepresentant
- En nordsamisk representant i Samisk kirkeråd med personlig vararepresentant
- En lulesamisk representant i Samisk kirkeråd med personlig vararepresentant
- En sørsamisk representant i Samisk kirkeråd med personlig vararepresentant
- En representant fra de andre bispedømmene til Samisk kirkeråd med personlig vararepresentant

Kirkemøtet foretar endelig valg av Samisk kirkeråd på bakgrunn av valgmøtets nominasjon.

Samisk kirkelig valgmøte var samlet i Tromsø 27.-29. mai 2019. I tillegg til de fem representantene Kirkemøtet velger, består Samisk kirkeråd av en representant for Sametinget oppnevnt av Sametinget og en biskop oppnevnt av Bispemøtet.

Sametinget har oppnevnt Elin Sabbasen med vara Beate Heide.

Forslag til vedtak

Samisk kirkelig valgmøte anbefaler Kirkemøtet å velge følgende Samisk kirkeråd:

Leder:

Sara Ellen Anne Eira

Vara: Nils Ante Oskal Eira

Nordsamisk representant:

John Harald Skum

Vara: Siri Broch Johansen

Lulesamisk representant:

Margareth Ranberg

Vara: Inga Lill Sundset

Sørsamisk representant:

Oddvin Leine Bientie

Vara: Nora Bransfjell

Representant fra de andre bispedømmene:

May Bente Anita Jönsson

Vara: Kirsti Guvsám

Valgkomitéen sluttet seg til samisk kirkelig valgmøtes anbefaling og nominerte de samme.

Valg av Samisk kirkeråds leder:

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Selvpresentasjon:

Sara Ellen Anne Eira

Kirkemøtets vedtak

Sara Ellen Anne Eira ble valgt til leder av Samisk kirkeråd.
Valgt ved akklamasjon

Valg av Samisk kirkeråd:

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet valgte følgende Samisk kirkeråd:

Leder:

Sara Ellen Anne Eira

Vara: Nils Ante Oskal Eira

Nordsamisk representant:

John Harald Skum

Vara: Siri Broch Johansen

Lulesamisk representant:

Margareth Ranberg

Vara: Inga Lill Sundset

Sørsamisk representant:

Oddvin Leine Bientie

Vara: Nora Bransfjell

Representant fra de andre bispedømmene:

May Bente Anita Jönsson

Vara: Kirsti Guvsám

Valgt ved akklamasjon.

KM 03.12/20 Valg av redaksjonskomitéer

Kirkerådet foreslår at det velges to redaksjonskomiteer for Kirkemøtet 2020 for å samordne eventuelle forslag som fremmes under behandling av sakene på Kirkemøtet. Begrunnelse for redaksjonskomiteene ligger i sak KM 17/20.

Kirkerådet stiller med sekretærhjelp til redaksjonskomiteene.

Redaksjonskomiteene trer i funksjon dersom det ikke er mulig å avslutte sakene etter første gangs behandling.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å velge følgende personer i redaksjonskomiteer:

Redaksjonskomité for regelsaker:

Erling Birkedal, Borg

Lisbeth Sydbøge, Hamar

Terje Damman, Agder og Telemark

Ingeborg Midttømme, biskop

Redaksjonskomité for andre saker:

Brit Skjelbred, Nidaros

Ole Martin Grevstad, Møre

Gro Bergrabb, Sør-Hålogaland

Jan Otto Myrseth, biskop

Redaksjonskomiteene tiltres av saksordfører ved behandling av den enkelte sak.

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet valgte følgende personer i redaksjonskomiteer:

Redaksjonskomité for regelsaker:

Erling Birkedal, Borg

Lisbeth Sydbøge, Hamar

Terje Damman, Agder og Telemark

Ingeborg Midttømme, biskop

Redaksjonskomité for andre saker:

Brit Skjelbred, Nidaros

Ole Martin Grevstad, Møre

Gro Bergrabb, Sør-Hålogaland

Jan Otto Myrseth, biskop

Redaksjonskomiteene tiltres av saksordfører ved behandling av den enkelte sak.

Valgt ved akklamasjon.

KM 04/20 Regler for Mellomkirkelig råd og tilhørende endringer i annet regelverk

Saksdokument:

KM 04.0/20 Regler for Mellomkirkelig råd og tilhørende endringer i annet regelverk

KM 04.1/20 - Høringsoppsummering – forslag til regler for Mellomkirkelig råd

KM 04.2/20 - Regelforslag fra høringen og Kirkerådets forslag til regler

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet 2019 vedtok å be Kirkerådet forberede en sak om nytt regelverk for Mellomkirkelig råd til Kirkemøtet 2020. Et utkast til nytt regelverk har vært på høring hos bispedømmerådene og Bispemøtet.

På bakgrunn av høringen anbefales det at Kirkemøtet vedtar nye regler for Mellomkirkelig råd og enkelte tilhørende endringer i Kirkemøtets forretningsorden og personalreglementet for Den norske kirke. Kirkerådet foreslår at lederen av Mellomkirkelig råd velges på fritt grunnlag av Kirkemøtet og at fire representanter velges av Kirkemøtet blant Kirkemøtets medlemmer, samt at det i tillegg oppnevnes én ekstra representant fra misjonsorganisasjonene tilknyttet Den norske kirke.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet fastsetter følgende regler for Mellomkirkelig råd:

§ 1. Mellomkirkelig råd

Mellomkirkelig råd er Den norske kirkes fagråd for økumenisk og internasjonalt samarbeid.

§ 2. Mellomkirkelig råds oppgaver

Mellomkirkelig råd

- a) ivaretar Den norske kirkes medlemskap i økumeniske organisasjoner, avtaler om kirkefelleskap og nasjonale søsterkirkesamarbeid,
- b) arbeider med de teologiske og sosiale sakene som Den norske kirke møter i det økumeniske arbeidet,
- c) fremmer økumenisk engasjement og samordner kontakt mellom Den norske kirke og andre kirker, på nasjonalt og internasjonalt nivå og
- d) fremmer samarbeid og dialog med andre tros- og livssynssamfunn, på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Rådet kan innenfor sitt mandat komme med uttalelser som rådet selv står for. Rådet kan også bistå Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtet i slike saker.

§ 3. Mellomkirkelig råds sammensetning

Rådet består av:

- f) Mellomkirkelig råds leder, valgt av Kirkemøtet.
- g) Fire representanter valgt av og blant Kirkemøtets medlemmer.
- h) En biskop oppnevnt av Bispemøtet.
- i) Den norske kirkes medlemmer i Kirkenes verdensråds sentralkomité, Det lutherske verdensforbunds råd, Konferansen av europeiske kirkers styre og ett av medlemmene i Norges Kristne Råds styre.
- j) En representant fra henholdsvis Kirkens Nødhjelp, Sjømannskirken og Bibelselskapet. I tillegg kan misjonsorganisasjonene tilknyttet Den norske kirke i felleskap utpeke en representant etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkerådet.

Medlemmene etter første ledd bokstav c og e skal være oppnevnt før valget av medlemmene etter bokstav a og b. Kirkemøtets nominasjonskomité forbereder valget av lederen og medlemmene etter bokstav b etter forslag fra bispedømmerådene.

For hvert medlem skal det velges eller oppnevnes ett varamedlem, unntatt for de som er nevnt i første ledd bokstav d.

Ledere i faste underutvalg møter i rådet med tale- og forslagsrett, uten stemmerett.

Rådet kan invitere personer som representerer Den norske kirke i kommisjoner og utvalg i de økumeniske organisasjonene til å møte i rådets møter med talerett.

Medlemmene etter bokstav b, c og e velges og oppnevnes for fire år. Medlemmene etter første ledd bokstav d er medlemmer av rådet så lenge de innehar vervene i de økumeniske organisasjonene.

§ 4. Mellomkirkelig råds leder

Kirkemøtet velger ved særskilt avstemning leder for en periode på to år.

Medlemmer etter § 3 første ledd bokstav e er utelukket fra å bli valgt.

Hvis lederen tilhører § 3 første ledd bokstav d og trer ut av vervet i en økumeniske organisasjon i løpet av toårsperioden, fortsetter vedkommende som medlem og leder av rådet ut den toårsperioden vedkommende er valgt for.

Leder kan gjenvelges. Kirkemøtets valgkomité forbereder og gjennomfører valget av leder midt i valgperioden.

Rådet velger selv nestleder for en periode på to år.

§ 5. Oppnevning og nominasjon til økumeniske organisasjoner

Rådet skal legge frem for Kirkerådet forslag til delegater til generalforsamlinger og større møter i de økumeniske organisasjoner og kandidater til av de styrende organer i disse organisasjonene.

§ 6. Arbeidsutvalg

Rådet skal ha et arbeidsutvalg som består av leder, nestleder, Bispemøtets representant og et rådsmedlem valgt av rådet.

§ 7. Mindre endringer. Ikrafttredelse.

Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i regelverket.

Reglene trer i kraft fra valget på Kirkemøtet 2020. Fra samme tidspunkt oppheves statutter for Mellomkirkelig råd.

2. I Kirkemøtets forretningsorden gjøres følgende endringer:

I

§ 1-4 første og annet ledd skal lyde:

Med tale- og forslagsrett møter:

- leder av Mellomkirkelig råd, såfremt vedkommende ikke er valgt medlem av Kirkemøtet,
- 4 representanter for Ungdommens kirkemøte,
- 1 representant for hver av de tre teologiske fakultetene, oppnevnt av fakultetet selv,
- første varamedlem for døvemenighetenes medlem i Oslo bispedømmeråd,
- avtroppende medlemmer av Kirkerådet.

Med talerett møter:

- Kirkerådets direktør,
- *generalsekretæren* i Samisk kirkeråd, og
- én representant fra hvert kirkesamfunn som Den norske kirke har kirkefelleskap med.

§ 1-6 skal lyde:

§ 1-6. *Invitasjon av gjester*

Kirkerådet *inviterer aktuelle* gjester til å delta under hele eller deler av Kirkemøtet.

II

Endringene trer i kraft straks.

3. I Personalreglement for Den norske kirke gjøres følgende endringer:

I

§ 12 åttende ledd skal lyde:

Ved intervju av søkere til stilling som generalsekretær Samisk kirkeråd eller internasjonal direktør skal leder eller annet medlem av henholdsvis Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd delta.

§ 14 fjerde ledd skal lyde:

Ved tilsetting av generalsekretær for Samisk kirkeråd eller internasjonal direktør har henholdsvis Samisk kirkeråds arbeidsutvalg og Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg anledning til å gi uttalelse om hvilke tre personer blant søkerne rådet ønsker tilsatt.

II

Endringene trer i kraft straks.

Plenumsbehandling

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Saksordfører: Karin-Elin Berg

Disse hadde ordet:

Karin-Elin Berg, Kristine Sandmæl, Ole Jacob Flæten, Gard Realf Haugerud Sandaker-Nielsen, Olav Myklebust, Atle Sommerfeldt, Olav Rønneberg, Olav Fykse Tveit.

Votering:

Vedtaks punkt 1: For: 112 stemmer. Mot: 1. Forslaget ble vedtatt.

Vedtaks punkt 2: For: 111 stemmer. Mot: 2. Forslaget ble vedtatt.

Vedtaks punkt 3: 113 stemmer. Enstemmig vedtatt.

113 stemmeberettigede.

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtet fastsetter følgende regler for Mellomkirkelig råd:

§ 1. Mellomkirkelig råd

Mellomkirkelig råd er Den norske kirkes fagråd for økumenisk og internasjonalt samarbeid.

§ 2. Mellomkirkelig råds oppgaver

Mellomkirkelig råd

- e) ivaretar Den norske kirkes medlemskap i økumeniske organisasjoner, avtaler om kirkefellesskap og nasjonale søsterkirkesamarbeid,
- f) arbeider med de teologiske og sosiale sakene som Den norske kirke møter i det økumeniske arbeidet,
- g) fremmer økumenisk engasjement og samordner kontakt mellom Den norske kirke og andre kirker, på nasjonalt og internasjonalt nivå og
- h) fremmer samarbeid og dialog med andre tros- og livssynssamfunn, på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Rådet kan innenfor sitt mandat komme med uttalelser som rådet selv står for. Rådet kan også bistå Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtet i slike saker.

§ 3. Mellomkirkelig råds sammensetning

Rådet består av:

- k) Mellomkirkelig råds leder, valgt av Kirkemøtet.
- l) Fire representanter valgt av og blant Kirkemøtets medlemmer.
- m) En biskop oppnevnt av Bispemøtet.

- n) Den norske kirkes medlemmer i Kirkenes verdensråds sentralkomité, Det lutherske verdensforbunds råd, Konferansen av europeiske kirkers styre og ett av medlemmene i Norges Kristne Råds styre.
- o) En representant fra henholdsvis Kirkens Nødhjelp, Sjømannskirken og Bibelselskapet. I tillegg kan misjonsorganisasjonene tilknyttet Den norske kirke i fellesskap utpeke en representant etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkerådet.

Medlemmene etter første ledd bokstav c og e skal være oppnevnt før valget av medlemmene etter bokstav a og b. Kirkemøtets nominasjonskomité forbereder valget av lederen og medlemmene etter bokstav b etter forslag fra bispedømmerådene.

For hvert medlem skal det velges eller oppnevnes ett varamedlem, unntatt for de som er nevnt i første ledd bokstav d.

Ledere i faste underutvalg møter i rådet med tale- og forslagsrett, uten stemmerett.

Rådet kan invitere personer som representerer Den norske kirke i kommisjoner og utvalg i de økumeniske organisasjonene til å møte i rådets møter med talerett.

Medlemmene etter bokstav b, c og e velges og oppnevnes for fire år. Medlemmene etter første ledd bokstav d er medlemmer av rådet så lenge de innehar vervene i de økumeniske organisasjonene.

§ 4. Mellomkirkelig råds leder

Kirkemøtet velger ved særskilt avstemning leder for en periode på to år.

Medlemmer etter § 3 første ledd bokstav e er utelukket fra å bli valgt.

Hvis lederen tilhører § 3 første ledd bokstav d og trer ut av vervet i en økumenisk organisasjon i løpet av toårsperioden, fortsetter vedkommende som medlem og leder av rådet ut den toårsperioden vedkommende er valgt for.

Leder kan gjenvelges. Kirkemøtets valgkomité forbereder og gjennomfører valget av leder midt i valgperioden.

Rådet velger selv nestleder for en periode på to år.

§ 5. Oppnevning og nominasjon til økumeniske organisasjoner

Rådet skal legge frem for Kirkerådet forslag til delegater til generalforsamlinger og større møter i de økumeniske organisasjoner og kandidater til av de styrende organer i disse organisasjonene.

§ 6. Arbeidsutvalg

Rådet skal ha et arbeidsutvalg som består av leder, nestleder, Bispemøtets representant og et rådsmedlem valgt av rådet.

§ 7. Mindre endringer. Ikrafttredelse.

Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i regelverket.

Reglene trer i kraft fra valget på Kirkemøtet 2020. Fra samme tidspunkt oppheves statutter for Mellomkirkelig råd.

2. I Kirkemøtets forretningsorden gjøres følgende endringer:

I

§ 1-4 første og annet ledd skal lyde:

Med tale- og forslagsrett møter:

- leder av Mellomkirkelig råd, såfremt vedkommende ikke er valgt medlem av Kirkemøtet,
- 4 representanter for Ungdommens kirkemøte,
- 1 representant for hver av de tre teologiske fakultetene, oppnevnt av fakultetet selv,
- første varamedlem for døvemenighetenes medlem i Oslo bispedømmeråd,
- avtroppende medlemmer av Kirkerådet.

Med talerett møter:

- Kirkerådets direktør,
- *generalsekretæren* i Samisk kirkeråd, og
- én representant fra hvert kirkesamfunn som Den norske kirke har kirkefelleskap med.

§ 1-6 skal lyde:

§ 1-6. *Invitasjon av gjester*

Kirkerådet *inviterer aktuelle* gjester til å delta under hele eller deler av Kirkemøtet.

II

Endringene trer i kraft straks.

3. I Personalreglement for Den norske kirke gjøres følgende endringer:

I

§ 12 *åttende ledd* skal lyde:

Ved intervju av søkere til stilling som generalsekretær Samisk kirkeråd eller internasjonal direktør skal leder eller annet medlem av henholdsvis Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd delta.

§ 14 *fjerde ledd* skal lyde:

Ved tilsetting av generalsekretær for Samisk kirkeråd eller internasjonal direktør har henholdsvis Samisk kirkeråds arbeidsutvalg og Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg anledning til å gi uttalelse om hvilke tre personer blant søkerne rådet ønsker tilsatt.

II

Endringene trer i kraft straks

KM 05/20 Konfirmasjonstidens gudstjenester

Saksdokument:

KM 05.0/20 Konfirmasjonstidens gudstjenester
KM 05.1/20 Vedlegg: Liturgi nynorsk ny revisjon
KM 05.2/20 Redaksjonskomiteens innstilling

Sammendrag av saksorienteringen

Saken omfatter konfirmasjonstidens innledende og avsluttende gudstjeneste. Det som per i dag kalles samtalegudstjenesten, omfattes ikke her. Denne gjennomføres etter lokal tradisjon og opplegg og er hjemlet i alminnelige bestemmelser.

Det som skal vedtas, er:

- Nye forbønner for presentasjonsgudstjenesten.
- Liturgiforslag for den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten. Til den siste ligger også forslag om nye alternative tekster til lesninger og preken.
- Alminnelige bestemmelser for konfirmasjon, som skal revideres i henhold til endringer innen liturgisk praksis, bibeloversettelse og kirkeordning.

Saken om Ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester ble forberedt av Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) i 2018. Kirkerådet behandlet saken i januar (KR 12/19) og mars i år (KR 26/19). Saken ble vedtatt sendt på høring 23. mai med høringsfrist 23. august 2019. Det kom inn 64 hørings svar. Flere av disse ble tatt til følge og innarbeidet i liturgi. Det ble grundig redegjort for de viktigste innspill og endringer i hørings sammendraget til Kirkerådet i møtet i september (KR 51/19).

Etter behandlingen i Kirkerådet i september ble saken oversendt til Bispemøtet i oktober (BM sak 40/19). Bispemøtet behandlet saken som en læresak i tråd med regelverket for liturgisaker. I tilknytning til arbeidet med konfirmasjonstidens liturgier, har Kirkerådet i sak 26/19 bedt BM om å utrede det teologiske grunnlaget for konfirmasjon i Den norske kirke i dag.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

Kirkemøtet vedtar justert Ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester og Alminnelige bestemmelser for denne.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Iselin Vistekleiven

Saksordfører: Anne Berit Evang

Disse hadde ordet:

Anne Berit Evang, Gaute Norbye, Jo Hedberg, Gro Bergrabb, Thomas Tinglum, Ole Midthun, Olav Fykse Tveit, Finn Ragnvald Huseby, Marius Berge Eide, Nora Antonsen, Sevat Lappgard, Rolf Steffensen, Siri Broch Johansen, Therese Kristin Utgård, Kathrine Tallaksen Skjerdal, Helene Breivik Hellerdal, Marta Kristine Ims, Olav Øygard, Rikke Elisabeth Grevstad Kopperstad, John Henrik Gulbrandsen, Arne Moltubak, Silje Håve Smørvik, Kjersti Gautestad Norheim, Halvor Nordhaug, Karin-Elin Berg.

Endringsforslag

Gaute Norbye: Kirkemøtet ber om at bønnene for den enkelte konfirmant gjennomarbeides på nytt for å kunne ta inn et ledd som binder forbønnen til dåpshandlingens proklamasjon over den døpte. Videre også for å kunne utvide den enkelte forbønnen.

Jo Hedberg:

Ledd 18A Forbønn for konfirmantene

Forslag 1: At vi beholder de nåværende bønnene, altså i dagens ledd 14a fra liturgi godkjent feb. 2002.

Alternativ 2: at bønnene fra dagens liturgi godkjent feb. 2002 14a settes opp som alternative bønner til de foreslåtte bønner i ledd 18a.

Alternativ 3: at det åpnes for at bønnene fra 14a i liturgi godkjent feb. 2002 kan brukes istedenfor de oppsatte bønner.

Forslag 2:

Ledd 18C Forbønn med velsignelse av den enkelte konfirmant.

Bønn 6 og 11 liturgi godkjent feb 2002 beholdes og legges til de foreslåtte bønner.

Bønn 6: All nådes Gud, vi ber deg for NN. Du som begynte den gode gjerning i ham/henne, fullfør den, helt til Kristi dag. (Fil 1,6) .

Bønn 11: Allmektige Gud, vi ber deg for NN. La ham/henne alltid se at Jesus er veien, sannheten og livet. (Joh. 14,6)

Forslag 3:

Ledd 19 Menighetens takkoffer, eventuelt kunngjøringer og hilsen

Sist i andre avsnitt etter (Se alminnelige bestemmelser pkt. 7) legges følgende til:

«Hilsen skal i hovedsak være en utfordring til å videreføre troen i eget liv.»

Finn Ragnvald Huseby:

Forslag til tillegg til det foreslåtte vedtaket:

Kirkemøtet ber om at det utarbeides flere alternativer til punktene «påminning om dåpen» og «hilsen». De nye alternativene bør kommunisere bedre og bredere i konfirmasjonskonteksten i sin beskrivelse av dåpens betydning og et kristent liv.

Marius Berge Eide:

Forbønnene med velsignelse endres slik at "deg" sløyfes for å få et bedre språk, "Gud, vi ber ~~deg~~ for NN"

Sevat Lappegard:

Språket i fellesbønnene vurderes med tanke på at konfirmantene og konfirmantenes familier kan inkluderes i gudstjenestens "vi".

Nora Antonsen:

~~For å delta i den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten må dåp finne sted før denne.~~

For å kunne la seg konfirmeres må dåpshandling inntreffe i forkant av konfirmasjonsgudstjenesten. Det bør etterstrebnes at deltagere i konfirmasjonstiden som velger å ikke konfirmeres får en verdig avslutning.

Saken ble sendt til redaksjonskomiteen.

Innstilling fra redaksjonskomiteen

Sammendrag av saksorienteringen

Saken omfatter konfirmasjonstidens innledende og avsluttende gudstjeneste. Det som per i dag kalles samtalegudstjenesten, omfattes ikke her. Denne gjennomføres etter lokal tradisjon og opplegg og er hjemlet i alminnelige bestemmelser.

Det som skal vedtas, er:

- Nye forbønner for presentasjonsgudstjenesten.
- Liturgiforslag for den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten. Til den siste ligger også forslag om nye alternative tekster til lesninger og preken.
- Alminnelige bestemmelser for konfirmasjon, som skal revideres i henhold til endringer innen liturgisk praksis, bibeloversettelse og kirkeordning.

Saken om Ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester ble forberedt av Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) i 2018. Kirkerådet behandlet saken i januar (KR 12/19) og mars i år (KR 26/19). Saken ble vedtatt sendt på høring 23. mai med høringsfrist 23. august 2019. Det kom inn 64 høringssvar. Flere av disse ble tatt til følge og innarbeidet i liturgiene. Det ble grundig redegjort for de viktigste innspill og endringer i høringssammendraget til Kirkerådet i møtet i september (KR 51/19). Etter behandlingen i Kirkerådet i september ble saken oversendt til Bispemøtet i oktober (BM sak 40/19).

Bispemøtet behandlet saken som en læresak i tråd med regelverket for liturgisaker. I tilknytning til arbeidet med konfirmasjonstidens liturgier, har Kirkerådet i sak 26/19 bedt BM om å utrede det teologiske grunnlaget for konfirmasjon i Den norske kirke i dag.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Iselin Vistekleiven
Saksordfører: Anne Berit Evang

Disse hadde ordet:
Anne Berit Evang, Olav Fykse Tveit

Endringsforslag fra 1. behandling

Gaute Norbye: Kirkemøtet ber om at bønnene for den enkelte konfirmant gjennomarbeides på nytt for å kunne ta inn et ledd som binder forbønnen til dåpshandlingens proklamasjon over den dødte. Videre også for å kunne utvide den enkelte forbønnen.

Kommentar fra redaksjonskomiteen:

Redaksjonskomiteen anser dette for å være et forslag som sender saken tilbake til Kirkerådet dersom det får flertall i Kirkemøtet, jfr. 2-4 i Kirkemøtets forretningsorden

Jo Hedberg:

Ledd 18A Forbønn for konfirmantene

Forslag 1: At vi beholder de nåværende bønnene, altså i dagens ledd 14a fra liturgi godkjent feb. 2002.

Alternativ 2: at bønnene fra dagens liturgi godkjent feb. 2002 14a settes opp som alternative bønner til de foreslåtte bønner i ledd 18a.

Alternativ 3: at det åpnes for at bønnene fra 14a i liturgi godkjent feb. 2002 kan brukes istedenfor de oppsatte bønner.

Kommentar fra redaksjonskomiteen:

Redaksjonskomiteen anser disse endringene for å være et forslag som sender saken tilbake til Kirkerådet dersom de får flertall i Kirkemøtet, jfr. 2-4 i Kirkemøtets forretningsorden

Forslag 2:

Ledd 18C Forbønn med velsignelse av den enkelte konfirmant.

Bønn 6 og 11 liturgi godkjent feb 2002 beholdes og legges til de foreslåtte bønner.

Bønn 6: All nådes Gud, vi ber deg for NN. Du som begynte den gode gjerning i ham/henne, fullfør den, helt til Kristi dag. (Fil 1,6) .

Bønn 11: Allmektige Gud, vi ber deg for NN. La ham/henne alltid se at Jesus er veien, sannheten og livet. (Joh. 14,6)

Kommentar fra redaksjonskomiteen:

Redaksjonskomiteen anser dette for å være et forslag som sender saken tilbake til Kirkerådet dersom det får flertall i Kirkemøtet, jfr. 2-4 i Kirkemøtets forretningsorden

Forslag 3:

Ledd 19 Menighetens takkoffer, eventuelt kunngjøringer og hilsen
Sist i andre avsnitt etter (Se alminnelige bestemmelser pkt. 7) legges følgende til:
«Hilsen skal i hovedsak være en utfordring til å videreføre troen i eget liv.

Kommentar fra redaksjonskomiteen:

Redaksjonskomiteen anser dette for å være et forslag som sender saken tilbake til Kirkerådet dersom det får flertall i Kirkemøtet, jfr. 2-4 i Kirkemøtets forretningsorden

Finn Ragnvald Huseby:

Forslag til tillegg til det foreslåtte vedtaket:

Kirkemøtet ber om at det utarbeides flere alternativer til punktene «påminning om dåpen» og «hilsen». De nye alternativene bør kommunisere bedre og bredere i konfirmasjonskonteksten i sin beskrivelse av dåpens betydning og et kristent liv.

Kommentar fra redaksjonskomiteen:

Redaksjonskomiteen anser dette for å være et forslag som sender saken tilbake til Kirkerådet dersom det får flertall i Kirkemøtet, jfr. 2-4 i Kirkemøtets forretningsorden

Marius Berge Eide:

Forbønnene med velsignelse endres slik at "deg" sløyfes for å få et bedre språk,
"Gud, vi ber ~~deg~~ for NN" - Se kommentaren til forslaget i Redaksjonskomiteens innstilling.

Kommentar fra redaksjonskomiteen:

Redaksjonskomiteen mener dette kan vedtas uten at saken går tilbake til Kirkerådet.

Sevat Lappegard:

Språket i fellesbønnene vurderes med tanke på at konfirmantene og konfirmantenes familier kan inkluderes i gudstjenestens "vi".

Kommentar fra redaksjonskomiteen:

Redaksjonskomiteen anser dette for å være et forslag som sender saken tilbake til Kirkerådet dersom det får flertall i Kirkemøtet, jfr. 2-4 i Kirkemøtets forretningsorden

Nora Antonsen:

~~For å delta i den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten må dåp finne sted før denne.~~

For å kunne la seg konfirmeres må dåpshandling inntreffe i forkant av konfirmasjonsgudstjenesten. Det bør etterstrebnes at deltagere i konfirmasjonstiden som velger å ikke konfirmeres får en verdig avslutning.

Redaksjonskomiteens kommentar:

Redaksjonskomiteen mener dette kan vedtas uten at saken går tilbake til Kirkerådet.

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet sendte saken om konfirmasjonstidens gudstjenester tilbake til Kirkerådet og ba om at følgende vurderes:

- Ledd 18A Forbønn for konfirmantene:

Forslag 1: At vi beholder de nåværende bønnene, altså i dagens ledd 14a fra liturgi godkjent feb. 2002.

Alternativ 2: at bønnene fra dagens liturgi godkjent feb. 2002 14a settes opp som alternative bønner til de foreslåtte bønner i ledd 18a.

- Ledd 18C Forbønn med velsignelse av den enkelte konfirmant:

Bønn 6 og 11 liturgi godkjent feb 2002 beholdes og legges til de foreslåtte bønner.

Bønn 6: All nådes Gud, vi ber deg for NN. Du som begynte den gode gjerning i ham/henne, fullfør den, helt til Kristi dag. (Fil 1,6).

Bønn 11: Allmektige Gud, vi ber deg for NN. La ham/henne alltid se at Jesus er veien, sannheten og livet. (Joh 14,6).

- Ledd 19 Menighetens takkoffer, eventuelt kunngjøringer og hilsen:

Sist i andre avsnitt etter (Se alminnelige bestemmelser pkt 7) legges følgende til:
«Hilsen skal i hovedsak være en utfordring til å videreføre troen i eget liv.»

- Kirkemøtet ber om at bønnene for den enkelte konfirmant gjennomarbeides på nytt for å kunne ta inn et ledd som binder forbønnen til dåpshandlingens proklamasjon over den dømte. Videre også for å kunne utvide den enkelte forbønnen.
- Kirkemøtet ber om at det utarbeides flere alternativer til punktene «påminning om dåpen» og «hilsen». De nye alternativene bør kommunisere bedre og bredere i konfirmasjonskonteksten i sin beskrivelse av dåpens betydning og et kristent liv.
- Forbønnene med velsignelse endres slik at "deg" sløyfes for å få et bedre språk,

"Gud, vi ber ~~deg~~ for NN"

- Språket i fellesbønnene vurderes med tanke på at konfirmantene og konfirmantenes familier kan inkluderes i gudstjenestens "vi".
- For å bli konfirmert må man være døpt. Det bør etterstrebes at også deltagere som velger å ikke konfirmeres, får en verdig avslutning på konfirmasjonstiden.

For: 111 stemmer. Mot: 4 stemmer.

115 stemmeberettigede.

KM 06/20 Melding om kontrollutvalgets arbeid

Saksdokument:

KM 06.0/20 Melding om kontrollutvalgets arbeid

KM 6.1/20 Den norske kirkes kontrollutvalgs melding til Kirkemøtet

Sammendrag av saksorienteringen

I henhold til Regler for den norske kirkes kontrollutvalg § 2, siste ledd, skal utvalget årlig rapportere resultatene av sitt arbeid til Kirkemøtet, etter at disse først har vært forelagt Kirkerådet til uttalelse.

Kirkerådet fikk Kontrollutvalgets melding forelagt til sitt møte 18. september 2020 og gjorde følgende enstemmige vedtak:

Kirkerådet tar rapportene fra Den norske kirkes kontrollutvalg til orientering og oversender dem til Kirkemøtet for behandling.

Den norske kirkes kontrollutvalgs melding til Kirkemøtet ligger vedlagt.

Forslag til vedtak

Den norske kirkes kontrollutvalg anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

1. Kirkemøtet tar meldingen fra kontrollutvalget til etterretning.
2. Kirkemøtet ber kontrollutvalget følge opp at Kirkerådet implementerer forbedret intern kontroll for HMS.
3. Kirkemøtet slutter seg til kontrollutvalgets forslag til forvaltningsrevisjon for 2020 som har tema «Etterlevelse av utvalgte lover og regler».
4. Kirkerådet stiller ekstra budsjettmidler til rådighet for kontrollutvalget ved behov.

Plenumsbehandling

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Saksordfører: Karin-Elin Berg

Disse hadde ordet:

Karin-Elin Berg, Ole Jacob Flæten, Marius Berge Eide, Dag Tormod Milje, Ingrid Vad Nilsen

Kirkemøtets vedtak

Den norske kirkes kontrollutvalg anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

1. Kirkemøtet tar meldingen fra kontrollutvalget til etterretning.

2. Kirkemøtet ber kontrollutvalget følge opp at Kirkerådet implementerer forbedret intern kontroll for HMS.
3. Kirkemøtet slutter seg til kontrollutvalgets forslag til forvaltningsrevisjon for 2020 som har tema «Etterlevelse av utvalgte lover og regler».
4. Kirkerådet stiller ekstra budsjettmidler til rådighet for kontrollutvalget ved behov.

Enstemmig vedtatt
114 stemmeberettigede

KM 07/20 Kirkemøtets fordeling av midler 2021 og orientering om budsjett for 2020

Saksdokument:

KM 07.0/20 Kirkemøtets fordeling av midler 2021 og orientering om budsjett for 2020

KM 07.1/20 Redaksjonskomiteens innstilling

Sammendrag av saksorienteringen

Saken gjelder Kirkerådets forslag til Kirkemøtets vedtak om fordeling av midler for 2021 og Kirkerådets orientering til Kirkemøtet om budsjett for 2020 i samsvar med Kirkemøtets budsjettreglement.

Saken bygger på KR 68/19 Budsjett 2020 og fordeling av midler for rettssubjektet Den norske kirke og de sentralkirkelig råd.

Det vises også til KR 16/20 Endring av Kirkemøtets budsjettreglement. Dersom Kirkemøtet gir sin tilslutning til endringene som foreslås i saken, vil dette medføre en ny inndeling i budsjettet for 2021. I denne sak har en lagt til grunn at Kirkemøtet gir sin tilslutning til endringene. Dersom Kirkemøtet ikke gir sin tilslutning til endringsforslagene må vedtakene om fordeling 2021 endres i tråd med dagens regelverk.

Stortinget vedtok et rammetilskudd for rettssubjektet Den norske kirke for 2020 på 2 198 mill. kroner. Tilskuddet for 2019 var på 2 185 mill. kroner. Tilskuddet i 2019 inkluderte tildeling til gjennomføring av kirkevalget. Fra 2020 av er det lagt opp til at tildeling til valg er innarbeidet i det årlige tilskuddsbeløpet.

Dersom man justerer for tildelingen til kirkevalg er det en økning i tilskuddet på 60 mill. kroner. Da har departementet lagt til grunn en prisomregning på 3,2 pst, med fratrukk av et effektiviseringskrav på 0,5 pst. Rettssubjektet har fått beholde hele effektiviseringsgevinsten fra omorganiseringen av de merkantile avdelingene.

Utover det ordinære rammetilskuddet mottar Dnk tilskudd til gravplassforvaltning (4 mill. kroner) og tilskudd til Svalbard kirke (5,5 mill. kroner). I tillegg mottar Dnk et tilskudd fra Opplysningsvesenets fond på 42 mill. kroner i 2020. Samlet tilskudd til fordeling i 2020 er dermed på 2 250 mill. kroner.

Regnskapet for 2019 ble fastsatt og godkjent i Kirkerådets møtet 26. mars 2020 i Sak KR 24/20. Saken er lagt ved til orientering.

Tilskuddet til Den norske kirke for 2021 blir først vedtatt av Stortinget desember 2020. Kirkemøtets vedtak gjøres dermed på et tidspunkt hvor den endelige tildelingen ikke er kjent. Selv om rammene for tilskuddet til Den norske kirke ikke er kjent, vil Kirkemøtets vedtak om budsjett 2021 skape forutsigbarhet for mottakerne omkring struktur, rammer og prioriteringer i budsjettet.

Forslag til vedtak

Kirkerådet tilrår at Kirkemøtet fatter følgende vedtak:

1. Kirkemøtet tar Kirkerådets vedtak om budsjett 2020 til orientering.
2. Kirkemøtet fordeler forventet rammetilskuddet for 2021, hvor en opprettholder en lik fordeling mellom drift og tilskudd sammenlignet med 2020.

Budsjettgruppe 1: Den norske kirke – drift

Kirkemøtet fastsetter en felles ramme til disposisjon for Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Rammens størrelse fastsettes etter at en har trukket ut tilskudd under budsjettgruppe 2.

Midlene fordeles mellom rettssubjektskostnader, Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Svalbard kirke får sin tildeling i tråd med tilskuddet fra Justis- og beredskapsdepartementet.

Kirkemøtet avsetter midler til å dekke felleskostnader for rettssubjektet etter samme modell som tidligere.

I KR-sak 68/19 er det lagt til grunn en forventning om en årlig inntektsvekst på 3 pst. i perioden 2020-2024. Dersom forventningene slår til og fordelingen mellom drift og tilskudd opprettholdes vil det medføre et driftsbudsjett på 1 752 mill. kroner.

Budsjettgruppe 2: Den norske kirke – tilskudd

Tilskuddene relaterer seg til ulike mottakere og ordninger: Tilskudd til trosopplæring, diakoni, kirkelig undervisning og kirkemusikk (tidl. Budsjettgruppe 1B), Ovf-tilskudd – fordelt via bispedømmerådene, tilskudd til internasjonale og økumeniske organisasjoner (tidl. budsjettgruppe 2) og tilskudd til andre institusjoner og kirkelige formål (tidl. budsjettgruppe 3).

En videreføring av tilskuddene i de ovenfor nevnte kategorier vil dermed utgjøre 585 mill. kroner i 2021, mot 568 mill. kroner i 2020.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen
Saksordfører: Harald Hegstad

Disse hadde ordet:

Harald Hegstad, Brit Skjelbred, Odd Einar Dørum, Atle Sommerfeldt.

Endringsforslag

Harald Hegstad:

1. Kirkemøtet tar Kirkerådets vedtak om budsjett 2020 til orientering.

2. Kirkemøtet fordeler forventet rammetilskuddet for 2021, hvor en opprettholder en lik fordeling mellom drift og tilskudd sammenlignet med 2020.

Budsjettgruppe 1: Den norske kirke – drift

Kirkemøtet fastsetter en felles ramme til disposisjon for Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Rammens størrelse fastsettes etter at en har trukket ut tilskudd under budsjettgruppe 2

Midlene fordeles mellom rettssubjektskostnader, Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Svalbard kirke får sin tildeling i tråd med tilskuddet fra Justis- og beredskapsdepartementet.

Kirkemøtet avsetter midler til å dekke felleskostnader for rettssubjektet etter samme modell som tidligere.

Kontrollutvalget nevnes som egen linje under drift i Kirkerådets budsjettvedtak.

I KR-sak 68/19 er det lagt til grunn en forventning om en årlig inntektsvekst på 3 pst. i perioden 2020-2024. Dersom forventningene slår til og fordelingen mellom drift og tilskudd opprettholdes vil det medføre et driftsbudsjett på 1 752 mill. kroner.

Budsjettgruppe 2: Den norske kirke – tilskudd

Tilskuddene relaterer seg til ulike mottakere og ordninger: Tilskudd til trosopplæring, diakoni, kirkelig undervisning og kirkemusikk (tidl. Budsjettgruppe 1B), samt Ovf-tilskudd fordelt via bispedømmerådene. Tilskuddene budsjetteres om lag på samme nivå som for 2020, med inntil kr 541 mill.

Budsjettgruppe 3: Tilskudd til andre

Tilskuddene relaterer seg til internasjonale og økumeniske organisasjoner (tidl. budsjettgruppe 2) og tilskudd til andre institusjoner og kirkelige formål (tidl. budsjettgruppe 3). Tilskuddene budsjetteres om lag på samme nivå som for 2020, med inntil kr 44 mill

Brit Skjelbred:

Rammens størrelse fastsettes etter at en har trukket ut tilskudd under budsjettgruppe 2 og 3.

Saken ble sendt tilbake til redaksjonskomiteen.

Endelig innstilling fra Redaksjonskomiteen

Sammendrag av saksorienteringen

Saken gjelder Kirkerådets forslag til Kirkemøtets vedtak om fordeling av midler for 2021 og Kirkerådets orientering til Kirkemøtet om budsjett for 2020 i samsvar med Kirkemøtets budsjettreglement.

Saken bygger på KR 68/19 Budsjett 2020 og fordeling av midler for rettssubjektet Den norske kirke og de sentralkirkelige råd.

Det vises også til KR 16/20 Endring av Kirkemøtets budsjettreglement. Dersom Kirkemøtet gir sin tilslutning til endringene som foreslås i saken, vil dette medføre en ny inndeling i budsjettet for 2021. I denne sak har en lagt til grunn at Kirkemøtet gir sin tilslutning til endringene. Dersom Kirkemøtet ikke gir sin tilslutning til endringsforslagene må vedtakene om fordeling 2021 endres i tråd med dagens regelverk.

Stortinget vedtok et rammetilskudd for rettssubjektet Den norske kirke for 2020 på 2 198 mill. kroner. Tilskuddet for 2019 var på 2 185 mill. kroner. Tilskuddet i 2019 inkluderte tildeling til gjennomføring av kirkevalg. Fra 2020 av er det lagt opp til at tildeling til valg er innarbeidet i det årlige tilskuddsbeløpet.

Dersom man justerer for tildelingen til kirkevalg er det en økning i tilskuddet på 60 mill. kroner. Da har departementet lagt til grunn en prisomregning på 3,2 pst, med fratrekk av et effektiviseringskrav på 0,5 pst. Rettssubjektet har fått beholde hele effektiviseringsgevinsten fra omorganiseringen av de merkantile avdelingene.

Utover det ordinære rammetilskuddet mottar Dnk tilskudd til gravplassforvaltning (4 mill. kroner) og tilskudd til Svalbard kirke (5,5 mill. kroner). I tillegg mottar Dnk et tilskudd fra Opplysningsvesenets fond på 42 mill. kroner i 2020. Samlet tilskudd til fordeling i 2020 er dermed på 2 250 mill. kroner.

Regnskapet for 2019 ble fastsatt og godkjent i Kirkerådets møtet 26. mars 2020 i Sak KR 24/20. Saken er lagt ved til orientering.

Tilskuddet til Den norske kirke for 2021 blir først vedtatt av Stortinget desember 2020. Kirkemøtets vedtak gjøres dermed på et tidspunkt hvor den endelige tildelingen ikke er kjent. Selv om rammene for tilskuddet til Den norske kirke ikke er kjent, vil Kirkemøtets vedtak om budsjett 2021 skape forutsigbarhet for mottakerne omkring struktur, rammer og prioriteringer i budsjettet.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Iselin Vistekleiven
Saksordfører: Harald Hegstad

Disse hadde ordet:
Harald Hegstad

Endringsforslag fra 1. omgang

Harald Hegstad:

2. Kirkemøtet tar Kirkerådets vedtak om budsjett 2020 til orientering.
3. Kirkemøtet fordeler forventet rammetilskuddet for 2021, hvor en opprettholder en lik fordeling mellom drift og tilskudd sammenlignet med 2020.

Budsjettgruppe 1: Den norske kirke – drift

Kirkemøtet fastsetter en felles ramme til disposisjon for Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Rammens størrelse fastsettes etter at en har trukket ut tilskudd under budsjettgruppe 2.

Midlene fordeles mellom rettssubjektskostnader, Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Svalbard kirke får sin tildeling i tråd med tilskuddet fra Justis- og beredskapsdepartementet.

Kirkemøtet avsetter midler til å dekke felleskostnader for rettssubjektet etter samme modell som tidligere.

Kontrollutvalget nevnes som egen linje under drift i Kirkerådets budsjettvedtak.

I KR-sak 68/19 er det lagt til grunn en forventning om en årlig inntektsvekst på 3 pst. i perioden 2020-2024. Dersom forventningene slår til og fordelingen mellom drift og tilskudd opprettholdes vil det medføre et driftsbudsjett på 1 752 mill. kroner.

Budsjettgruppe 2: Den norske kirke – tilskudd

Tilskuddene relaterer seg til ulike mottakere og ordninger: Tilskudd til trosopplæring, diakoni, kirkelig undervisning og kirkemusikk (tidl. Budsjettgruppe 1B), samt Ovf-tilskudd fordelt via bispedømmerådene. Tilskuddene budsjetteres om lag på samme nivå som for 2020, med inntil kr 541 mill.

Budsjettgruppe 3: Tilskudd til andre

Tilskuddene relaterer seg til internasjonale og økumeniske organisasjoner (tidl. budsjettgruppe 2) og tilskudd til andre institusjoner og kirkelige formål (tidl. budsjettgruppe 3). Tilskuddene budsjetteres om lag på samme nivå som for 2020, med inntil kr 44 mill

Brit Skjelbred:

Rammens størrelse fastsettes etter at en har trukket ut tilskudd under budsjettgruppe 2 og 3. *Forslaget er innarbeidet i vedtaket.*

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtet tar Kirkerådets vedtak om budsjett 2020 til orientering.
2. Kirkemøtet fordeler forventet rammetilskuddet for 2021, hvor en opprettholder en lik fordeling mellom drift og tilskudd sammenlignet med 2020.

Budsjettgruppe 1: Den norske kirke – drift

Kirkemøtet fastsetter en felles ramme til disposisjon for Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Rammens størrelse fastsettes etter at en har trukket ut tilskudd under budsjettgruppe 2 og 3.

Midlene fordeles mellom rettssubjektskostnader, Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Svalbard kirke får sin tildeling i tråd med tilskuddet fra Justis- og beredskapsdepartementet.

Kirkemøtet avsetter midler til å dekke felleskostnader for rettssubjektet etter samme modell som tidligere.

Kontrollutvalget nevnes som egen linje under drift i Kirkerådets budsjettvedtak.

I KR-sak 68/19 er det lagt til grunn en forventning om en årlig inntektsvekst på 3 pst. i perioden 2020-2024. Dersom forventningene slår til og fordelingen mellom drift og tilskudd opprettholdes vil det medføre et driftsbudsjett på 1 752 mill. kroner.

Budsjettgruppe 2: Den norske kirke – tilskudd

Tilskuddene relaterer seg til ulike mottakere og ordninger: Tilskudd til trosopplæring, diakoni, kirkelig undervisning og kirkemusikk (tidl. Budsjettgruppe 1B), samt Ovf-tilskudd fordelt via bispedømmerådene. Tilskuddene budsjetteres om lag på samme nivå som for 2020, med inntil kr 541 mill.

Budsjettgruppe 3: Tilskudd til andre

Tilskuddene relaterer seg til internasjonale og økumeniske organisasjoner (tidl. budsjettgruppe 2) og tilskudd til andre institusjoner og kirkelige formål (tidl. budsjettgruppe 3). Tilskuddene budsjetteres om lag på samme nivå som for 2020, med inntil kr 44 mill.

For: 113 stemmer. Mot: 1 stemme.
114 stemmeberettigede.

KM 08/20 Endringer i kirkeordningen og delegasjoner til Kirkerådet

Saksdokument:

KM 08.0/20 Endringer i kirkeordningen og delegasjoner til Kirkerådet

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet 2019 vedtok kirkeordning for Den norske kirke. Det er behov for å gjøre noen mindre endringer før kirkeordningen skal tre i kraft. Herunder er det ønskelig at Kirkemøtet tar inn i kirkeordningen at den skal tre i kraft fra kommende årsskifte.

I kirkeordningens § 18 om blant annet låneopptak på soknets vegne foreslås det tatt inn en ny bestemmelse. Forslaget her er at bispedømmerrådet utpekes til det organ som skal motta melding i konkrete situasjoner som vedrører regnskap og revisjon for soknets organer. Dette vil være i medhold av en ny forskrift om økonomiforvaltningen i soknets organer. Forslag til ny forskrift er på høring, og forskriften skal vedtas før årsskiftet, men etter Kirkemøtet 2020. Kirkerådet bør derfor gis fullmakt til å vedta de nødvendige tilpasninger dersom endelig forskrift avviker fra det foreliggende forslaget.

Det foreslås også at det i paragrafen om saksbehandlingsregler tas inn en egen forrangsbestemmelse om at kirkeordningen i tilfelle av motstrid skal gå foran andre bestemmelser gitt av Kirkemøtet eller andre kirkelige organ. Samtidig foreslås tittelen på paragrafen endret for å avspeile paragrafens nye innhold.

Videre er det behov for en overgangsbestemmelse som viderefører de underliggende regelverk vedtatt i medhold av kirkeloven. Denne foreslås supplert med et eget delegasjonsvedtak som gir Kirkerådet myndighet til i en overgangsfase å vedta de nødvendige tilpasninger i bestemmelser truffet av departementet i medhold av kirkeloven.

Kirkemøtet bør også gi Kirkerådet delegert myndighet til å foreta mindre endringer i bestemmelser gitt av Kirkemøtet – først og fremst for at henvisninger til kirkeloven kan erstattes med riktige henvisninger.

Da Kirkemøtet behandlet kirkeordningen i fjor, falt overskriften til kapittel 1 ut i samband med redigeringen før det endelige vedtaket. Overskriften foreslås nå tatt inn igjen.

Forslag til vedtak

I

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende endringer i kirkeordning for Den norske kirke:

Ny tittel på kapittel 1 skal lyde:

Kapittel 1. Den norske kirkes grunnlag

Tittel på § 18 skal lyde:

§ 18. Opptak av lån på soknets vegne og andre økonomibestemmelser for soknet

Nytt § 18 fjerde ledd skal lyde:

I medhold av forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke skal bispedømmerådet

- a) motta melding fra kirkelig fellesråd om utsatt inndekning i organet i henhold til forskriftens § 17 syvende ledd siste punktum,*
- b) motta kopi av revisjonsberetning fra revisor dersom revisor ikke avgir positiv uttalelse om godkjenning av regnskapet i organ for soknet, jf. forskriftens § 18 tredje ledd annet punktum og*
- c) motta innberetning fra revisor dersom det i organ for soknet ikke er avlagt regnskap innen 1. juli i året etter regnskapsåret, jf. forskriftens § 18 fjerde ledd.*

Tittel på § 42 skal lyde:

§ 42. Saksbehandlingsregler for kirkelige organer og forholdet mellom kirkeordningen og annet kirkelig regelverk

§ 42 nytt siste ledd skal lyde:

Bestemmelsene i kirkeordningen skal ved motstrid gå foran bestemmelser i annet regelverk fastsatt av Kirkemøtet eller annet kirkelig organ.

Ny § 44 skal lyde:

§ 44. *Overgangsregler*

Forskrifter og andre bestemmelser gitt av Kirkemøtet eller annet kirkelig organ i medhold av kirkeloven gjelder også etter at kirkeordningen har trådt i kraft. Så langt de passer gjelder det samme for bestemmelser truffet av departementet i medhold av kirkeloven der disse ikke er erstattet av nye bestemmelser vedtatt av Kirkemøtet eller annet kirkelig organ.

Ny § 45 skal lyde:

§ 45. *Ikrafttredelse*

Kirkeordningen trer i kraft 1. januar 2021.

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

A.

Til § 18 nytt fjerde ledd

1. Vedtak om kirkeordningen § 18 nytt fjerde og femte ledd og endret tittel på paragrafen er truffet med forbehold om at forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke § 17 syvende ledd siste punktum, § 18 tredje ledd annet punktum og § 18 fjerde ledd blir vedtatt av departementet i samsvar med høringsforslag av 13. juli 2020 og at forskriften trer i kraft 1. januar 2021.

2. Kirkerådet gis myndighet til å vedta et eventuelt utsatt tidspunkt for ikrafttredelsen av kirkeordningen § 18 nytt fjerde og femte ledd og endret tittel på paragrafen dersom forskriften trer i kraft senere enn 1. januar 2021.

3. Kirkerådet gis samtidig myndighet til å vedta de nødvendige tilpasninger i kirkeordningen § 18 nytt fjerde og femte ledd dersom den vedtatte forskriften gir behov for det. Disse eventuelle tilpasninger gjelder frem til Kirkemøtet har behandlet spørsmålet.

B.

Til annet punktum i ny § 44

Kirkerådet gis myndighet til å vedta de nødvendige tilpasninger i bestemmelser truffet av departementet i medhold av kirkeloven, der disse ikke er erstattet av nye bestemmelser vedtatt av Kirkemøtet eller annet kirkelig organ.

C.

Kirkerådet gis i samband med lovreformen myndighet til å gjøre mindre endringer i bestemmelser truffet av Kirkemøtet i medhold av kirkeloven.

Plenumsbehandling

Dirigent: Kai Steffen Østensen

Saksordfører: Ole Kristian Bonden

Disse hadde ordet:

Ole Kristian Bonden,

Kirkemøtets vedtak

I

Kirkemøtet vedtok å gjøre følgende endringer i kirkeordning for Den norske kirke:

Ny tittel på kapittel 1 skal lyde:

Kapittel 1. Den norske kirkes grunnlag

Tittel på § 18 skal lyde:

§ 18. Opptak av lån på soknets vegne og andre økonomibestemmelser for soknet

Nytt § 18 fjerde ledd skal lyde:

I medhold av forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke skal bispedømmerådet

- a) motta melding fra kirkelig fellesråd om utsatt inndekning i organet i henhold til forskriftens § 17 syvende ledd siste punktum,*
- b) motta kopi av revisjonsberetning fra revisor dersom revisor ikke avgir positiv uttalelse om godkjenning av regnskapet i organ for soknet, jf. forskriftens § 18 tredje ledd annet punktum og*
- c) motta innberetning fra revisor dersom det i organ for soknet ikke er avlagt regnskap innen 1. juli i året etter regnskapsåret, jf. forskriftens § 18 fjerde ledd.*

Tittel på § 42 skal lyde:

§ 42. Saksbehandlingsregler for kirkelige organer og forholdet mellom kirkeordningen og annet kirkelig regelverk

§ 42 nytt siste ledd skal lyde:

Bestemmelsene i kirkeordningen skal ved motstrid gå foran bestemmelser i annet regelverk fastsatt av Kirkemøtet eller annet kirkelig organ.

Ny § 44 skal lyde:

§ 44. *Overgangsregler*

Forskrifter og andre bestemmelser gitt av Kirkemøtet eller annet kirkelig organ i medhold av kirkeloven gjelder også etter at kirkeordningen har trådt i kraft. Så langt de passer gjelder det samme for bestemmelser truffet av departementet i medhold av kirkeloven der disse ikke er erstattet av nye bestemmelser vedtatt av Kirkemøtet eller annet kirkelig organ.

Ny § 45 skal lyde:

§ 45. *Ikrafttredelse*

Kirkeordningen trer i kraft 1. januar 2021.

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

A.

Til § 18 nytt fjerde ledd

1. Vedtak om kirkeordningen § 18 nytt fjerde og femte ledd og endret tittel på paragrafen er truffet med forbehold om at forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke § 17 syvende ledd siste punktum, § 18 tredje ledd annet punktum og § 18 fjerde ledd blir vedtatt av departementet i samsvar med høringsforslag av 13. juli 2020 og at forskriften trer i kraft 1. januar 2021.

2. Kirkerådet gis myndighet til å vedta et eventuelt utsatt tidspunkt for ikrafttredelsen av kirkeordningen § 18 nytt fjerde og femte ledd og endret tittel på paragrafen dersom forskriften trer i kraft senere enn 1. januar 2021.

3. Kirkerådet gis samtidig myndighet til å vedta de nødvendige tilpasninger i kirkeordningen § 18 nytt fjerde og femte ledd dersom den vedtatte forskriften gir behov for det. Disse eventuelle tilpasninger gjelder frem til Kirkemøtet har behandlet spørsmålet.

B.

Til annet punktum i ny § 44

Kirkerådet gis myndighet til å vedta de nødvendige tilpasninger i bestemmelser truffet av departementet i medhold av kirkeloven, der disse ikke er erstattet av nye bestemmelser vedtatt av Kirkemøtet eller annet kirkelig organ.

C.

Kirkerådet gis i samband med lovreformen myndighet til å gjøre mindre endringer i bestemmelser truffet av Kirkemøtet i medhold av kirkeloven.

For: 114 stemmer. Mot: 1 stemme.

115 stemmeberettigede

KM 09/20 Regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke

Saksdokument:

KM 09.1/20 Høringsoppsummering – regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke

KM 09.2/20 Notat om ungdomsrepresentasjon

KM 09.3/20 Redaksjonskomiteens innstilling

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet 2019 vedtok å be «Kirkerådet forberede en sak om regelverk for ungdomsdemokrati til Kirkemøtet i 2020». Kirkerådet behandlet i 14. juni 2019 et forslag til regelverk som ble sendt på høring til Ungdommens kirkemøte, ungdomsrådene og bispedømmerådene med høringsfrist 11. oktober 2019. Det kom inn 13 hørings svar fra 15 instanser – fem bispedømmeråd, to biskoper, seks ungdomsråd, Presteforeningen og Ungdommens kirkemøte.

Regelverket utdyper kirkeordningen § 36 om ungdomsdemokratiet i Den norske kirke, med bestemmelser om ungdomsting i bispedømmet, ungdomsråd i bispedømmet, Ungdommens kirkemøte og Den norske kirkes ungdomsutvalg. I tillegg inneholder regelverket en formålsparagraf som bygger på kirkeordningen § 36 og noen tekniske regelbestemmelser.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fastsette følgende regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke:

§ 1. *Formål*

Reglene skal legge forholdene til rette for at unge i alderen 15–30 år får mulighet til å medvirke i aktuelle saker regionalt, nasjonalt og internasjonalt i Den norske kirke, jf. kirkeordningen § 36.

§ 2. *Ungdomsting i bispedømmet*

Ungdomstinget består av:

- a) inntil to representanter oppnevnt av hvert av menighetsrådene i bispedømmet,
- b) inntil to representanter fra hver av de organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke i bispedømmet, oppnevnt av organisasjonenes regionale styrer,
- c) medlemmene av ungdomsrådet og
- d) medlemmer av bispedømmerådet som er under 30 år.

Representantene etter bokstav a), b) og d) må være i aldersgruppen 15–30 år.

Representantene etter første ledd må være medlem av Den norske kirke, jf. kirkeordningen § 40 første ledd.

I Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo bispedømmer bør de oppnevnte organene tilstrebe at det oppnevnes samiske representanter blant representantene.

Ungdomstinget er et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerrådet som kan uttale seg i saker som gjelder Den norske kirke.

Bispedømmerrådet fastsetter nærmere bestemmelser for ungdomstinget, herunder bestemmelser om representanter uten stemmerett, etter uttalelse fra ungdomsrådet.

§ 3. *Ungdomsråd i bispedømmet*

Ungdomsrådet består av minst seks medlemmer i aldersgruppen 15–30 år, valgt av og blant ungdomstingets representanter, og en observatør med tale- og forslagsrett valgt av bispedømmerrådet blant bispedømmerrådets medlemmer. I de tre nordligste bispedømmene bør minst ett av medlemmene være samisk. Ungdomstinget kan også velge et antall varamedlemmer til ungdomsrådet.

Ungdomsrådet skal være et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerrådet i saker som angår i kirke og samfunn samt forberede og følge opp de saker som skal behandles av ungdomstinget. Ungdomsrådet kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område.

Bispedømmerrådet fastsetter nærmere bestemmelser om ungdomsrådet etter uttalelse fra ungdomsrådet.

§ 4. *Ungdommens kirkemøte*

Ungdommens kirkemøte består av:

- a) to delegater fra hvert bispedømme, valgt av og blant hvert ungdomsråd,
- b) en samisk delegat fra henholdsvis Nord-Hålogaland bispedømme, Sør-Hålogaland bispedømme og Nidaros bispedømme, valgt av vedkommende ungdomsråd,
- c) to delegater valgt av og blant samisk ungdomsutvalg,
- d) to delegater fra døvemenighetene, oppnevnt av døvekirkenes fellesråd,
- e) en delegat fra hver av organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke. Organisasjonen må ha kristen formålsparagraf og mottatt invitasjon fra Den norske kirkes ungdomsutvalg. Delegaten oppnevnes av organisasjonens styre,
- f) medlemmene av Den norske kirkes ungdomsutvalg,
- g) medlemmer av bispedømmerråd, Kirkerådet og Samisk kirkeråd som er under 30 år,
- h) de representantene som ble valgt til å representere Ungdommens kirkemøte på Kirkemøtet foregående år.

Delegatene etter bokstav a), b), c), d) e) og g) kan delta til og med det året de fyller 30 år.

Ungdommens kirkemøte uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt.

Ungdommens kirkemøte velger lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg og tre andre representanter fra Ungdommens kirkemøte til Kirkemøtet. Disse representantene må være under 30 år.

Saker til Ungdommens kirkemøte må meldes til Kirkerådets sekretariat senest 14 uker før møtet.

Organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke kan sende en observatør med tale- og forslagsrett i tillegg til delegaten. Medlemmene av Samisk ungdomsutvalg som ikke er delegater, kan møte på Ungdommens kirkemøte som observatør med tale- og forslagsrett. Forsvarets tros- og livssynskorps kan også sende en observatør med tale- og forslagsrett til Ungdommens kirkemøte. Medlemmer av valgkomiteen som ikke er delegat, møter med tale- og forslagsrett.

Den norske kirkes ungdomsutvalg kan invitere organisasjoner som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke, men som ikke har kristen formålsparagraf, til å sende en observatør med tale- og forslagsrett til Ungdommens kirkemøte.

Delegater og observatører som møter på Ungdommens kirkemøte må være medlem av Den norske kirke, jf. kirkeordningen § 40 første ledd.

Ungdommens kirkemøte vedtar selv nærmere forretningsorden for gjennomføring av Ungdommens kirkemøte.

§ 5. Den norske kirkes ungdomsutvalg

Den norske kirkes ungdomsutvalg består av åtte medlemmer valgt av Ungdommens kirkemøte. Leder og fem andre medlemmer skal velges blant delegatene på Ungdommens kirkemøte og to skal velges av Ungdommens kirkemøte på bakgrunn av særlig kompetanse. Funksjonstiden er på to år.

Den norske kirkes ungdomsutvalg skal være Den norske kirkes rådgivende organ i saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn, både nasjonalt og internasjonalt samt bistå ved forberedelser og gjennomføring av Ungdommens kirkemøte. Utvalget kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område.

Utvalget velger selv nestleder. Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er tilstede. Utvalgets beslutninger fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

§ 6. Samisk ungdomsutvalg

Samisk ungdomsutvalg består av:

- a) En representant oppnevnt for to år av ungdomstingene i Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo bispedømmer.
- b) To representanter oppnevnt av Samisk kirkeråd.

I tillegg kan Sametinget oppnevne en representant.

For hver representant oppnevnes det en til to vararepresentanter.

Samisk ungdomsutvalg bør ha representasjon fra nord-, sør- og lulesamisk språkområde, og det bør være representert ungdom med tilknytning til læstadianske miljøer. Det skal etterstrebes en jevn fordeling i kjønn, alder og teologisk ståsted. Minst halvparten av delegatene i SUNG skal være samer, jf. kriteriene for Sametingets valgmanntall.

Representantene og vararepresentantene skal være mellom 15 og 30 år.

Samisk ungdomsutvalg er et rådgivende ungdomsorgan på nasjonalt nivå som bidrar til at samisk ungdom kan medvirke i aktuelle saker i Den norske kirke. Samisk ungdomsutvalg er et rådgivende organ innenfor sitt område for Samisk kirkeråd og andre nasjonale kirkelige organer. Utvalget kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område.

Utvalget velger selv leder og nestleder. Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er tilstede. Utvalgets beslutninger fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

§ 7. Mindre endringer

Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i reglene.

§ 8. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Reglene trer i kraft fra det tidspunkt Kirkerådet bestemmer. Kirkerådet kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid. Samtidig oppheves statutter for Ungdommens kirkemøte, statutter for Utvalg for ungdomsspørsmål og statutter for Samisk ungdomsutvalg.

Ungdomsråd og ungdomsutvalg som er valgt før reglene settes i kraft, fungerer videre inntil det er valgt et nytt ungdomsråd og ungdomsutvalg.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Iselin Vistekleiven

Saksordfører: Kjersti Brakestad Boge

Disse hadde ordet:

Kjersti Brakestad Boge, Nora Antonsen, Tove Karoline Knutsen, Sondre Karstad, Therese Egebakken, Kjersti Jåvold Landmark, Herborg Oline Finnset, Ingeborg Midttømme, Per Kristian Skorpen, Silje Håve Smørvik, Ann-Helen Fjelstad Jusnes, Markus Westermoen, Siri Broch Johansen, Kristin Gunleiksrud Raaum, Rikke Elisabeth Grevstad Kopperstad, Therese Kristin Utgård, Ole Midtun, Gard Realf Sandaker-Nielsen, Kathrine Tallaksen, Sara Ellen Anne Eira, Karl Johan Kirkebø, Bjørn Thomas Åhrén.

Endringsforslag

Nora Antonsen:

Linje 61: Ungdommens kirkemøte uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt, og vedtar saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn.

Sondre Karstad

Linje 98: Samisk ungdomsutvalg består av:

- a) En representant ~~oppnevnt~~ velges for to år av ungdomstingene i Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo bispedømmer.

Therese Egebakken:

1: Foreslår at vi stryker fra linje 31 etter komma: ".. og en observatør med tale- og forslagsrett valgt av bispedømmerådet blant bispedømmerådets medlemmer."

2: Linje nr 105: Stryke "og teologisk ståsted"

Kjersti Jåvold Landmark:

Linje 84, §5 Den norske kirkes ungdomsutvalg består av åtte medlemmer valgt av Ungdommens kirkemøte. Leder og fem andre medlemmer skal velges blant delegatene på Ungdommens kirkemøte og to skal velges Ungdommens kirkemøte på bakgrunn av særlig kompetanse. Funksjonstiden er på to år.

Erstatt med

Den norske kirkes ungdomsutvalg består av åtte medlemmer valgt av og blant Ungdommens kirkemøte. Det er særskilt valg på leder. Funksjonstiden er på to år. Utvalget kan hente inn faglig kompetanse i saker utvalget har behandling.

Alex Ramstad Døstad:

Nytt vedtakspunkt, tillegg.

Kirkerådet bes vurdere hvordan et døvekirkelig ungdomsdemokrati best kan lovfestes på lik linje med samisk kirkelig ungdomsdemokrati.

Ingrid Olsen:

Punktet om Samisk ungdomsutvalg

legg til:

«En representant velges av og blant SUNG sine medlemmer, til å representere samisk ungdom på KM. Representanten må være under 30.»

Tove Karoline Knutsen:

Ungdommens kirkemøte uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt, ~~og vedtar~~ samt behandler og gjør vedtak i saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn.

Saken ble sendt til redaksjonskomiteen.

Innstilling fra redaksjonskomiteen

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet 2019 vedtok å be «Kirkerådet forberede en sak om regelverk for ungdomsdemokrati til Kirkemøtet i 2020». Kirkerådet behandlet i 14. juni 2019 et forslag til regelverk som ble sendt på høring til Ungdommens kirkemøte, ungdomsrådene og bispedømmerådene med høringsfrist 11. oktober 2019. Det kom inn 13 høringsvar fra 15 instanser – fem bispedømmeråd, to biskoper, seks ungdomsråd, Presteforeningen og Ungdommens kirkemøte.

Regelverket utdyper kirkeordningen § 36 om ungdomsdemokratiet i Den norske kirke, med bestemmelser om ungdomsting i bispedømmet, ungdomsråd i bispedømmet, Ungdommens kirkemøte og Den norske kirkes ungdomsutvalg. I tillegg inneholder regelverket en formålsparagraf som bygger på kirkeordningen § 36 og noen tekniske regelbestemmelser.

Redaksjonskomiteens mandat

Redaksjonskomiteens mandat etter vedtaket om behandlingsformen i Kirkemøtet 2020 er følgende:

- Samle alle endringsforslag som fremmes til sakene, sortere og nummerere dem.
- Vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og samstemmes.
- Vurdere om endringsforslaget strider mot lov, regler eller forretningsorden. Hvis endringsforslaget strider mot lov, regler eller forretningsorden, skal redaksjonskomiteen anbefale at forslaget ikke realitetsbehandles, og vurdere om forslaget kan omformuleres for å komme i overenstemmelse med lov, regler og forretningsorden.

Redaksjonskomiteens merknader

Endringsforslag (1)

Forslagsstiller: 120 Nora Antonsen, Ungdommens kirkemøte, representant

Linje: 61   **Status:** Komité – Anses ivaretatt

Ungdommens kirkemøte uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt, og vedtar saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn.

Kommentar:

Endringsforslag 1 og 9 omhandler det samme. Redaksjonskomiteen har derfor sett forslagene i sammenheng og fremmer et forslag til samordnet forslag (forslag 10). Bruken av begrepet «vedtar» vurderes ikke som tilstrekkelig utredet etter Kirkemøtets forretningsorden § 2-4a. Se nærmere begrunnelse under forslag 10.

Endringsforslag (2)

Forslagsstiller: 121 Sondre Karstad, Ungdommens kirkemøte, representant

Linje: 98   **Status:** Fremmet

Samisk ungdomsutvalg består av:

a) En representant ~~oppnevnt~~ velges for to år av ungdomstingene i Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo bispedømmer.

Kommentar:

Forslaget inneholder en såpass liten endring at redaksjonskomiteen vurderer forslaget som tilstrekkelig utredet til å bli behandlet av Kirkemøtet i tråd med Kirkemøtets forretningsorden § 2-4 a.

Endringsforslag (3)

Forslagsstiller: 85 Therese Egebakken, Stavanger, lek – Nominasjonskomiteens liste

Linje: 31   **Status:** Fremmet

Foreslår at vi stryker fra linje 31 etter komma: ".. og en observatør med tale- og forslagsrett valgt av bispedømmerådet blant bispedømmerådets medlemmer."

Kommentar:

Tilsvarende forslag ble fremmet i høringen og anses derfor som tilstrekkelig utredet til å bli behandlet av Kirkemøtet 2020 i tråd med Kirkemøtets forretningsorden § 2-4a.

Endringsforslag (5)

Forslagsstiller: 52 Alex Ramstad Døsvik, Nidaros, lek – Åpen folkekirke

Linje: 129   **Status:** Fremmet

Nytt vedtakspunkt, tillegg.

Kirkerådet bes vurdere hvordan et døvekirkelig ungdomsdemokrati best kan lovfestes på lik linje med samisk kirkelig ungdomsdemokrati.

Kommentar:

Et slikt forslag er ikke utredet. Slik vedtaket er formulert, vil Kirkerådet kunne utrede det til behandling i Kirkemøtet i tråd med Kirkemøtets forretningsorden § 2-4a. Ordet «lovfestes»

burde være erstattet med «regelfestes», siden det ikke er snakk om at dette er noe som eventuelt skal tas inn i trossamfunnsloven, men noe som skal tas inn i regelverket for ungdomsdemokratiet. Redaksjonskomiteen fremmer derfor et forslag til omformulert forslag (forslag 12)

Endringsforslag (6)

Forslagsstiller: 79 Kjersti Jåvold Landmark, Oslo, lek – Åpen folkekirke

Linje: 84   **Status:** Fremmet

~~Den norske kirkes ungdomsutvalg består av åtte medlemmer valgt av Ungdommens kirkemøte. Leder og fem andre medlemmer skal velges blant delegatene på Ungdommens kirkemøte og to skal velges Ungdommens kirkemøte på bakgrunn av særlig kompetanse. Funksjonstiden er på to år.~~

Erstatt med:

Den norske kirkes ungdomsutvalg består av åtte medlemmer valgt av og blant Ungdommens kirkemøte. Det er særskilt valg på leder. Funksjonstiden er på to år. Utvalget kan hente inn faglig kompetanse i saker utvalget har til behandling.

Kommentar:

Tilsvarende forslag ble fremmet i høringen og anses derfor som tilstrekkelig utredet til å bli behandlet av Kirkemøtet 2020 i tråd med Kirkemøtets forretningsorden § 2-4a.

Endringsforslag (7)

Forslagsstiller: 85 Therese Egebakken, Stavanger, lek – Nominasjonskomiteens liste

Linje: 105   **Status:** Fremmet

Stryke "og teologisk ståsted"

Kommentar:

Redaksjonskomiteen legger til grunn at forslaget er «tilstrekkelig utredet» til å bli behandlet i Kirkemøtets forretningsorden § 2-4a. For å unngå at setningen blir «Det skal etterstrebes en jevn fordeling i kjønn, alder», slik det blir hvis man stryker «og teologisk ståsted», bør endringsforslaget omformuleres til å erstatte «kjønn, alder og teologisk ståsted» med «kjønn og alder».

Endringsforslag (8)

Forslagsstiller: 101 Ingrid Olsen, Sør Hålogaland, lek – Åpen folkekirke

Linje: Ukjent   **Status:** Nei (Avvist)

Punktet om Samisk ungdomsutvalg

legg til:

«En representant velges av og blant SUNG sine medlemmer, til å representere samisk ungdom på KM. Representanten må være under 30.»

Kommentar:

Det er ikke regler for ungdomsdemokratiet i Den norske kirke som regulerer hvem som kan møte på Kirkemøtet med tale- og forslagsrett, det er regulert i Kirkemøtets forretningsorden § 1-4. Forslaget ligger derfor utenfor hva som kan vedtas i denne saken slik det ligger og må avvises. Redaksjonskomiteen har utarbeidet et omformulert forslag som kan vedtas i tråd med forretningsorden § 2-4 a. Se forslag 11.

Endringsforslag (9)

Forslagsstiller: 66 Tove Karoline Knutsen, Nord-Hålogaland, lek – Åpen folkekirke

Linje: Linje 61   **Status:** Komité – Anses ivaretatt

Ungdommens kirkemøte uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt, ~~og vedtar~~ samt behandler og gjør vedtak i saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn.

Kommentar:

Endringsforslag 1 og 9 omhandler det samme. Redaksjonskomiteen har derfor sett forslagene i sammenheng og fremmer et samordnet forslag. Bruken av begrepet «vedtak» vurderes ikke som tilstrekkelig utredet etter Kirkemøtets forretningsorden § 2-4a. Se nærmere begrunnelse i forslag 10.

Samordnet forslag fra redaksjonskomiteen (10)

Forslagsstiller: Kjersti Brakestad Boge, Kirkerådet, avtroppende medlem (saksordfører)

Linje: Linje 61   **Status:** Fremmet

Ungdommens kirkemøte uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke og nasjonalt og internasjonalt. Ungdommens kirkemøte uttaler seg også i saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn.

Kommentar:

Endringsforslag 1 og 9 omhandler det samme. Redaksjonskomiteen vurderer at bruken av formuleringen «vedtak» ikke er tilstrekkelig utredet å behandle i henhold til Kirkemøtets forretningsorden § 2-4a. Regler for ungdomsdemokratiet i Den norske kirke er et formelt regelverk gitt i medhold av kirkeordningen § 36 og trossamfunnsloven § 12 annet ledd. Det finnes ulike forståelser av hva som ligger i begrepet «vedtak» i et regelverk. Det har blant annet en betydning i forvaltningslovens forstand og er benyttet på en annen måte i kommuneloven. Det tilsier at spørsmålet må utredes nærmere for at det skal være klart hva som legges i begrepet i denne sammenheng. Redaksjonskomiteen har forsøkt å samordne og omformulere forslagene på en måte som komiteen opplever ivaretar intensjonene fra forslagsstillerne, uten at det trenger å bli sendt tilbake til nærmere utredning.

Redaksjonskomiteen har ikke brukt formuleringen «behandle», slik endringsforslag 9 har gjort, ut fra samme begrunnelse som Kirkerådet la til grunn i saksorienteringen på side 11 femte avsnitt.

Omformulert forslag fra redaksjonskomiteen (11)

Forslagsstiller: Kjersti Brakestad Boge, Kirkerådet, avtroppende medlem (saksordfører)

Linje: Etter linje 129 **Status:** Fremmet

Nytt vedtakspunkt, tillegg.

Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere om det bør etableres en egen samisk ungdomsrepresentasjon på Kirkemøtet.

Kommentar:

Redaksjonskomiteen har omformulert endringsforslag 8 på en måte som gjør at Kirkemøtet 2020 kan vedta det i tråd med Kirkemøtets forretningsorden § 2-4a.

Omformulert forslag fra redaksjonskomiteen (12)

Forslagsstiller: Kjersti Brakestad Boge, Kirkerådet, avtroppende medlem (saksordfører)

Linje: 129 **Status:** Fremmet

Nytt vedtakspunkt, tillegg.

Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere hvordan et døvekirkelig ungdomsdemokrati best kan regelfestes på lik linje med samisk kirkelig ungdomsdemokrati.

Kommentar:

Omformulering av endringsforslag 5 hvor ordet «lovfestes» erstattes med «regelfestes», siden det er snakk om å ta inn en bestemmelse i et regelverk vedtatt av Kirkemøtet og ikke i en lov.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Iselin Vistekleiven

Saksordfører: Kjersti Brakestad Boge

Disse hadde ordet:

Kjersti Brakestad Boge, Tove Karoline Knutsen, Erling Birkedal

Endringsforslag fra første omgang.

Nora Antonsen:

Linje 61: Ungdommens kirkemøte uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt, og vedtar saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn.

Forslaget ivaretatt av redaksjonskomiteen. - *Forslaget ble trukket.*

Sondre Karstad

Linje 98: Samisk ungdomsutvalg består av:

- a) En representant ~~øppnevnt~~ velges for to år av ungdomstingene i Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo bispedømmer.

Votering:

For: 101 stemmer. Mot: 12 stemmer. Forslaget ble vedtatt.

113 stemmeberettigede.

Therese Egebakken:

1: Foreslår at vi stryker fra linje 31 etter komma: ".. og en observatør med tale- og forslagsrett valgt av bispedømmerådet blant bispedømmerådets medlemmer."

Votering:

For: 63 Stemmer. Mot: 50 stemmer. Forslaget ble vedtatt.

113 stemmeberettigede.

2: Linje nr 105: Stryke "og teologisk ståsted"

Votering:

For: 65 stemmer. Mot: 48 stemmer. Forslaget ble vedtatt.

113 stemmeberettigede.

Kjersti Jåvold Landmark:

Linje 84, §5 Den norske kirkes ungdomsutvalg består av åtte medlemmer valgt av Ungdommens kirkemøte. Leder og fem andre medlemmer skal velges blant delegatene på Ungdommens kirkemøte og to skal velges Ungdommens kirkemøte på bakgrunn av særlig kompetanse. Funksjonstiden er på to år.

Erstatt med

Den norske kirkes ungdomsutvalg består av åtte medlemmer valgt av og blant Ungdommens kirkemøte. Det er særskilt valg på leder. Funksjonstiden er på to år. Utvalget kan hente inn faglig kompetanse i saker utvalget har behandling.

For: 95 stemmer. Mot: 18 stemmer. Forslaget ble vedtatt.

113 stemmeberettigede.

Alex Ramstad Døstad:

Nytt vedtakspunkt, tillegg.

Kirkerådet bes vurdere hvordan et døvekirkelig ungdomsdemokrati best kan lovfestes på lik linje med samisk kirkelig ungdomsdemokrati.

Forslaget ble ansett som ivaretatt av redaksjonskomiteen. Forslaget ble trukket.

Ingrid Olsen:

Punktet om Samisk ungdomsutvalg

legg til:

«En representant velges av og blant SUNG sine medlemmer, til å representere samisk ungdom på KM. Representanten må være under 30.»

Forslaget ble ansett som ivaretatt av redaksjonskomiteen. Forslaget ble trukket.

Tove Karoline Knutsen:

Ungdommens kirkemøte uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt, ~~og vedtar~~ samt behandler og gjør vedtak i saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn.

Forslaget ble ansett som ivaretatt av redaksjonskomiteen. Forslaget ble trukket.

Redaksjonskomiteens forslagspunkt nr. 10

For: 109 stemmer. (inkl. 1 manuell stemme for) Mot: 5 stemmer Forslaget ble vedtatt.

114 stemmeberettigede.

Redaksjonskomiteen forslag 11

Votering:

For: 103 stemmer. (inkl. 1 manuell stemme for) Mot 11 stemmer. Forslaget ble vedtatt.
114 stemmeberettigede.

Redaksjonskomiteens forslag 12

For: 109 stemmer. (inkl. 1 manuell stemme for) Mot 5 stemmer. Forslaget ble vedtatt.
114 stemmeberettigede.

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet fastsetter følgende regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke:

§ 1. Formål

Reglene skal legges forholdene til rette for at unge i alderen 15–30 år får mulighet til å medvirke i aktuelle saker regionalt, nasjonalt og internasjonalt i Den norske kirke, jf. kirkeordningen § 36.

§ 2. Ungdomsting i bispedømmet

Ungdomstinget består av:

- e) inntil to representanter oppnevnt av hvert av menighetsrådene i bispedømmet,
- f) inntil to representanter fra hver av de organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke i bispedømmet, oppnevnt av organisasjonenes regionale styrer,
- g) medlemmene av ungdomsrådet og
- h) medlemmer av bispedømmerådet som er under 30 år.

Representantene etter bokstav a), b) og d) må være i aldersgruppen 15–30 år.

Representantene etter første ledd må være medlem av Den norske kirke, jf.

kirkeordningen § 40 første ledd.

I Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo bispedømmer bør de oppnevnte organene tilstrebe at det oppnevnes samiske representanter blant representantene.

Ungdomstinget er et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet som kan uttale seg i saker som gjelder Den norske kirke.

Bispedømmerådet fastsetter nærmere bestemmelser for ungdomstinget, herunder bestemmelser om representanter uten stemmerett, etter uttalelse fra ungdomsrådet.

§ 3. Ungdomsråd i bispedømmet

Ungdomsrådet består av minst seks medlemmer i aldersgruppen 15–30 år, valgt av og blant ungdomstingets representanter. I de tre nordligste bispedømmene bør minst ett av medlemmene være samisk. Ungdomstinget kan også velge et antall varamedlemmer til ungdomsrådet.

Ungdomsrådet skal være et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet i saker som angår i kirke og samfunn samt forberede og følge opp de saker som skal behandles av ungdomstinget. Ungdomsrådet kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område.

Bispedømmerådet fastsetter nærmere bestemmelser om ungdomsrådet etter uttalelse fra ungdomsrådet.

§ 4. Ungdommens kirkemøte

Ungdommens kirkemøte består av:

- i) to delegater fra hvert bispedømme, valgt av og blant hvert ungdomsråd,
- j) en samisk delegat fra henholdsvis Nord-Hålogaland bispedømme, Sør-Hålogaland bispedømme og Nidaros bispedømme, valgt av vedkommende ungdomsråd,
- k) to delegater valgt av og blant samisk ungdomsutvalg,
- l) to delegater fra døvemenighetene, oppnevnt av døvekirkenes fellesråd,
- m) en delegat fra hver av organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke. Organisasjonen må ha kristen formålsparagraf og mottatt invitasjon fra Den norske kirkes ungdomsutvalg. Delegaten oppnevnes av organisasjonens styre,
- n) medlemmene av Den norske kirkes ungdomsutvalg,
- o) medlemmer av bispedømmeråd, Kirkerådet og Samisk kirkeråd som er under 30 år,
- p) de representantene som ble valgt til å representere Ungdommens kirkemøte på Kirkemøtet foregående år.

Delegatene etter bokstav a), b), c), d) e) og g) kan delta til og med det året de fyller 30 år.

Ungdommens kirkemøte uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke, nasjonalt og internasjonalt. Ungdommens kirkemøte uttaler seg også i saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn.

Ungdommens kirkemøte velger lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg og tre andre representanter fra Ungdommens kirkemøte til Kirkemøtet. Disse representantene må være under 30 år.

Saker til Ungdommens kirkemøte må meldes til Kirkerådets sekretariat senest 14 uker før møtet.

Organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke kan sende en observatør med tale- og forslagsrett i tillegg til delegaten. Medlemmene av Samisk ungdomsutvalg som ikke er delegater, kan møte på Ungdommens kirkemøte som observatør med tale- og forslagsrett. Forsvarets tros- og livssynskorps kan også sende en observatør med tale- og forslagsrett til Ungdommens kirkemøte. Medlemmer av valgkomiteen som ikke er delegat, møter med tale- og forslagsrett.

Den norske kirkes ungdomsutvalg kan invitere organisasjoner som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke, men som ikke har kristen formålsparagraf, til å sende en observatør med tale- og forslagsrett til Ungdommens kirkemøte.

Delegater og observatører som møter på Ungdommens kirkemøte må være medlem av Den norske kirke, jf. kirkeordningen § 40 første ledd.

Ungdommens kirkemøte vedtar selv nærmere forretningsorden for gjennomføring av Ungdommens kirkemøte.

§ 5. Den norske kirkes ungdomsutvalg

Den norske kirkes ungdomsutvalg består av åtte medlemmer valgt av og blant Ungdommens kirkemøte. Det er særskilt valg på leder. Funksjonstiden er på to år. Utvalget kan hente inn faglig kompetanse i saker utvalget har til behandling.

Den norske kirkes ungdomsutvalg skal være Den norske kirkes rådgivende organ i saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn, både nasjonalt og internasjonalt samt bistå ved forberedelser og gjennomføring av Ungdommens kirkemøte. Utvalget kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område.

Utvalget velger selv nestleder. Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er tilstede. Utvalgets beslutninger fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

§ 6. Samisk ungdomsutvalg

Samisk ungdomsutvalg består av:

- c) En representant velges for to år av ungdomstingene i Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo bispedømmer.
- d) To representanter oppnevnt av Samisk kirkeråd.

I tillegg kan Sametinget oppnevne en representant.

For hver representant oppnevnes det en til to vararepresentanter.

Samisk ungdomsutvalg bør ha representasjon fra nord-, sør- og lulesamisk språkområde, og det bør være representert ungdom med tilknytning til læstadianske miljøer. Det skal etterstrebtes en jevn fordeling i kjønn, alder. Minst halvparten av delegatene i SUNG skal være samer, jf. kriteriene for Sametingets valgmannstall. Representantene og vararepresentantene skal være mellom 15 og 30 år.

Samisk ungdomsutvalg er et rådgivende ungdomsorgan på nasjonalt nivå som bidrar til at samisk ungdom kan medvirke i aktuelle saker i Den norske kirke. Samisk ungdomsutvalg er et rådgivende organ innenfor sitt område for Samisk kirkeråd og andre nasjonale kirkelige organer. Utvalget kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område.

Utvalget velger selv leder og nestleder. Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er tilstede. Utvalgets beslutninger fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

§ 7. Mindre endringer

Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i reglene.

§ 8. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Reglene trer i kraft fra det tidspunkt Kirkerådet bestemmer. Kirkerådet kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid. Samtidig oppheves statutter for Ungdommens kirkemøte, statutter for Utvalg for ungdomsspørsmål og statutter for Samisk ungdomsutvalg.

Ungdomsråd og ungdomsutvalg som er valgt før reglene settes i kraft, fungerer videre inntil det er valgt et nytt ungdomsråd og ungdomsutvalg.

2. Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere om det bør etableres en egen samisk ungdomsrepresentasjon på Kirkemøtet.

3. Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere hvordan et døvekirkelig ungdomsdemokrati best kan regelfestes på lik linje med samisk kirkelig ungdomsdemokrati.

For: 111 stemmer. Mot: 2 stemmer.

113 stemmeberettigede

KM 10/20 Strategi 2022- 2025 – Innledende drøfting

Saksdokument:

KM 10.0/20 Strategi 2022-2025 – Innledende drøfting

KM 10.1/20 Visjonsdokument for Den norske kirke 2019-2021 (<https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/plandokumenter/visjonsdokument/>)

KM 10.2/20 Årsrapport 2019 for Den norske kirke (<https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkeradet/arsmeldinger/%C3%A5rsrapport%20for%20den%20norske%20kirke%202019%20revidert%202.%20juni.pdf>)

KM 10.3/20 UKM 8/19 Kirke 2030 (<https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/ungdommens-kirkemote/2019/ukm%2008-19%20kirke2030.pdf>)

Sammendrag av saksorienteringen

Dagens visjons- og strategidokument for Den norske kirke *Mer himmel på jord* ble vedtatt av Kirkemøtet i april 2018 for perioden 2019-2021, og skal derfor revideres på Kirkemøtet 2021. Kirkerådet ser det som hensiktsmessig å erstatte dette med et kort og overordnet strategidokument som gir retning gjennom en prioritering av nasjonale satsingsområder for Den norske kirke.

Opprinnelig var det lagt opp til samtaler i alle komiteer for å gi et nytt kirkemøte anledning til å løfte blikket og drøfte hvilke grep det er nødvendig og mulig å gjøre innenfor de rammer og muligheter kirken nå har. Korona situasjonen har medført endringer i planene også med hensyn til dette. Samtidig har denne tiden vist oss en kirke som må endre både måter å arbeide på og vektlegging av de ulike oppgavene. Dette gjør temaet strategi, satsinger og prioriteringer enda mer relevant.

Det legges opp til en høringsprosess på nytt, overordnet strategidokument i etterkant av Kirkemøtet. I plenum vil det bli gitt en introduksjon til høringen med særlig vekt på hva som skal være nasjonale satsingsområder for Den norske kirke i årene fremover.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende vedtak:

Kirkemøtet ber Kirkerådet arbeide videre med strategi 2022-2025 som fremmes til vedtak for Kirkemøtet i 2021. Kirkemøtets innspill blir tatt med i den videre prosessen.

Plenumsbehandling

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen,
Saksordfører: Ingrid Vad Nilsen

Disse hadde ordet:

Ingrid Vad Nilsen, Thor Magne Seland, Jo Hedberg, Odin Adelsten Aunan Bohmann, Erling Birkedal, Gard Realf Haugerud Sandaker-Nielsen, Aud Valborg Tønnessen, Kari Veiteberg, Oddgeir Sølvfæstesen, Marius Berge Eide, Odd Einar Dørum, Atle Sommerfeldt, Solveig Fiske, Turid Torland Håland, Karl Johan Kirkebø, Gro Bergrabb, Therese Kristin Utgård, Nora Antonsen, Ole Martin Grevstad, Thomas Tinglum, Anita Apelthun Sæle, Stein Reinertsen, John Henrik Gulbrandsen, Halvor Nordhaug, Ingvild Sommerfelt, Sevat Lappgard, Tove Karoline Knutsen, Dag Ketil Hartberg, Gunhild Tomter Alstad, Kjersti Jåvold Landmark.

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet ber Kirkerådet arbeide videre med strategi 2022-2025 som fremmes til vedtak for Kirkemøtet i 2021. Kirkemøtets innspill blir tatt med i den videre prosessen.

Vedtatt ved akklamasjon.

KM 11/20 Pensjonsleverandør frå 2021 for tilsette i Den norske kyrkja (rettssubjektet)

Saksdokument:

KM 11.0/20 Pensjonsleverandør frå 2021 for tilsette i Den norske kyrkja (rettssubjektet)

Samandrag av saksorienteringa

Førebuing og gjennomføring av forvaltningsreforma i 2017 stadfesta at spørsmålet om pensjon er svært viktig for mange av våre tilsette. Pensjon er ein viktig del av dei samla arbeidsvilkåra, anten ein er i eit arbeidsforhold, eller skal vurdere ein framtidig arbeidsgjevar.

Den lovfesta ordninga som gjev tilsette i rettssubjektet medlemskap i SPK gjeld til 31.12.2020. Hovudtariffavtalen regulerer val av pensjonsordning, den skal vere ytingsbasert. Det vert arbeidd med å vidareføre medlemskapen i SPK. Kyrkjerådet vil samstundes vurdere KLP som ein mogleg alternativ leverandør.

Framlegg til vedtak

Kyrkjerådet rår Kyrkjemøtet til å treffe følgjande vedtak:

1. Tilsette i Den norske kyrkja (rettssubjektet) skal framleis ha sikre arbeidsvilkår.
2. Kyrkjemøtet gjev Kyrkjerådet fullmakt til å velje pensjonsleverandør mellom dei som leverer pensjonsordning i medhald av tariffavtale.

Plenumsbehandling

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Saksordfører: Gunnar Winther

Desse hadde ordet:

Gunnar Winther, Trond Rønning, Tove Karoline Knutsen, Ole Jacob Flæten, Sidsel Repstad, Vidar L. Haanes, Jo Hedberg, Dag Tormod Milje.

Endringsforslag

Trond Rønning:

Kirkerådet gis fullmakt til å velge leverandør av pensjonstjenester innanfor tariffavtalte rettigheter. Kirkemøtet forutsetter:

- at det utredes om egen pensjonskasse er et fornuftig alternativ.
- kjøp av tjenester gjøres etter offentlig anbud dersom det er mer enn en leverandør.
- Kirkerådet må sørge for tilstrekkelig leveranse inntil en varig endring kan finne sted.

Votering:

For: 21 røyster. Mot: 94 røyster. Forslaget fell.
115 røysteføre.

Vedtaks punkt 2 i sakspapira:

Kyrkjemøtet gjev Kyrkjerådet fullmakt til å velje pensjonsleverandør mellom dei som leverer pensjonsordning i medhald av tariffavtale.

Votering: For 94 røyster. Mot: 21 røyster. Vedtaks punkt 2 vedteke.
115 røysteføre.

Kyrkjemøtet sitt vedtak

1. Tilsette i Den norske kyrkja (rettssubjektet) skal framleis ha sikre arbeidsvilkår.
2. Kyrkjemøtet gjev Kyrkjerådet fullmakt til å velje pensjonsleverandør mellom dei som leverer pensjonsordning i medhald av tariffavtale.

For: 112 røyster. Mot: 3 røyster.
115 røysteføre.

KM 12/20 Endringer i Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg

Saksdokument:

KM 12.0/20 Endringer i Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg

KM 12.1/20 Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg

KM 12.2/20 Innstilling fra Redaksjonskomiteen

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet i 2016 traff vedtak om regler for Den norske kirkes kontrollutvalg, som skulle opprettes med virkning fra 1. januar 2017. Opprettelsen av dette organet – som ikke var lovbestemt – skjedde i samband med den da ventede forvaltningsreform med opprettelsen av et eget rettssubjekt for Den norske kirke og virksomhetsoverdragelse av de ansatte til rettssubjektet.

I løpet av de tre påfølgende år har det vist seg ønskelig med noen få justeringer i regelverket. Det anses ikke nødvendig å sende saken om disse endringene på høring. Grunnen til dette er at bispedømmene ikke er direkte berørt av endringene som foreslås. Kirkerådet er gjennom sitt vedtak i denne saken orientert om vurderingen.

De foreslåtte endringene gjelder for det første § 1 om valg og sammensetning ved at § 1 tredje ledd endres fra personlig vara for den enkelte til nummerert varaliste.

For det andre foreslås det å gjøre en mindre endring i § 3 som omhandler de alminnelige bestemmelser om kontrollutvalgets arbeid. Det foreslås tatt inn et nytt tredje ledd om at kontrollutvalget mottar revisjonsrapporter fra internrevisjonen etter at de er forelagt Kirkerådets direktør til uttalelse. Det vises til at da reglene ble vedtatt i 2016, var ikke internrevisjonen etablert. Det var heller ikke ansatt en fast internrevisor.

Det foreslås for det tredje å endre § 6 ved å oppheve dagens sperre mot at den som utfører revisjonsoppgaver for kontrollutvalget, kan utøve sekretariatsfunksjon for kontrollutvalget.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

I

I regler for Den norske kirkes kontrollutvalg gjøres følgende endringer:

§ 1 tredje ledd skal lyde:

Kontrollutvalget skal ha fem medlemmer og fem varamedlemmer i rekkefølge. Kirkemøtet velger leder og nestleder blant Kirkemøtets medlemmer. Varamedlem nr. 2 og nr. 4 velges blant Kirkemøtets medlemmer.

§ 3 nytt tredje ledd skal lyde:

Kontrollutvalget mottar rapporter fra internrevisjonen etter at de er forelagt Kirkerådets direktør for uttalelse.

§ 3 nåværende tredje ledd blir fjerde ledd

§ 6 sjuende ledd skal lyde:

Den som utfører regnskapsrevisjon for *Kirkemøtet*, kan ikke utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget. Det samme gjelder kontrollutvalgets medlemmer.

II

Endringene trer i kraft straks.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Kai Steffen Østensen

Saksordfører: Agnes Sofie Engen Gjeset

Disse hadde ordet:

Agnes Sofie Engen Gjeset, Trond Rønning, Tove Karoline Knutsen, Olav Myklebust, Harald Hegstad

Endringsforslag

Trond Rønning: Paragrafene skal voteres for enkeltvis (muntlig forslag)

Saken ble sendt til Redaksjonskomiteen.

Innstilling fra redaksjonskomiteen

Sammendrag av saksorienteringen

Sammendrag

Kirkemøtet i 2016 traff vedtak om regler for Den norske kirkes kontrollutvalg, som skulle opprettes med virkning fra 1. januar 2017. Opprettelsen av dette organet – som ikke var lovbestemt – skjedde i samband med den da ventede forvaltningsreform med opprettelsen av et eget rettssubjekt for Den norske kirke og virksomhetsoverdragelse av de ansatte til rettssubjektet.

I løpet av de tre påfølgende år har det vist seg ønskelig med noen få justeringer i regelverket. Det anses ikke nødvendig å sende saken om disse endringene på høring. Grunnen til dette er at bispedømmene ikke er direkte berørt av endringene som foreslås. Kirkerådet er gjennom sitt vedtak i denne saken orientert om vurderingen.

De foreslåtte endringene gjelder for det første § 1 om valg og sammensetning ved at § 1 tredje ledd endres fra personlig vara for den enkelte til nummerert varaliste.

For det andre foreslås det å gjøre en mindre endring i § 3 som omhandler de alminnelige bestemmelser om kontrollutvalgets arbeid. Det foreslås tatt inn et nytt tredje ledd om at kontrollutvalget mottar revisjonsrapporter fra internrevisjonen etter at de er forelagt Kirkerådets direktør til uttalelse. Det vises til at da reglene ble vedtatt i 2016, var ikke internrevisjonen etablert. Det var heller ikke ansatt en fast internrevisor.

Det foreslås for det tredje å endre § 6 ved å oppheve dagens sperre mot at den som utfører revisjonsoppgaver for kontrollutvalget, kan utøve sekretariatsfunksjon for kontrollutvalget.

Redaksjonskomiteens mandat

Redaksjonskomiteens mandat etter vedtaket om behandlingsformen i Kirkemøtet 2020 er følgende:

- Samle alle endringsforslag som fremmes til sakene, sortere og nummerere dem.
- Vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og samstemmes.
- Vurdere om endringsforslaget strider mot lov, regler eller forretningsorden. Hvis endringsforslaget strider mot lov, regler eller forretningsorden, skal redaksjonskomiteen anbefale at forslaget ikke realitetsbehandles, og vurdere om forslaget kan omformuleres for å komme i overenstemmelse med lov, regler og forretningsorden.

Redaksjonskomiteens merknader

Redaksjonskomiteen har fått oversendt saken fra første behandling i Kirkemøtets plenum. Redaksjonskomiteen har vurdert § 6 i lys av behandlingen.

Nåværende regler lyder som følger:

Den som utfører regnskapsrevisjon for Kirkemøtet eller revisjonsoppgaver for kontrollutvalget, kan ikke utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget. Det samme gjelder kontrollutvalgets medlemmer.

Kirkerådet har i forslag til vedtak foreslått å ta ut ordene «eller revisjonsoppgaver for kontrollutvalget, slik at reglene etter forslag til endring vil lyde som følger:

Den som utfører regnskapsrevisjon for Kirkemøtet ~~eller revisjonsoppgaver for kontrollutvalget~~, kan ikke utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget. Det samme gjelder kontrollutvalgets medlemmer.

Siden valget står mellom å videreføre ordningen som gjelder i dag eller å vedta Kirkerådets forslag, kan ikke redaksjonskomiteen se at dette strider mot lov, regler eller forretningsorden. Redaksjonskomiteen har derfor ikke noen merknader.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Kai Steffen Østensen

Saksordfører: Agnes Sofie Engen Gjeset

Disse hadde ordet:

Agnes Sofie Engen Gjeset,

Endringsforslag fra 1. plenumsbehandling

Trond Rønning: Paragrafene skal voteres for enkeltvis (muntlig forslag)

Votering:

§ 1 tredje ledd: For: 112 stemmer. Mot: 3 stemmer.

§ 3 nytt tredje ledd: For: 114 stemmer. Mot: 1 stemme.

§ 6 sjuende ledd: For: 97 stemmer. Mot: 18 stemmer.

Pkt. II: For: 114 stemmer. Mot: 1 stemme.

115 stemmeberettigede.

Kirkemøtets vedtak

I

I regler for Den norske kirkes kontrollutvalg gjøres følgende endringer:

§ 1 tredje ledd skal lyde:

Kontrollutvalget skal ha fem medlemmer *og fem varamedlemmer i rekkefølge*. Kirkemøtet velger leder *og nestleder blant* Kirkemøtets medlemmer. *Varamedlem nr. 2 og nr. 4 velges blant Kirkemøtets medlemmer.*

§ 3 nytt tredje ledd skal lyde:

Kontrollutvalget mottar rapporter fra internrevisjonen etter at de er forelagt Kirkerådets direktør for uttalelse.

§ 3 nåværende tredje ledd blir fjerde ledd

§ 6 sjuende ledd skal lyde:

Den som utfører regnskapsrevisjon for *Kirkemøtet*, kan ikke utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget. Det samme gjelder kontrollutvalgets medlemmer.

II

Endringene trer i kraft straks.
115 stemmeberettigede

KM 13/20 Komitémøte i Kyrkjemøte (Kyrkjemøtets forretningsorden)

Saksdokument:

KM 13.0/20 Komitémøte i Kyrkjemøte (Kyrkjemøtets forretningsorden)

KM 13.1/20 Innstilling frå Redaksjonskomiteen

Samandrag av saksorienteringa

Kyrkjemøtet 2019 vedtok å be Kyrkjerådet undersøkje spørsmålet om ei eventuell endring frå lukka til opne komitémøte, jf. Kirkemøtets forretningsorden § 5-4 første ledd.

Saksdokumentet gjer greie for gjeldande rett, tilsvarende praksis for møte i Stortinget og kommunale organ og gir vurdering av opne komitémøte i Kyrkjemøtet. Ei endring av Kirkemøtets forretningsorden krev 2/3 fleirtal, jf. § 8-2.

Kyrkjerådet har behandla saka og har komme fram til å anbefale Kyrkjemøtet ikkje å innføre ei ordning med opne komitémøte.

Framlegg til vedtak

Kyrkjerådet tilrår at Kyrkjemøtet gjer følgande vedtak:

Det vert ikkje innført ei ordning med opne komitémøte på Kyrkjemøtet

Plenumsbehandling

Dirigent: Iselin Vistekleiven

Saksordfører: Harald Hegstad

Disse hadde ordet:

Harald Hegstad, Erling Birkedal, Karin-Elin Berg, Ole Jacob Flæten, Therese Kristin Utgård, Arild Mikkelsen, Gunnar Winther, Nora Antonsen, Tove Karoline Knutsen, Agnes Sofie Engen Gjeset, Jo Hedberg, Kjersti Ngozi Furuseth, Oddny Irene Miljeteig, Brit Skjelbred, Halvor Nordhaug, Stein Reinertsen, Rikke Elisabeth Grevstad Kopperstad, Ingvild Sommerfelt, Thor Magne Seland

Endringsforslag

Therese Utgård:

Det vert innført ei ordning med opne komitemøte på Kyrkjemøtet.

Saken ble sendt til redaksjonskomiteen.

Innstilling fra redaksjonskomiteen

Sammendrag av saksorienteringen

Kyrkjemøtet 2019 vedtok å be Kyrkjerådet undersøke spørsmålet om ei eventuell endring frå lukka til opne komitémøte, jf. Kirkemøtets forretningsorden § 5-4 første ledd.

Saksdokumentet gjer greie for gjeldande rett, tilsvarande praksis for møte i Stortinget og kommunale organ og gir vurdering av opne komitémøte i Kyrkjemøtet. Ei endring av Kirkemøtets forretningsorden krev 2/3 fleirtal, jf. § 8-2.

Kyrkjerådet har behandla saka og har komme fram til å anbefale Kyrkjemøtet ikkje å innføre ei ordning med opne komitémøte.

Redaksjonskomiteens merknader

Endringsforslag (1)

Forslagsstiller: 50 Therese Kristin Utgård, Møre, lek – Åpen folkekirke

Linje: 3   **Status:** Komité – Anses ivaretatt

Det vert innført ei ordning med opne komitemøte på Kyrkjemøtet.

Kommentar:

Skal dette vedtas, må det vedtas en konkret endring i Kirkemøtets forretningsorden. Redaksjonskomiteen har omformulert forslaget slik at det blir i overensstemmelse med lov, regler og forretningsorden.

Omformulert forslag fra redaksjonskomiteen (1)

Forslagsstiller: Harald Hegstad, Oslo, lek – Nominasjonskomiteens liste

Linje: 3   **Status:** Fremmet

I

I Kirkemøtets forretningsorden gjøres følgende endringer:

§ 5-4 første ledd skal lyde:

Komiteens møter er åpne, dersom komiteen selv ikke har bestemt noe annet.

II

Endringene trer i kraft umiddelbart etter Kirkemøtet 2020.

Kommentar:

Redaksjonskomiteen har forsøkt å omformulere endringsforslag 1 slik at det kan tas inn i Kirkemøtets forretningsorden på en måte som redaksjonskomiteen antar at er i tråd med intensjonene fra forslagsstiller. Det er krav om 2/3 flertall for at forslaget skal bli vedtatt, jf. Kirkemøtets forretningsorden § 8-2.

For: 21 røyster. Mot 93 røyster. Forslaget fell.
114 røysteføre

Kyrkjemøtet sitt vedtak

Det vert ikkje innført ei endring med opne komitémøte på Kyrkjemøtet.

Vedteke ved akklamasjon
114 røysteføre.

KM 14/20 Støtte til nomineringsgrupper som har innvalgte medlemmer til Kirkemøtet

Saksdokument:

KM 14.0/20 Støtte til nomineringsgrupper som har innvalgte medlemmer til Kirkemøtet

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet vedtok å ikke behandle denne saken under dette kirkemøtet. Se kommentar under merknader til sakslisten side 5.

KM 15/20 Forskrifter om endringer i regler for valg av Kirkerådet (varamedlemmer for prester)

Saksdokument:

KM 15.0/20 Forskrifter om endringer i regler for valg av Kirkerådet (varamedlemmer for prester)

KM 15.1/20 Innstilling fra Redaksjonskomiteen

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet 2019 ønsket å endre ordningen med at det skal være personlige varamedlemmer for prestene til at det skal velges varamedlemmer i nummerert rekkefølge. Kirkeloven § 25 fastsetter imidlertid at det skal være personlige varamedlemmer for medlemmene av Kirkerådet. Kirkemøtet vedtok derfor i sak KM 7/19 at det skal være personlige varamedlemmer for medlemmene av Kirkerådet i denne omgangen, men at dette endres til at det skal velges varamedlemmer i nummerert rekkefølge fra kirkeloven oppheves.

Valget av Kirkerådet i 2020 må følge de gjeldende reglene med personlige varamedlemmer. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fastsette en overgangsbestemmelse som slår fast at de fire prestene som velges som personlige varamedlemmer, omgjøres til varamedlemmer i nummerert rekkefølge ut fra deres stemmetall ved valget under Kirkemøtet, fra det tidspunktet kirkeloven oppheves og regelendringen trer i kraft.

I tillegg er det behov for å presisere hvilke medlemmer de personlige varamedlemmene skal være personlige varamedlemmer for. Dette fremgår ikke i dag av reglene.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak

1. Kirkemøtet fastsetter følgende forskrift om endringer i regler for valg av Kirkerådet:

I

I regler 1. april 2019 nr. 455 gjøres følgende endringer:

§ 3-4 nytt femte punktum skal lyde:

Varamedlemmet for prestene som får flest stemmer blir personlig varamedlem for presten som fikk flest stemmer etter § 3-3, varamedlemmet som får nest flest stemmer blir personlig varamedlem for presten som fikk nest flest stemmer osv. Stemmelikhet avgjøres ved loddtrekning.

II

Endringen trer i kraft straks.

2. Kirkemøtet fastsetter følgende forskrift om endringer i regler for valg av Kirkerådet:

I

I regler 1. april 2019 nr. 455 gjøres følgende endringer:

§ 3-4 femte punktum oppheves.

Overskriften til § 4-4 skal lyde:
Ikrafttredelse. *Overgangsbestemmelser.*

§ 4-4 nytt annet ledd skal lyde:

Fra det tidspunkt forskrift 1. april 2019 om endring i forskrift 1. april 2019 nr. 455 om regler for valg av Kirkerådet trer i kraft, omgjøres de fire personlige varamedlemmene for prestene valgt av Kirkemøtet 2020 til varamedlemmer i nummerert rekkefølge. Omgjøringen baseres på antall mottatte stemmer ved valget under Kirkemøtet 2020. Den som fikk flest stemmer, kåres til 1. varamedlem, den som fikk nest flest stemmer, kåres til 2. varamedlem osv. Stemmelikhet avgjøres ved loddtrekning.

II

Under forutsetning av at kirkeloven oppheves i tråd med forslaget til ny trossamfunnslov, trer endringen i kraft fra det tidspunkt kirkeloven oppheves.

Plenumsbehandling 1

Dirigent:, Iselin Vistekleiven

Saksordfører: Linn Strømme Hummelvoll

Disse hadde ordet:

Linn Strømme Hummelvoll, Jo Hedberg, Erling Birkedal, Kristin Gunleiksrud Raam,

Endringsforslag

Jo Hedberg: Beholde ordningen med personlig vara blant valgte prester i Kirkemøtet.

Saken ble sendt til redaksjonskomiteen.

Innstilling fra redaksjonskomiteen

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet 2019 ønsket å endre ordningen med at det skal være personlige varamedlemmer for prestene til at det skal velges varamedlemmer i nummerert rekkefølge. Kirkeloven § 25 fastsetter imidlertid at det skal være personlige varamedlemmer for medlemmene av Kirkerådet. Kirkemøtet vedtok derfor i sak KM 7/19 at det skal være personlige varamedlemmer for medlemmene av Kirkerådet i denne omgangen, men at dette endres til at det skal velges varamedlemmer i nummerert rekkefølge fra kirkeloven oppheves.

Valget av Kirkerådet i 2020 må følge de gjeldende reglene med personlige varamedlemmer. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fastsette en overgangsbestemmelse som slår fast at de fire prestene som velges som personlige varamedlemmer, omgjøres til varamedlemmer i nummerert rekkefølge ut fra deres stemmetall ved valget under Kirkemøtet, fra det tidspunktet kirkeloven oppheves og regelendringen trer i kraft.

I tillegg er det behov for å presisere hvilke medlemmer de personlige varamedlemmene skal være personlige varamedlemmer for. Dette fremgår ikke i dag av reglene.

Redaksjonskomiteens mandat

Redaksjonskomiteens mandat etter vedtaket om behandlingsformen i Kirkemøtet 2020 er følgende:

- Samle alle endringsforslag som fremmes til sakene, sortere og nummerere dem.
- Vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og samstemmes.
- Vurdere om endringsforslaget strider mot lov, regler eller forretningsorden. Hvis endringsforslaget strider mot lov, regler eller forretningsorden, skal redaksjonskomiteen anbefale at forslaget ikke realitetsbehandles, og vurdere om forslaget kan omformuleres for å komme i overenstemmelse med lov, regler og forretningsorden.

Redaksjonskomiteens merknader

Endringsforslag (2)

Forslagsstiller: 109 Jo Hedberg, Tunsberg, lek – Bønnelista

Linje: 1   **Status:** Nei (Avvist)

personlig vara til prester til Kirkerådet velges av Kirkemøtet

Kommentar:

1. Kirkemøtet vedtok i 2019 to vedtak angående varamedlemmer for prester (sak KM 7/19).
  - A. For perioden fra Kirkemøtet 2020 til 31.12.20, vedtok Kirkemøtet følgende: «For prestene skal det velges fire personlige varamedlemmer». Dette hadde sammenheng med at kirkeloven fastsetter at det skal være personlige varamedlemmer til medlemmene av Kirkerådet, jf. kirkeloven § 25.

B. Fra og med 1. januar 2021, vedtok Kirkemøtet samtidig følgende: «For prestene skal det velges fire varamedlemmer i nummerert rekkefølge.»

2. Redaksjonskomiteen viser til at saken i hovedsak dreier seg om å følge opp regelendringen Kirkemøtet vedtok i 2019 med en overgangsbestemmelse, ikke hvorvidt det skal være nummererte varamedlemmer i rekkefølge eller personlige varamedlemmer. Hvis det ikke vedtas en overgangsbestemmelse, vil de personlige varamedlemmene valgt på Kirkemøtet i 2020 fungere som personlige varamedlemmer frem til neste valg av Kirkerådet. Fra og med neste valg vil det da bli valgt varamedlemmer i nummerert rekkefølge.
3. Redaksjonskomiteen forholder seg til de regler som Kirkemøtet tidligere har vedtatt etter nærmere utredning og forutgående høring. Endringsforslaget innebærer i praksis et forslag om at vedtakspunkt 2 ikke vedtas, med den konsekvens at det blir personlige varamedlemmer for prestene i Kirkerådet frem til nytt valg av Kirkerådet.

Plenumsbehandling 2

Dirigent:, Iselin Vistekleiven

Saksordfører: Linn Strømme Hummelvoll

Disse hadde ordet:

Linn Strømme Hummelvoll,

Endringsforslag fra 1. plenumsbehandling

Jo Hedberg: Beholde ordningen med personlig vara blant valgte prester i Kirkemøtet. Forslaget ble avvist av redaksjonskomiteen. Forslaget ble trukket.

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtet fastsetter følgende forskrift om endringer i regler for valg av Kirkerådet:

I

I regler 1. april 2019 nr. 455 gjøres følgende endringer:

§ 3-4 nytt femte punktum skal lyde:

Varamedlemmet for prestene som får flest stemmer blir personlig varamedlem for presten som fikk flest stemmer etter § 3-3, varamedlemmet som får nest flest stemmer blir personlig varamedlem for presten som fikk nest flest stemmer osv. Stemmeligket avgjøres ved loddtrekning.

II

Endringen trer i kraft straks.

2. Kirkemøtet fastsetter følgende forskrift om endringer i regler for valg av Kirkerådet:

I

I regler 1. april 2019 nr. 455 gjøres følgende endringer:

§ 3-4 femte punktum oppheves.

Overskriften til § 4-4 skal lyde:
Ikrafttredelse. *Overgangsbestemmelser.*

§ 4-4 nytt annet ledd skal lyde:

Fra det tidspunkt forskrift 1. april 2019 om endring i forskrift 1. april 2019 nr. 455 om regler for valg av Kirkerådet trer i kraft, omgjøres de fire personlige varamedlemmene for prestene valgt av Kirkemøtet 2020 til varamedlemmer i nummerert rekkefølge. Omgjøringen baseres på antall mottatte stemmer ved valget under Kirkemøtet 2020. Den som fikk flest stemmer, kåres til 1. varamedlem, den som fikk nest flest stemmer, kåres til 2. varamedlem osv. Stemmelijkheid avgjøres ved loddtrekning.

II

Under forutsetning av at kirkeloven oppheves i tråd med forslaget til ny trossamfunnslov, trer endringen i kraft fra det tidspunkt kirkeloven oppheves.

For: 112 stemmer. Mot: 2 Stemmer.
114 stemmeberettigede

KM 16/20 Endringer i Kirkemøtets budsjettreglement

Saksdokument:

KM 16.0/20 Endringer i Kirkemøtets budsjettreglement

KM 16.1/20 Kirkemøtets budsjettreglement - kommentert oversikt over forslag til endringer

KM 16.2/20 Innstilling fra Redaksjonskomiteen

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtets budsjettreglement ble vedtatt av Kirkemøtet i sak KM 05/16 etter at saken hadde vært på høring. Kirkemøtet ba samtidig om at budsjettreglementet skulle tas opp igjen til ny behandling senest på Kirkemøtet i 2019. Kirkemøtet behandlet og reviderte budsjettreglementet på nytt i 2019 i sak KM 08/19.

Det fremlegges nå for Kirkemøtet en ytterligere revisjon av budsjettreglementet hvor endringene i hovedsak er knyttet til budsjettets inndeling samt disponering av likvide midler.

Endringene som vedrører budsjettets inndeling fremmes i første rekke for å gjennomføre administrative forenklinger som i tillegg kommuniserer bedre internt i virksomheten.

Endringene som vedrører disponering av likvide midler fremmes i første rekke for å oppdatere budsjettreglementet i forhold til allerede vedtatt investeringsstrategi, retningslinjer for samfunnsansvarlig finansinvesteringer og etablert praksis. Ved behandlingen i Kirkemøtet 2019 fremkom følgende i saksfremstillingen: «Det er også foreslått en hjemmel for disponering av likvide midler som er mer i tråd med den praksis som er etablert, og som vil utvikles».

Forslagene til endringer er denne gang ikke sendt bispedømmerådene på høring da endringene anses å være av en karakter som i mindre grad påvirker bispedømmerådenes forhold til budsjettreglementet.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

I

I Kirkemøtets budsjettreglement fastsettes følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

Budsjettet skal gi en samlet oppstilling av forventede inntekter og kostnader. Oppstillingen vil følge NS 4102 utarbeidet av Standard Norge.

Resultatregnskap

Inntekter

Salgsinntekter

Offentlig tilskudd

Andre inntekter

Kostnader

Driftskostnader

Lønnskostnader

Andre driftskostnader

Finansinntekter/finanskostnader

Resultat

Budsjettet skal ha følgende inndeling:

Budsjettgruppe 1: Den norske kirke – drift

Budsjettgruppe 2: Den norske kirke – tilskudd

Kirkerådet kan gi nærmere bestemmelser om hvilke kostnader og inntekter som hører inn under de enkelte *enheter*.

§ 5 annet og tredje ledd skal lyde:

Kirkerådet stiller *budsjettet til* disposisjon for bispedømmerådene og Bispemøtet gjennom tildelingsbrev. Dette følges opp gjennom reglene i økonomiregelverket.

Kirkerådet tildeler tilskudd til de enkelte *mottakerne gjennom* tilskuddsbrev. Ved siden av tildelingen av tilskudd, skal tilskuddsbrevet angi mål for tildelingen og krav til revisjon, regnskaps- og resultatrapportering. Tilskuddsbrevet skal inneholde informasjon om hvilke forutsetninger tilskuddet er basert på.

§ 6 annet og tredje ledd skal lyde:

Kirkerådet har adgang til å omdisponere inntil 5 % av vedtatt budsjett mellom de ulike budsjettgrupper.

Ubrukte budsjettmidler for de enkelte *enhetene* kan overføres til neste budsjettår. Overskridelser må dekkes inn i fremtidige budsjetter.

§ 7 tredje ledd skal lyde:

Dersom *inntekten* blir lavere enn budsjettet, reduseres kostnadsrammen tilsvarende. Dersom mindreinntekten innebærer en reduksjon av kostnadsrammen på mer enn 3 % kan saken bringes fram for Kirkerådet som avgjør hvordan mindreinntekten skal balanseres.

§ 9 annet ledd skal lyde:

Overskuddslikviditet skal plasseres i samsvar med *vedtatt investeringsstrategi, retningslinjer for samfunnsansvarlig finansinvesteringer, samt de fullmakter som Kirkerådet gir, og de departementet gir i sitt tilskuddsbrev.*

II

Endringene trer i kraft fra budsjettåret 2021.

Plenumsbehandling 1

Dirigent: Kai Steffen Østensen

Saksordfører: Olav Myklebust

Disse hadde ordet:

Olav Myklebust, Karl Johan Kirkebø, Erling Birkedal, Odd Einar Dørum, Karin-Elin Berg, Trond Rønning.

Endringsforslag

Karl Johan Kirkebø:

Budsjettgruppe 3 Annet gjeninnføres.

Erling Birkedal:

Budsjettet som legges frem for Kirkemøtet skal ha inndeling som skiller mellom drift og tilskudd.

Budsjettgruppe 1, drift, kan fremlegges som én gruppe.

Budsjettgruppe 2, tilskudd til internasjonale og økumeniske organisasjoner, og budsjettgruppe 3, tilskudd til andre institusjoner og kirkelige formål, legges frem som i dagens reglement.

Kirkemøtet ber Kirkerådet forberede saken for de nødvendige endringer.

Trond Rønning:

Kontrollutvalget får egen post på budsjettet i henhold til deres helhetlige mandat.

Saken ble sendt til redaksjonskomiteen.

Innstilling fra redaksjonskomiteen

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtets budsjettreglement ble vedtatt av Kirkemøtet i sak KM 05/16 etter at saken hadde vært på høring. Kirkemøtet ba samtidig om at budsjettreglementet skulle tas opp igjen til ny behandling senest på Kirkemøtet i 2019. Kirkemøtet behandlet og reviderte budsjettreglementet på nytt i 2019 i sak KM 08/19.

Det fremlegges nå for Kirkemøtet en ytterligere revisjon av budsjettreglementet hvor endringene i hovedsak er knyttet til budsjettets inndeling samt disponering av likvide midler.

Endringene som vedrører budsjettets inndeling fremmes i første rekke for å gjennomføre administrative forenklinger som i tillegg kommuniserer bedre internt i virksomheten.

Endringene som vedrører disponering av likvide midler fremmes i første rekke for å oppdatere budsjettreglementet i forhold til allerede vedtatt investeringsstrategi, retningslinjer for samfunnsansvarlig finansinvesteringer og etablert praksis. Ved behandlingen i Kirkemøtet 2019 fremkom følgende i saksfremstillingen: «Det er også foreslått en hjemmel for disponering av likvide midler som er mer i tråd med den praksis som er etablert, og som vil utvikles».

Forslagene til endringer er denne gang ikke sendt bispedømmerådene på høring da endringene anses å være av en karakter som i mindre grad påvirker bispedømmerådenes forhold til budsjettreglementet.

Redaksjonskomiteens mandat

Redaksjonskomiteens mandat etter vedtaket om behandlingsformen i Kirkemøtet 2020 er følgende:

- Samle alle endringsforslag som fremmes til sakene, sortere og nummerere dem.
- Vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og samstemmes.
- Vurdere om endringsforslaget strider mot lov, regler eller forretningsorden. Hvis endringsforslaget strider mot lov, regler eller forretningsorden, skal redaksjonskomiteen anbefale at forslaget ikke realitetsbehandles, og vurdere om forslaget kan omformuleres for å komme i overenstemmelse med lov, regler og forretningsorden.

Redaksjonskomiteens merknader

Endringsforslag (1)

Forslagsstiller: 15 Karl Johan Kirkebø, Bjørgvin, lek – Åpen folkekirke

Linje: Ny linje 31   **Status:** Komité – Anses ivaretatt

Budsjettgruppe 3 Annet

Kommentar:

Endringsforslag 1 og 2 omhandler det samme. Redaksjonskomiteen har derfor forsøkt å samordne dette i nytt samordnet forslag 4.

Endringsforslag (2)

Forslagsstiller: 23 Erling Birkedal, Borg, lek – Nominasjonskomiteens liste

Linje: 1   **Status:** Komité – Anses ivaretatt

Budsjettet som legges frem for Kirkemøtet skal ha inndeling som skiller mellom drift og tilskudd.

Budsjettgruppe 1, drift, kan fremlegges som én gruppe.

Budsjettgruppe 2, tilskudd til internasjonale og økumeniske organisasjoner, og budsjettgruppe 3, tilskudd til andre institusjoner og kirkelige formål, legges frem som i dagens reglement.

Kirkemøtet ber Kirkerådet forberede saken for de nødvendige endringer.

Kommentar:

Endringsforslag 1 og 2 omhandler det samme. Redaksjonskomiteen har derfor forsøkt å samordne dette i nytt samordnet forslag 4.

Endringsforslag (3)

Forslagsstiller: 37 Trond Rønning, Hamar, lek – Bønnelista

Linje: 36   **Status:** Komité – Anses ivaretatt

Kontrollutvalget får egen post på budsjettet i henhold til deres helhetlige, mandat.

Kommentar:

Redaksjonskomiteen har omformulert forslaget for at anliggendet skal passe inn i et regelverk. Se forslag 5.

Samordnet forslag fra redaksjonskomiteen (4)

Forslagsstiller: Olav Myklebust, Møre, lek – Åpen folkekirke (saksordfører)

Linje: 28–ny 31   **Status:** Fremmet

Budsjettet skal ha følgende inndeling:

Budsjettgruppe 1: Den norske kirke – drift

Budsjettgruppe 2: Den norske kirke – tilskudd

Budsjettgruppe 3: Tilskudd til andre

Kommentar:

Endringsforslag 1 og 2 omhandler det samme. Redaksjonskomiteen foreslår et samordnet forslag til erstatning for disse endringsforslagene for å ivareta de hensynene som redaksjonskomiteen forstår ligger bak.

Omformulert forslag fra redaksjonskomite (5)

Forslagsstiller: Olav Myklebust, Møre, lek – Åpen folkekirke (saksordfører)

Linje: Ny linje 32   **Status:** Fremmet

Kontrollutvalgets budsjett fremgår av egen linje under drift.

Kommentar:

Omformulering av endringsforslag 3 slik at det passer inn i budsjettreglementet.

Plenumsbehandling 2

Dirigent: Kai Steffen Østensen

Saksordfører: Olav Myklebust

Disse hadde ordet:

Olav Myklebust , Astrid Fylling, Kristin Gunleiksrud Raaum

Endringsforslag fra 1. plenumsbehandling

Karl Johan Kirkebø:

Budsjettgruppe 3 Annet gjeninnføres. – Forslaget ble tatt inn av redaksjonskomiteen.

Erling Birkedal:

Budsjettet som legges frem for Kirkemøtet skal ha inndeling som skiller mellom drift og tilskudd.

Budsjettgruppe 1, drift, kan fremlegges som én gruppe.

Budsjettgruppe 2, tilskudd til internasjonale og økumeniske organisasjoner, og budsjettgruppe 3, tilskudd til andre institusjoner og kirkelige formål, legges frem som i dagens reglement.

Kirkemøtet ber Kirkerådet forberede saken for de nødvendige endringer.- Forslaget ble trukket.

Trond Rønning:

Kontrollutvalget får egen post på budsjettet i henhold til deres helhetlige mandat. – Forslaget ble tatt inn under punkt 5.

Votering:

Redaksjonskomiteens forslag til endringer:

For 113. stemmer. Mot 2 stemmer.

115 stemmeberettigede.

Kirkemøtets vedtak

I Kirkemøtets budsjettreglement fastsettes følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

Budsjettet skal gi en samlet oppstilling av forventede inntekter og kostnader. Oppstillingen vil følge NS 4102 utarbeidet av Standard Norge.

Resultatregnskap

Inntekter

Salgsinntekter

Offentlig tilskudd
Andre inntekter
Kostnader
Driftskostnader
Lønnskostnader
Andre driftskostnader
Finansinntekter/finanskostnader
Resultat

Budsjettet skal ha følgende inndeling:
Budsjettgruppe 1: Den norske kirke – drift
Budsjettgruppe 2: Den norske kirke – tilskudd
Budsjettgruppe 3: Tilskudd til andre

Kontrollutvalgets budsjett fremgår av egen linje under drift.

Kirkerådet kan gi nærmere bestemmelser om hvilke kostnader og inntekter som hører inn under de enkelte *enheter*.

§ 5 annet og tredje ledd skal lyde:

Kirkerådet stiller *budsjettet til* disposisjon for bispedømmerådene og Bispemøtet gjennom tildelingsbrev. Dette følges opp gjennom reglene i økonomiregelverket.

Kirkerådet tildeler tilskudd til de enkelte *mottakerne gjennom* tilskuddsbrev. Ved siden av tildelingen av tilskudd, skal tilskuddsbrevet angi mål for tildelingen og krav til revisjon, regnskaps- og resultatrapportering. Tilskuddsbrevet skal inneholde informasjon om hvilke forutsetninger tilskuddet er basert på.

§ 6 annet og tredje ledd skal lyde:

Kirkerådet har adgang til å omdisponere inntil 5 % av vedtatt budsjett mellom de ulike budsjettgrupper.

Ubrukte budsjettmidler for de enkelte *enhetene* kan overføres til neste budsjettår. Overskridelser må dekkes inn i fremtidige budsjetter.

§ 7 tredje ledd skal lyde:

Dersom *inntekten* blir lavere enn budsjettet, reduseres kostnadsrammen tilsvarende. Dersom *mindreinntekten* innebærer en reduksjon av kostnadsrammen på mer enn 3 % kan saken bringes fram for Kirkerådet som avgjør hvordan *mindreinntekten* skal balanseres.

§ 9 annet ledd skal lyde:

Overskuddslikviditet skal plasseres i samsvar med *vedtatt investeringsstrategi, retningslinjer for samfunnsansvarlig finansinvesteringer, samt de fullmakter som Kirkerådet gir, og de departementet gir i sitt tilskuddsbrev.*

II

Endringene trer i kraft fra budsjettåret 2021.

KM 17/20 Endringer i Kirkemøtets forretningsorden og forslag til behandlingsform for Kirkemøtet 2020

Saksdokument:

KM 17.0/20 Endringer i Kirkemøtets forretningsorden og forslag til behandlingsform for Kirkemøtet 2020

Sammendrag av saksorienteringen

Kirkemøtet 2020 er planlagt gjennomført fysisk i Trondheim i perioden 8.–11. oktober 2020. På grunn av at det ikke generelt vil være mulig å holde avstandskravet fra helsemyndighetene i komitémøterommene, men bare i plenumssalen, har Kirkerådet i sak KR 44/20 slått fast at det ikke gjennomføres normalt komitéarbeid i Kirkemøtets faste komiteer på Kirkemøtet i 2020. Det innebærer at flere av bestemmelsene om Kirkemøtets saksbehandling som er fastsatt i Kirkemøtets forretningsorden ikke vil passe for gjennomføringen av Kirkemøtet 2020.

I denne saken foreslår Kirkerådet at Kirkemøtet gjør vedtak om å ta inn en bestemmelse i Kirkemøtets forretningsorden som åpner for at Kirkemøtet i særlige tilfeller med 2/3 flertall kan vedta en behandlingsform for det enkelte møtet som fraviker bestemmelsene i forretningsordenen. På bakgrunn av forslaget til endring i Kirkemøtets forretningsorden, foreslås det videre at Kirkemøtet vedtar en særskilt behandlingsform for Kirkemøtet i 2020 hvor Kirkemøtets saksbehandling foretas uten å bruke Kirkemøtets faste komiteer. For å kunne samordne og kvalitetssikre endringsforslag som kommer opp i plenum, foreslås det i stedet at det velges to små redaksjonskomiteer med tre medlemmer med ansvar for henholdsvis regelsaker og gudstjeneste- og økonomisaker.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler at Kirkemøtet treffer følgende vedtak:

1. Kirkemøtet vedtar følgende endring i Kirkemøtets forretningsorden:

I

Nytt § 4-1 femte ledd skal lyde:

Kirkemøtet kan i særlige tilfeller med 2/3 flertall vedta en behandlingsform for det enkelte møtet som fraviker bestemmelsene i denne forretningsorden.

II

Endringen trer i kraft straks.

2. Kirkemøtet vedtar med hjemmel i Kirkemøtets forretningsorden § 4-1 femte ledd følgende behandlingsform for Kirkemøtet 2020:

- A. Sakene til behandling på Kirkemøtet i 2020 behandles i plenum på bakgrunn av Kirkerådets forslag til vedtak. Kirkerådets forslag til vedtak behandles tilsvarende som en komité's innstilling etter bestemmelsene i Kirkemøtets forretningsorden. Endringsforslag som er fremmet ved første plenumsbehandling vurderes av en redaksjonskomité før Kirkemøtet voterer over forslaget i andre plenums sesjon, med mindre det er åpenbart unødvendig å oversende forslaget til redaksjonskomiteen for behandling. Det velges en redaksjonskomité for regelsaker og en redaksjonskomite for gudstjeneste- og økonomisaker.
- B. Redaksjonskomiteene har følgende oppgaver innen sitt ansvarsområde:
- Samle alle endringsforslag som fremmes til sakene, sortere og nummerere dem.
  - Vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og samstemmes.
  - Vurdere om endringsforslaget strider mot lov, regler eller forretningsorden. Hvis endringsforslaget strider mot lov, regler eller forretningsorden, skal redaksjonskomiteen anbefale at forslaget ikke realitetsbehandles, eventuelt vurdere om forslaget kan omformuleres for å komme i overensstemmelse med lov, regler og forretningsorden.
- C. På bakgrunn av redaksjonskomiteens innstilling voterer Kirkemøtet over de fremsette endringsforslagene.
- D. Før øvrig gjelder bestemmelsene i Kirkemøtets forretningsorden så langt de passer.

Plenumsbehandling

Dirigent: Kai Steffen Østensen,
Saksordfører: Olav Myklebust

Disse hadde ordet:

Olav Myklebust, Jo Hedberg

Endringsforslag

Jo Hedberg: 2 vedtakspunkt Bokstav B – endre «eventuelt» til «og» -

Votering: For 65. Mot 50. Forslaget ble vedtatt

Votering hele vedtaket inklusive endring:

Pkt 1.1 og II: For: 113 stemmer. Mot 2 stemmer. Forslaget ble vedtatt.

Pkt 2: For: 114 stemmer. Mot 1 stemme. Forslaget ble vedtatt.

115 stemmeberettigede

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtet vedtar følgende endring i Kirkemøtets forretningsorden:

I

Nytt § 4-1 femte ledd skal lyde:

Kirkemøtet kan i særlige tilfeller med 2/3 flertall vedta en behandlingsform for det enkelte møtet som fraviker bestemmelsene i denne forretningsorden.

II

Endringen trer i kraft straks.

2. Kirkemøtet vedtar med hjemmel i Kirkemøtets forretningsorden § 4-1 femte ledd følgende behandlingsform for Kirkemøtet 2020:
  - A. Sakene til behandling på Kirkemøtet i 2020 behandles i plenum på bakgrunn av Kirkerådets forslag til vedtak. Kirkerådets forslag til vedtak behandles tilsvarende som en komité's innstilling etter bestemmelsene i Kirkemøtets forretningsorden. Endringsforslag som er fremmet ved første plenumsbehandling vurderes av en redaksjonskomité før Kirkemøtet voterer over forslaget i andre plenums sesjon, med mindre det er åpenbart unødvendig å oversende forslaget til redaksjonskomiteen for behandling. Det velges en redaksjonskomité for regelsaker og en redaksjonskomite for gudstjeneste- og økonomisaker.
  - B. Redaksjonskomiteene har følgende oppgaver innen sitt ansvarsområde:
    - Samle alle endringsforslag som fremmes til sakene, sortere og nummerere dem.
    - Vurdere om noen endringsforslag kan koordineres og samstemmes.
    - Vurdere om endringsforslaget strider mot lov, regler eller forretningsorden. Hvis endringsforslaget strider mot lov, regler eller forretningsorden, skal redaksjonskomiteen anbefale at forslaget ikke realitetsbehandles, og vurdere om forslaget kan omformuleres for å komme i overenstemmelse med lov, regler og forretningsorden.
  - C. På bakgrunn av redaksjonskomiteens innstilling voterer Kirkemøtet over de fremsatte endringsforslagene.
  - D. Før øvrig gjelder bestemmelsene i Kirkemøtets forretningsorden så langt de passer.

KM 18/20 Revisjon av plan for diakoni i Den norske kirke – delegasjon av myndighet til Kirkerådet

Saksdokument:

KM 18.0/20 Revisjon av plan for diakoni i Den norske kirke – delegasjon av myndighet til Kirkerådet
KM 18.1/20 Plan-for-diakoni rev. 2020

Sammendrag av saksorienteringen

Det følger av kirkeloven § 24 at det er Kirkemøtet som skal vedta plan for diakoni i Den norske kirke. Kirkerådets vedtak av 5. juni 2020 om revidert Plan for diakoni er derfor bare hjemlet dersom Kirkemøtet – i dette tilfelle, i ettertid – delegerer sin myndighet til Kirkerådet. Delegasjonen er ikke generell men avgrenset til den revisjonen Kirkerådet vedtok i juni i år.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

Kirkerådet bemyndiges til å revidere Plan for diakoni i Den norske kirke slik Kirkerådet gjorde ved vedtak av 5. juni 2020

Plenumsbehandling

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen

Saksordfører: Anne Jorid Gjertsen

Disse hadde ordet:

Anne Jorid Gjertsen, Jo Hedberg, John Henrik Gulbrandsen, Ingeborg Midttømme, Ingvill Anette Ulveseth, Martha Garborg Bergslid, Herborg Oline Finnset, Atle Sommerfeldt, Kristin Gunleiksrud Raaum, Astrid Fylling, Kathrine Tallaksen Skjerdal, Ann Kathrin Fjøren Kasbo.

Kirkemøtets vedtak

Kirkerådet bemyndiges til å revidere Plan for diakoni i Den norske kirke slik Kirkerådet gjorde ved vedtak av 5. juni 2020

For: 85 stemmer. Mot: 20 stemmer.

115 stemmeberettigede.

KM 19/20 Orienteringssaker

KM 19.1/20 Endringer i virksomhetsreglene – åpning for fjernmøter m.m.

Dirigent: Lill Tone Grahl-Jacobsen,

Forslag til vedtak

Kirkemøtet tar den framlagte saken til orientering.

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet tar den framlagte saken til orientering.

114 stemmeberettigede.

Enstemmig vedtatt.

Deltakere på Kirkemøtet 2020

Kirkemøtets medlemmer og møtende varamedlemmer

Etternavn	Fornavn	Bispedømme
Aas	Inger Johanne	Oslo
Almås	Kristine Lund	Borg
Alstad	Gunhild Tomter	Hamar
Baartvedt	Nora Sætre	Bjørgvin
Bakken	Brooke	Tunsberg
Berg	Karin-Elin	Borg
Berg	Jens Chr.	Sør Hålogaland
Bergrabb	Gro	Sør Hålogaland
Bergslid	Martha Garborg	Nidaros
Birkedal	Erling	Borg
Bjørtomt-Haug	Thomas	Borg
Bjåstad	Magne	Stavanger
Boge	Kjersti Brakestad	Bjørgvin
Bohmann	Odin Adelsten Aunan	Agder og Telemark
Bonden	Ole Kristian	Hamar
Braathen	Hanne Marit	Nord-Hålogaland
Brandsgård	Merete Bekkeseth	Tunsberg
Damman	Terje	Agder og Telemark
Denstad	Randi Sollie	Nidaros
Dørum	Odd Einar	Oslo
Døsvik	Alex Ramstad	Nidaros
Egebakken	Therese	Stavanger
Eide	Marius Berge	Oslo
Eira	Sara Ellen Anne	SKR
Endal	Gunnstein	Hamar
Enemo	Trond	Hamar
Eriksen	Helene Lunder	Borg
Eriksen	Christel Benedicte	Nord-Hålogaland
Espeland	Gyrid	Stavanger
Evang	Anne Berit	Oslo
Finnset	Herborg Oline	Nidaros
Fiske	Solveig	Hamar
Fjose	Turid	Bjørgvin
Flæten	Ole Jacob	Borg
Furuseth	Kjersti Ngozi	Nidaros
Fylling	Astrid	Bjørgvin
Gjertsen	Anne Jorid	Sør-Hålogaland

Gjeset	Agnes Sofie Engen	Nidaros
Gjone	Anne Helen Mangelrød	Tunsberg
Grahl-Jacobsen	Lill Tone	Tunsberg
Grevstad	Ole Martin	Møre
Gulbrandsen	John Henrik	Nidaros
Hartberg	Dag Kjetil	Borg
Hedberg	Jo	Tunsberg
Hegstad	Harald	Oslo
Hellerdal	Helene Breivik	Stavanger
Hersvik	Magne	Stavanger
Heskestad	Liv Heidrun Skaar	Stavanger
Hilleren	Per	Bjørgvin
Hummelvoll	Linn Strømme	Tunsberg
Huseby	Finn Ragnvald	Hamar
Håland	Turid Torland	Agder og Telemark
Ims	Marta Kristine	Nord-Hålogaland
Jakobsen	Hanne	Sør Hålogaland
Johansen	Siri Broch	Nord-Hålogaland
Johansen	Hugo	Sør Hålogaland
Juritzen	Arve Otter	Oslo
Jusnes	Ann-Helen Fjeldstad	Sør Hålogaland
Kasbo	Ann-Kathrin Fjøren	Oslo
Kirkebø	Karl Johan	Bjørgvin
Knutsen	Tove Karoline	Nord-Hålogaland
Kopperstad	Rikke Elisabeth Grevstad	Møre
Landmark	Kjersti Jåvold	Oslo
Lappegard	Sevat	Tunsberg
Lillebø	Anne Anita	Oslo
Michelet	Tanja Van der Lippe	Borg
Midthun	Ole	Hamar
Midttømme	Ingeborg	Møre
Mikkelsen	Arild	Tunsberg
Milje	Dag Tormod	Stavanger
Miljeteig	Oddny Irene	Bjørgvin
Mollan	Grete Bækken	Nidaros
Moltubak	Arne	Møre
Mortensen	Oda	Nord-Hålogaland
Myklebust	Olav	Møre
Myrseth	Jan Otto	Tunsberg
Norbye	Gaute	Nord-Hålogaland
Nordhaug	Halvor	Bjørgvin
Nordnes	Odvar	Sør Hålogaland
Norheim	Kjersti Gautestad	Bjørgvin
Nyjordet	Tanja Fatima	Sør Hålogaland

Olsen	Ingrid	Sør Hålogaland
Pedersen	Per Gunnar	Agder og Telemark
Raaum	Kristin Gunleiksrud	Oslo
Rabbevåg	Frode	Møre
Reinertsen	Stein	Agder og Telemark
Repstad	Sidsel	Borg
Rønneberg	Olav	Møre
Rønning	Trond	Hamar
Sandaker-Nielsen	Gard Realf Haugerud	Oslo
Sandmæl	Kristine	Sør-Hålogaland
Seem	Erik	Nidaros
Seland	Thor Magne	Stavanger
Skjelbred	Brit	Nidaros
Skjerdal	Kathrine Tallaksen	Agder og Telemark
Skorpen	Per Kristian	Sør Hålogaland
Solstrøm	Kurt	Sør Hålogaland
Sommerfeldt	Atle	Borg
Sommerfelt	Ingvild	Agder og Telemark
Steffensen	Rolf	Sør Hålogaland
Strand	Morten Løberg	Tunsberg
Sydbøge	Lisbeth	Hamar
Sæle	Anita Apelthun	Bjørgvin
Sølvfæstersen	Oddgeir	Nord-Hålogaland
Sørvik	Ann-Kristin	Møre
Tettli	Monika	Møre
Tinglum	Thomas	Hamar
Tveit	Olav Fykse	Preses
Ulveseth	Ingvill Anette	Nord-Hålogaland
Utgård	Therese Kristin	Møre
Varhaug	Håkon Kolstad	Agder og Telemark
Veiteberg	Kari	Oslo
Vistekleiven	Iselin	Hamar
Westermoen	Markus	Agder og Telemark
Winther	Gunnar	Nidaros
Øiestad	Vemund Atle	Bjørgvin
Østensen	Kai Steffen	Agder og Telemark
Øygard	Olav	Nord-Hålogaland
Ådna	Jostein	Stavanger
Ådnøy	Anne Lise	Stavanger
Åhrén	Bjørn Thomas	Nidaros

Forfall

Sabbasen

Elin

Nord-Hålogaland

Representanter fra Ungdommens kirkemøtet

Antonsen

Nora

Karstad

Sondre

Smørvik

Silje Håve

Representanter fra de teologiske fakultetene

Haanes

Vidar

MF

Mæland

Bård

VID

Tønnessen

Aud Valborg

TF

Sekretariatet

Aarflot

Andreas Henriksen

Kaldhol

Anders Emil

Agøy

Berit Hagen

Kielland

Jan Christian

Aleksandersen

Risten Turi

Meling

Øyvind

Birkeland

Siv

Myhre

Kristian

Dehlin

Liv Janne

Nilsen

Ingrid Vad

Dybvig

Ingeborg

Solbakken

Christofer

Engeset

Emil Alexander H.

Solheim

Geir

Engeseth

Karen Marie

Sporastøyl

Håvard

Fagermoen

Jan Rune

Stensrud

Inger Kari

Forstrønen

Sandra Iren Nyland

Welden

Tone Helene

Festgudstjeneste i Nidarosdomen

Søndag 11. oktober kl. 11.00 var det festgudstjeneste i Nidaros domkirke. Spesielt inviterte var HKH kronprins Håkon Magnus, stortingspresident Tone Wilhelmsen Trøen, statsminister Erna Solberg, fylkesmann i Trøndelag Frank Jenssen og ordfører i Trondheim, Rita Ottervik.

Preses Olav Fykse Tveit holdt preken, og Den norske kirkes biskoper var medliturger. Den nyvalgte lederen av Kirkerådets, Kristin Gunleiksrud Raaum hadde en hilsen til deframmøtte. Tekstlesere var Alan Akali, leder av ungdomsrådet i Nidaros bispedømme og Kurt Solstrøm fra Kirkemøtet. Forbønn og lystenning ble utført av Knut Refsdal, Metodistkirken, Maria Kristensen, Gunvor Ahlers, Olav Rønneberg, Martha Garborg Bergslid, stab og frivillige ved Nidaros domkirke, samt konfirmanter fra Dalgård skole/Byåsen menighet.

Musikalske innslag var ved domkantorene Petra Bjørkhaug på orgel og Karen Haugom Olsen som var dirigent for Nidaros domkor. I tillegg medvirket Jon Pål Inderberg på saksofon og Carl Haakon Waadeland på perkusjon.

Etter gudstjenesten var det lunsj i Erkebispegården for gjester og Kirkemøtets medlemmer. Her var det hilsener fra stortingspresident Tone Wilhelmsen Trøen, statsminister Erna Solberg, ordfører i Trondheim, Rita Ottervik, biskop Bernt Eidsvig fra Oslo katolske bispedømme og Knut Refsdal, Metodistkirken. Kunstnerisk innslag var ved Gjermund Larsen og Runa Hestad Jenssen.

Taler, foredrag og hilsener

Kirkerådsleder Kristin Gunleiksrud Raams tale

KOMPROMISLØS NÅDE

Velkommen til Kirkemøtet på Nord-Samisk, tegnspråk og bokmål

Velkommen til dere som er gjester, velkommen til alle medlemmer av Kirkemøtet – mange av dere er her for første gang. To må nevnes spesielt: et velkommen til preses Olav Fykse Tveit. Og et varmt og dypt takk til en som ikke er her: Tidligere preses Helga Haugland Byfuglien. Hun er takket av på ulike vis og hun fortjener en stor takk også fra denne talerstolen.

Uenighet og respekt

«Det er trist med en kirkerådsleder som ikke snakker om Jesus» sto det i evalueringen av kirkemøtet for et par år siden. Jeg støkk da jeg leste det og gikk da tilbake og talte: Jesus var nevnt 14 ganger i den talen. Jeg måtte spørre: hørte vedkommende hva jeg sa? Og så slo spørsmålet inn: hører jeg hva andre egentlig sier?

For noen dager siden trådte Ungdommens kirkemøte sammen. De har – på sedvanlig forbilledlig vis – laget retningslinjer for god debattkultur og de oppfordrer oss til å ta dem i bruk. Blant annet ønsker de seg temakvelder om debattklima og hersketeknikker og de nevner også behovet for ressurser for å bekjempe fordommer mot samer og andre nasjonale minoriteter, og minoriteter knyttet kjønn, legning og religion. UKM ber oss ha fokus på makt knyttet til minoritet og majoritet.

Den utfordringen må vi ta, både her på Kirkemøtet og i hele kirken. For også vi ser tendenser til en hardere og mer polarisert debatt.

Kirken har alltid måttet håndtere uenighet, helt fra urkirkens strid om det var nødvendig for hedningkristne å omskjæres. Kirken har vært uenig om mange tema. Uenighet i kirken driver teologien og kirken fremover. Vi trenger hverandre fordi vi har ulike livserfaringer og trosopplevelser. Det som binder oss sammen i samme kirke er større enn vår uenighet. Det sakramentale fellesskapet er definerer oss nettopp som fellesskap.

Det å leve med uenighet i kirken, betyr derfor ikke at noen av oss skal presses til taushet, eller at vi ikke skal stå opp for eget syn. Det er lett å snakke om enhet og samhold og fellesskap. Det er ikke fullt så lett når du opplever at et vedtak strider mot alt du tror på eller holder som hellig og gitt. Det er heller ikke lett når du opplever at ditt liv eller din tro nedskrives igjen og igjen. Det er for mange eksempler på respektløs debatt. Men hva er respekt?

Respekt medfører å våge en åpenhet om eget ståsted. Respekt er å skjønne når man trækker på andre, de er å ikke gjengi andres syn slik at de frakjennes troen eller moralen. Det er å unngå stråmannsargumentasjon. Det er å forsøke å forstå at det andre står for er grunnleggende viktig for dem og hvor smertepunktene er. Det er å våge å innrømme at man har tatt feil. Respekt er nettopp dette: å ta inn over seg andres liv og andres tro, andres begrunnelse og opplevelse.

Det er mitt håp for dette kirkemøtet at vi hører hva andre sier. Vi skal kunne være rykende uenige. Men vi må lytte til hva den andre sier. Vi er her i fellesskap, som kristne, som folkevalgte.

Jeg kjenner et særlig ansvar og forpliktelse for å bidra til å gjøre det levelig i kirken for alle som ønsker å høre til den. For saken er jo den: Vi skal leve sammen som kirke, og vi trenger hverandre – midt i uenigheten.

Kirkedemokrati

Slik bygger vi videre på det kirkelige demokratiet.

På dette kirkemøtet inviteres vi til å vedta et lenge etterlengtet regelverk for ungdomsdemokratiet.

I desember kan vi feire at det er 100 år siden loven om menighetsråd ble vedtatt. Det betyr at vi kan fire 100 år med folkevalgte i Den norske kirke.

Neste år skal vi feire at det er 250 år siden Hans Nielsen Hauge ble født. Begge jubileene handler i bunn og grunn om det myndige lekfolk. Lekmannsbevegelsen innebar et oppgjør med forestillingen om at Jesus holdt til i de mektiges hus, beskyttet av konventikkelplakaten. Men Jesus viker unna makt. Også der makten gjennom historien har forsøkt å sette hengelås på ham. Han tyter ut i sprekkene fra maktens byggverk. Ingen forsøk på å monopolisere Jesus vil lykkes. Tvert om. Hele grunnfortellingen om Jesus er at han åpner for mangfold. Jesus brenner Gudsriket åpen for alle – særlig dem som ble holdt utenfor.

Vi som utgjør Kirkemøtet, utgjør og representerer også et tjenestefellesskap i kirken. Vårt ansvar er «å vekke og nære det kristelige liv» som det heter i kirkeloven som snart ikke gjelder lenger. Vi er alle krøpet ut av vår dåp, for å si det med Luther, og i det er vi alle prester. Tanken om det myndige lekfolk handler også om kirkelig demokrati. Grunnstammen i måten vi forstår kirkelig styring på, handler nettopp om samvirke mellom embete og råd. Ledelsen forankres i et folkevalgt organ. Derfor sitter vi her sammen. Geistlig og lek. Tilsatt og folkevalgt. Kirkelig demokrati og frivillighet henger også sammen. En kirke uten frivillighet er utenkelig. Det er en kirke med lavt engasjement. Det er en kirke der det allmenne prestedømme er plassert på sidelinjen og skal nøye seg med å lytte. Vi har rundt 100 000 frivillige i Dnk. Og den kritiske debatten går, om betingelser og rammer og reell innflytelse.

Kirkevalget i fjor hadde lavere oppslutning enn for fem år siden. Kirkerådet er ikke fornøyd med dette, og arbeider videre med ordningene for kirkelige valg. Digital forhåndsstemming er en mulighet. Valgoppslutningen må opp!

Ny trossamfunnslov

Kjære politikere, vit dette: en sterk lokalkirke er viktig for sterke lokalsamfunn. Å satse på kirke er altså god distriktspolitikk. Vi får mye ut av pengene. Vi bidrar: Dere kan regne med oss!

I vår ble det endelig vedtatt ny lov om tros- og livssynssamfunn. Loven bygger på prinsippet om det livssynsåpne samfunn, en aktivt støttende politikk og om økonomisk likebehandling av tros- og livssynssamfunn. At loven er vedtatt betyr ikke at politikere kan trekke seg tilbake. Tros- og livssynsfeltet trenger et fortsatt politisk engasjement. Vi trenger at spørsmål om tro og livssyn fortsatt står på den politiske dagsorden og er en sentral del av samfunnsdebatten,

rett og slett fordi tro og livssyn er en viktig del av folks liv og av samfunnet. Tro og livssyn må ikke skyves inn i privatsfæren. Vi ser noen tendenser til en slik tenkning. Jeg mener det er en lite fremtidsrettet forståelse av tro og livssyn.

Statsbudsjettet ble lagt frem i går. Budsjettforslaget er på samme nivå som i fjor, inkludert pris- og lønnsvekst. Det er bra at staten følger opp den nye trossamfunnsloven med midler.

Slik gis det tydelige signaler om at finansieringen fra statlig hold ligger fast.

Det er gledelig at prinsippet om delt finansiering av Dnk ble nedfelt i trossamfunnsloven, slik Kirkemøtet ønsket. I siste runde av lovarbeidet kom kirketjenere, klokkere og kirkemusikerne med i teksten. Jeg vil gjerne takke for at dette kom på plass. Kommunenes finansieringsforpliktelser er presisert. Dette er viktig: for en lokalt forankret folkekirke og ikke minst med tanke på den kulturarven kirkemusikken og det levende musikklivet over hele landet som kirkemusikerne ivaretar. Dessuten: her bidrar kirken enormt mye i lokalsamfunnet. Se bare på antall konserter, kor og på bruken av frilansere. Det er flyt mellom det kirkelige og det allmenne kulturlivet.

Vi følger som kirke med på omleggingen av kirkemusikkordningen. Og vi er glade for at det til nå i år er brukt litt mer på kirkemusikalske prosjekter enn i fjor.

Kirken har vært en pioner i møte med sosial nød, særlig etter de store samfunnsomveltningene fra 1800 tallet hvor nye behov sprengte rammene for tidligere sosiale systemer. Slik har kirken hatt en fremtredende rolle i utviklingen av det norske velferdssamfunnet. I dag løftes samskaping mellom offentlig sektor og ideell sektor fram som et viktig bidrag til de utfordringer velferdsstaten står overfor. Her har kirken et mulighetsrom som vi ikke må la gå fra oss. Derfor går vi nye veier med diakonien. Prosjekter som 13-20, et samtaleprosjekt i Bærum og Kirkens Ungdomsprosjekt i Kristiansand viser at kirken har en kompetanse og omstillingsevne samfunnet trenger. Det handler om faglig forankring i godt samspill med relasjonelle ferdigheter og en tydelig verdiforankring. Relasjoner til kommunen – bygget over tid, god rolleavklaring og anerkjennelse av hverandres arbeid. Kommunen fremholder hvordan både Kristiansand og Bærum ville ha vært dårligere steder å vokse opp uten kirkens ungdomsdiakonale prosjekter.

I møte med sårbare og utsatte grupper i samfunnet, har kirken et særlig ansvar. Diakonien skal møte mennesker på en måte som lindrer sår, anerkjenner, skaper livsmestring og framtidshåp.

Kirkelig organisering og arbeidsgiverspørsmål

Vi må skape en kirke som henger bedre sammen, for å samle arbeidet lokalt. Finansiering, struktur og organisering må henge sammen, teologi og aktiviteter må henge sammen, og ordningen må tjene soknet. Vi vet at det fungerer best når vi drar sammen, når vi snakker sammen og når vi jobber sammen. Kirkemøtet har siden 2005 hatt et mål om å finne frem til et felles arbeidsgiveransvar for alle tilsatte i lokalkirken. Slitasjen og energilekkasjen har vært stor i mange år. Uenigheten gjennom mange år har satt sitt preg på kirken. Utydelige linjer kan skape utrygt arbeidsmiljø.

I fjor ba Kirkemøtet Kirkerådet om å legge en plan for arbeidsgiverorganisering og den øvrige kirkeordning. Det har vi gjort. Kirkerådet har nedsatt et utvalg og i februar skal det foreligge et forslag til kirkelig organisering. Jeg registrerer at fire delutredninger allerede er fremlagt. Kirkerådet ba om å få særlig utredet mulige løsninger knyttet til et nytt, felles kirkelig organ på prostnivå. Andre modeller har vært utredet før, og ligger der fortsatt.

Vi – Kirkemøtet – skal ta det endelige valget. Da må vi ha et helhetskirkelig perspektiv og det må bygges tillit. Vi må gjennom vedtak vise at vi forholder oss til HELE kirken. Vi må tenke helhetlig og balanse i makt. Kirken skal være en god arbeidsgiver, som har strukturer som fremmer godt arbeidsmiljø for alle kirkelig tilsatte.

Derfor er jeg svært glad for at det på oppdrag fra Kirkerådet og LHBT-utvalget er laget en større arbeidslivsundersøkelse om arbeidsforholdene blant LHBT-personer i Den norske kirke. Undersøkelsen presenteres 30. oktober, og viser at hovedbildet er at ansatte med LHBT-identitet møtes positivt. Over 70 prosent av de ansatte mener det ikke er galt at to av samme kjønn har en seksuell relasjon.

Samtidig viser undersøkelsen også at negative holdninger er utbredt og at de kommer til uttrykk og at det er en belastning å tilhøre en gruppe som hele tiden blir diskutert, at dine kolleger kan stille spørsmålstegn ved din berettigelse som kollega. Risikoen for å møte på negative holdninger på arbeidsplassen er ganske stor. Det stiller store krav til kirken som arbeidsgiver. Når vi får rapporten, vil vi se på alle disse resultatene, slik at vi kan gjøre noe med det. Den norske kirke skal være et trygt sted å jobbe, uavhengig av legning, kjønn og kjønnsidentitet.

Kvinner og menn har hatt like rettigheter til å utøve prestatjeneste i lang tid. Det er ikke er gjenstand for debatt. Denne saken nå ligger både på BMs og KRs bord. Men jeg fastslår: Likestilling mellom kvinner og menn skal være selvsagt i Den norske kirke. Vi har ulike meninger om flere spørsmål, men en kan ikke som ordinert til prestatjeneste i denne kirken forvente at det skal være enn rett til å ikke samarbeide med andre prester på grunnlag av kjønn. Kvinner og menn har lik rett til alle stillinger i Dnk og det er ingen rett til reservere seg mot liturgisk samarbeid med kolleger.

Det er laget en undersøkelse om hvor mange menigheter som bruker ett av de samiske språkene på elementer i gudstjenesten. Det viser seg at det har vært en økning, men ikke nok. Jeg oppfordrer alle menigheter til å for eksempel ta med velsignelse på ett av de samiske språk. Jeg har gjennom årene blitt glad i å synge eller be på samisk. Og selv om tungen snubler merker jeg at salmer og liturgier på samiske språk åpner et rom for troen som betyr stadig mer. Med klangbunn av hele den samiske rike historien, med undertrykking og fortielse og usynliggjøring, blir nettopp det å få være med å synge på samisk å få nærkontakt med historie, med smerten, og med en enorm rikdom.

Korona

Vi er fortsatt koronapreget. Verden ser annerledes ut. Kirkemøtet ser annerledes ut. Vi er mange som savner fellesskap og folk og hud, og som begynner å bli passe lei av Teams og zoom og albuehilsing.

Den norske kirke har vist at rask omstilling er mulig. Når kirkedørene måtte stenges, slo den digitale kirken opp dørene sine. Vi var mange, mange som møtte budskapet, varmen og troen igjennom skjermen. Vi er blitt gode på smittevern. KA og Kirkerådet har sammen laget en veileder som oppdateres jevnlig. De to arbeidsgiverlinjene klarte å fremstå som en samlet ledelse – og krisehåndteringen fungerte godt. Konfirmasjonsgudstjenester ble flyttet fra vår til høst og økte kraftig i antall, så konfirmantene skulle kunne ha med så mange så mulig av sine kjære. En takk og hurra for kirkelige medarbeidere som gjorde det mulig! Vi har vist at vi kan omstille oss når vi må. For et lag vi er!

Men hva har vi sett og lært og forstått, i tillegg til dette?

Vi har sett at folk ønsker seg åpne kirker og savner den når den ikke er åpen.

Vi har sett at mange savner fellesskapene. Alle koronatiltakene handlet om å dempe fellesskapet – for å unngå smitte? Hvordan kan vi være kirke da? Kan vi ha fellesskap på nettet?

Hva mister vi når kirkerommet er stengt? Selv merket jeg at konsentrasjonen glapp lettere når jeg fulgte gudstjenesten på skjerm. Vi har ikke kunnet sitte i kirken og høre stemmene rundt oss.

I begravelser har vi ikke kunnet møte alle dem som ønsket å være med for avdøde og pårørende. Vi har savnet folk i kirkene. Det vi savner lærer oss noe om det vi har. Jeg tror at både kirkerom og folk i kirken vil bli verdsatt i større grad når denne elendige Koronaen en gang takker for seg.

Da tror jeg vi også har lært noe om betydningen av folk og rom og nærhet. Samme hvor gode vi er på nett: Vi trenger kirkerommet. Og vi trenger hverandre.

Kirkebygg

Vi har vent oss til at verden er et tastetrykk unna. Vi kan kommunisere med alle og verden er blitt grenseløs. Jeg tror at kommunikasjonssamfunnet vil skape et økt behov for å knytte sin identitet til et sted. At mennesker vil ha større trang til STEDET. Også kirkebyggene. Jeg tror at vi vil se at kirkene vil bli viktigere fremover. At ved å anerkjenne betydningen av stedet, vil også kirkebyggets dype eksistensielle signifikans bli viktigere.

Den norske kirke har 3,7 millioner medlemmer og er til stede over hele landet. Ingen andre organisasjoner favner bredden i det norske samfunnet som kirken gjør. Med en samlet offentlig årlig bevilgning på 6 mrd., er det en forventning til oss at vi opptre som en ansvarlig kulturminneforvalter. Kirkebyggene representerer kulturbevaring og tradisjon, de representerer tilhørighet i et lokalsamfunn og de representerer troens tilstedeværelse på stedet. Kirkebygget betyr mye for folk flest: 3 av 4 medlemmer i Dnk sier det er viktig at kommunen vedlikeholder kirkebyggene. Kirka mi, sier vi. I hundrevis av år har vi kommet med vår svarteste sorg og yreste glede, med tro og raseri og sårbarhet er vi kommet inn i kirkene. Og dette sitter, som Ole Paus har sagt, som et ekko i veggene. Evangeliet meisles også ut i stein. Kirken er et hellig rom, der Gud bor og der generasjoners tro er meislet ut i stein og tre. Kirken er et alminnelig rom, som rommer oss alle og hele livene våre. Kirken er et annerledes rom: man kan sitte på bakerste benk og gråte, uten at noen tilkaller psykolog. Kirken er krisens rom, der folk går for samtale, lystenning og fortvilelse når krisen rammer.

Det haster med å redde kulturminnene. Derfor er det fint at statsråden viser vilje til å satse på kirkevedlikehold. Det vil koste. De siste beregningene fra KA tyder på at det trengs 1,6 milliarder til vedlikehold og 500 millioner til sikring.

Kirkebygg eies av soknet og eier har ansvar for vedlikehold og vern. Kirkerådet lager nå en kirkelig kulturarvstrategi som Kirkemøtet skal få i 2021. Vi øker kompetanse på feltet, også det som gjelder urfolk og nasjonale minoriteters kirkelige kulturarv.

Kirkemøtet har blant annet ansvar for regler for bruk av kirkene. Det regelverket vi har nå legger mest vekt på det hellige, og mindre på å la det allmenne få plass. Er det slik vi ønsker det eller vil vi åpne kirkebyggene for mer enn de blir brukt til i dag? Bruk er det beste vern - for hvem bryr seg om å ta vare på et stengt hus?

Dypest sett handler det om å ruste kirken til å være til stede over hele landet, der det er folk, med budskapet om en kompromissløs nåde.

Kompromissløs nåde

Den norske kirke er en livsløpskirke og de kirkelige handlingene rammer inn livene våre. Men vi ser utfordringer. I flere år har vi hatt en stor og systematisk satsing på dåp. Det fortsetter. Kirkerådet har nå bestemt seg for å se på gravferd. Vi har drøftet gravferdsforvaltning, forholdet til byråene og musikken i gravferd. Dette er noen av de mange tema som vil bli diskutert i tiden fremover.

Ingeborg Sommer skriver i tidsskriftet St. Sunniva om kirkelige handlinger i selvrealiseringens tid. Hun skriver om hva det gjør med begravelser når vekten i økende grad legges på å vise frem det avdøde har prestert. I en tid der det nærmest er blitt «et kall» å fremme seg selv, kan kirkelige handlinger fort bli oppfattet som en mulighet for iscenesettelse av oss selv og våre liv og det vi kan frembringe av synlig vellykkethet.

Hva har en kirke å stille opp med da? Kirken er et rom for de lange linjer. Vi trenger ikke finne på noe. Vi har det. Rommet, liturgien, musikken, bibelteksten. Og fremfor alt:

Budskapet om en kompromissløs nåde.

Jesus sjekket ikke ut disiplene eller de som lyttet til ham for å finne den som var stødigst i sin etterfølgelse av loven, den som hadde moralen på innerlomma og alt i sin skjønneste orden.

Jesus velger Peter, en disippel som igjen og igjen går på snørra i livet og moralen, i feighet eller overmot. Om ham sier Jesus at han er klippen og «på deg vil jeg bygge min kirke». Gud bruker oss.

Ikke bare den som er rene av hjertet. Men alle oss snubler og feiler og snubler igjen.

Evangeliet er ikke forbeholdt de få. Å reservere evangeliet for noen grupper, å bruke evangeliet til å holde noen ute eller nede, det er i strid med Jesu budskap. Gud ble menneske.

Ikke norsk, ikke amerikansk, ikke europeisk. Som Jürgen Moltmann: *Kristi kirke er inkompatibel med nasjonalisme*. Våre menneskelige sorteringssystemer tåler dårlig møtet med bibelen. Jesus brakk Gudsriket åpent for alle. Derfor er kirken alltid misjonar.

Kompromissløs nåde er en nåde som aldri feiger ut. Den er ikke et vatteppe som beskytter fra livet og oss selv. Den amerikanske presten Nadia Bolz Weber beskriver Guds nåde som en stump gjenstand som skaper noe helt nytt. Som setter fri.

Ingmar Bergman konfronterer Guds stillhet i Nattverdsgjestene. Er Guds stemme blitt uhørbar. Er vår tid blitt så bråkete, at vi ikke finner stillheten, der Gud er? Hva skal tro og livssyn bidra med inn i et samfunn som snurrer stadig raskere rundt ekkokamre og likerklikk? Jeg tror svaret kan finnes i fire ord: Tyggemotstand, alvor, stillhet og langsomhet.

Det ligger under som en dypt forankret klangbunn i folks bevissthet: i kirken er det alvor og sannhet som gis rom. Det merker man på konfirmanten som dirrer i alvor når hun mottar forbønnen.

Det må være ett sted i verden der ytre stash og iscenesatt prakt ikke teller. Alle lag av masker og makt flerres bort. Overfor Guds ansikt kan vi bare stå i vår dypeste ærlighet, sårbare og hudløse. Med det innerste av den vi er. Kjærligheten og troen har det til felles: overfor Gud og overfor den du elsker, må du være sann og naken. Det sies at kjærligheten tåler alt. Det stemmer ikke. Det er en ting som spiser opp både kjærligheten og troen innenfra, og det er løgnen og forstillelsen. Derfor må vi snakke sant: om oss selv og om verden – i kirken og i kjærligheten.

Kirken er slett ikke fullkommen. Som kirke har vi snublet og famlet og vi har en lang og stygg historie om å ha tråkket på grupper av mennesker. Men også kirken holdes oppe av Guds nåde. Den holdes sammen av Guds uforbeholdne kjærlighet til oss, til alle mennesker. Kirken er i verden som et forsonende fellesskap, med en felles forpliktelse: å løfte frem Guds kompromissløse nåde.

Tidligere erkebiskop Rowan Williams spør om kirken tar seg selv for høytidelig. Det er et betimelig spørsmål som vi alltid bør stille. Han sier: «*Jeg tror ikke på kirken fordi den er suksessfull. Jeg tror på kirken fordi jeg tror at Gud vil fortsette å strekke hånden sin til mennesker, uansett hva som skjer.*»

Å være kirke handler ikke om å lykkes. Det handler ikke om å være vellykket. Visst skal vi ta nedgang på statistikker på dypeste alvor, og jobbe med å skape endring. Men vårt mål kan aldri være å lykkes i seg selv. Kirken – vi - skal være Guds stemme og hender i verden. Vi skal forkynne evangeliet, forvalte sakramentene, kjempe for rettferdighet og yte barmhjertighet. Vi skal forkynne at lyset skinner i mørket. Vi skal forkynne en kompromissløs nåde.

Statsråd Kjell Ingolf Ropstads tale

Kjære alle sammen,

"Det er bare ett sted som er et virkelig hjem. Og det er der hvor et menneske føler seg helt trygg", heter det ifølge en kjent Trondheimsforfatter, Peter Egge.

Vi lever i en tid hvor mange kjenner på utrygghet. Før sommeren stod hele Norge i en unntakstilstand. Et virus satte oss i en situasjon vi ikke hadde opplevd før. Folk ble sendt på hjemmekontor. Skoler og barnehager stengte ned. Faste ritualer som gudstjenester ble satt på pause. Korøvelser ble avlyst. Barna fikk ikke se vennene sine eller være med besteforeldre.

I en tid da vi trengte hverandre mer enn noen gang, så vi rett og slett mindre til hverandre. Noen syntes dette var helt greit, de fikk mer tid, roligere tempo og så mer til sine nærmeste. Men for de som lever i mer vanskelige livssituasjoner, de som ikke har de trygge hjemmene å trekke seg tilbake til. For dem har denne tiden vært veldig tøff. Og det er jo nettopp disse som kirken bestandig har satt først.

Derfor likte jeg refleksjonen jeg så hos så mange av dere. I stedet for å trekke seg tilbake å si at *«her er det ikke mer vi kan gjøre»*. Så gikk dere i stedet nærmere.

Når folk ikke lenger kunne komme til kirker og trossamfunn, så kom kirken hjem til folk, digitalt. Ikke misforstå, jeg er ikke så teknologioptimist at jeg tror de digitale kanalene kan erstatte de virkelige, levende fellesskapene, men kirken forsto og viste vei på at det kan være verdifulle supplement.

Fellesskapene folk har i tros- og livssynssamfunnene er ekstra viktig i møte med bekymringen og usikkerheten mange kjenner på nå. Troen er og skal være noe trygt. Det ansvaret har dere tatt inn over dere. I møte med krisa har Kirken tilpasset seg. Kirken har vært en trygg havn for folk som var utrygge. Da det ble mulig å møtes igjen laget kirken gode veiledere. Dere tilpasset samlingene deres til smitteverntiltakene, slik at folk kunne føle seg trygge nok til å komme på gudstjeneste. Jeg vet at det betyr mye for mange mennesker. Takk skal dere ha for det.

Men jobben er ikke over. Pandemien vi står i nå har vært spesielt utrygg for mange barn. Før sommeren var det færre barn og familier som oppsøkte barnevernet. Det var færre som ble sett av kontaktlærerene sine, færre som fikk hjelp på helsestasjonen. Det var ikke fordi behovet var mindre. Tvert om.

Det sitatet fra Peter Egge som jeg åpnet med har en linje til: *"Er en ikke trygg, så har en ikke noe hjem."* Vi svikter som samfunn om barn er utrygge. Vi har alle et felles ansvar for å sikre barn og unge i Norge et trygt hjem, og en trygg og god oppvekst. Å bo hjemme er ikke tryggest for alle.

Som barneminister ønsker jeg å ta initiativ til en nasjonal dugnad for å rekruttere flere fosterhjem. Mitt mål er at alle barn skal få et hjem. Hvert år trenger vi 1000 nye fosterhjem i Norge. Over tid har vi hatt problemer med å finne nok – og riktige fosterhjem. Fosterbarn er som alle andre barn, ulike. De har sin egen historie, personlighet og bakgrunn. Felles for alle er behovet for voksne som kan gi trygghet, omsorg og kjærlighet. Ulike barn trenger ulike

fosterhjem. Vi trenger familier med forskjellige kulturell bakgrunn, og fra alle slags trossamfunn.

Derfor har jeg invitert Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) til et møte senere denne måneden for å få i gang en nasjonal fosterhjemsdugnad. Gjennom ambassadøravtaler skal vi jobbe for rekruttering av fosterhjem lokalt i organisasjonene. Her vil jeg utfordre dere i Den norske kirke. Kirken bidro til å løse velferdsoppgaver, lenge før velferdsstaten eksisterte.

Nå under koronaen trenger vi kirkens sosiale engasjement mer enn noen gang. Nå trenger vi å gi de sårbare ungene trygge hjem. Vi trenger dere – og alle gode frivillige krefter i dette arbeidet. Jeg håper dere i kirka tar utfordringen. Det kommer en tid etter krisen. En dag når vi igjen kan gi hverandre klemmer. Sitte tett sammen i kirkebenkene. I oppkjøringen til Kirkemøtet har Vårt Land hatt en serie der de har utfordret personer med ulik tilknytning til Den norske kirke til å svare på: "*Hva mener du er den største utfordringen for folkekirken fremover?*" Det er et betimelig spørsmål. Hva skjer med fellesskapene våre, de åndelige behovene - og ikke minst dugnadsånden i tiden etter korona?

Hva er kirkas rolle, på lang sikt? Jeg ønsker meg en folkekirke der dåpstallene går opp igjen. Som klarer å formidle et budskap om at dåpen er en mulighet, ikke en dør som lukker seg og fratår barnet valgmuligheter senere. Enkelte menigheter har klart å snu den negative trenden. I Agder og Telemark melder de om at dåpstallene stiger i områder hvor de har lagt ned en innsats i å jobbe tverrfaglig med nye måter å profilere og kommunisere om dåpen på. Det gleder meg å høre.

På årets kirkemøte skal dere fastsette ny konfirmasjonsliturgi og behandle regler om ungdomsdemokrati. Jeg ønsker meg en folkekirke der konfirmasjonstallene igjen stiger. Fordi kirka klarer å gi ungdommen en trygg ramme, i et ellers omskiftelig, og til tider utrygt, samfunn. Dette er ingen lett oppgave. Men jeg tror noe av løsningen ligger i å være synlig og til stede i lokalsamfunnet. Snakke med ungdom og lytte til dem. Være natteravnere, kanskje, med en åpen dør og budskap om nestekjærlighet. Min visjon for fremtidens folkekirke er også en organisasjon som holder historien levende. Som klarer å ta vare på de kulturhistorisk verdifulle byggene som står rundt om i lokalsamfunnene.

Som dere sikkert er kjent med, har Stortinget sluttet seg til regjeringens forslag om at verdiene i Opplysningsvesenets fond skal deles mellom kirka og staten. I praksis betyr dette at staten over tid nå skal investere milliarder i å ruste opp kirkebyggene. Vi er i ferd med å utarbeide et bevaringsprogram med en plan for hvordan dette skal gjøres. Men uten lokal og kommunal drivkraft vil vi ikke lykkes.

For meg er det innsatsen i lokalsamfunnene, altså folkene over hele landet vårt som virkelig utgjør fundamentet i den kristne folkekirka. De diakonale tjenestene kirka leverer er tilstedeværelse, omsorg og nestekjærlighet i praksis. Ikke minst nå det siste halve året har vi sett hvor viktig dette er. Jeg ønsker en folkekirke som fortsetter å være et sted for hjelp. Et sted for støtte i det som er vanskelig. Et trygt fellesskap for troende. og for de tvilende, de kjempende og søkende. Til syvende og sist er det dere som må ta kirka inn den nye tiden.

Min jobb er å kjempe for å gi folkekirka gode nok rammebetingelser. På samme måte som jeg ønsker å kjempe for at tros- og livssynsfriheten har gode nok rammebetingelser. Derfor mener vi det er viktig med en aktivt støttende tros- og livssynspolitik. Med så gode statsbudsjett at jeg til og med fikk kjeft av Vårt Land på lederplass i fjor for at jeg var for raus. Den svenske

sosialdemokraten Tage Erlander huskes blant annet for sin uttalelse om politikkenes rolle. Han sa: «*Politikernes oppgave er å bygge dansegulv, slik at enkeltmenneskene kan danse sine liv.*» Sånn tenker jeg om statens rolle overfor trossamfunnene. Vår oppgave er å bygge dansegulvet. Ikke en hinderløype, felle, eller primært en kontrollinstans. Vår oppgave er å si at vi ønsker at det norske samfunnet skal være «livssynsåpent» som Stålsettuvalget så klokt uttalte.

Kirken og trossamfunnene skal vite at det norske samfunn er et samfunn som ønsker å bygge dansegulv for trossamfunnene. Dansen, troen, teologien, får dere ta ansvar for selv. Men jeg vil si så tydelig jeg kan: Dere er ønsket. Dere har en fremtid. og Norge trenger tros- og livssynssamfunnene. For å oppnå et slikt livssynsåpent samfunn er det viktig at vi hegner om trosfriheten, også når vi er uenig i hvordan andre velger å bruke denne friheten. Kampen for tros- og livssynsfriheten, har historisk sett alltid vært en kamp for flere syn. Tenk bare på Hans Nilsen Hauge og hvordan han brøytet vei for både lekmannspredikanter og kvinner. Eller på Ingrid Bjerkås og hvordan hun gikk i bresjen for kvinners mulighet til å være prester. Jeg ønsker meg en folkekirke som aldri glemmer det vi historisk har kjempet for, men som samtidig klarer å leve med at folk er forskjellige.

Å være folkekirke hadde ikke vært vanskelig om alle mennesker var like og tenkte likt. Men siden folk heldigvis er ulike, vil det alltid være ulike syn og interessen motsetninger i kirka. Jeg ønsker meg en folkekirke som klarer å leve med ulike syn, uten å gjøre døren trang og smal for de som mener noe annet.

Jeg håper vi politikere evner å gjøre vår jobb for å legge til rette for dette mangfoldet, og at kirka fortsetter å være en forkjemper for nettopp et livssynsåpent samfunn.

Dette Kirkemøtet er det første i en ny valgperiode. Mange av dere som sitter her i dag, er her for første gang. Dere skal lede kirka inn i en ny tid. Løsrivelsen fra staten, og den nye trossamfunnsloven, gir nye utfordringer og muligheter. Kirkemøtet overtar den myndighet som tidligere lå til staten. Dere får myndighet til å fastsette regler om kirkelig organisering, kirkelige organer og kirkevalg.

Det har ikke vært konfliktfritt at vi la denne myndigheten til Kirkemøtet. Flere har vært engstelige for at makt sentraliseres, på bekostning av lokalkirka. Vi har hele tiden vært tydelige på at Kirkemøtet er Den norske kirkes øverste demokratisk valgte organ, med myndighet som går ut fra kirkemedlemmene. Jeg har tiltro til at Kirkemøtet kan ta det store ansvaret som kirkas uavhengighet gir.

Samtidig vet jeg at å drive trossamfunn er en lokal jobb som må skje i nærmiljøet. Jeg vet at Kirkerådets ledelse er bevisst dette ansvaret og at det jobbes godt med å skape tillit og gode relasjoner mellom lokalledd og sentralledd i kirka. Alt dere bygger opp av strukturer og ordninger, gjør dere for at folk lokalt skal søke kirken som et sted for trygghet og fellesskap. Et hjem i troen eller tvilen.

Det er snart et halvt år siden den nye loven ble vedtatt i Stortinget. Det var en gledens dag da vi klarte å få på plass en felles lov om tros- og livssynssamfunn, med en tydelig forankring av det livssynsåpne samfunnet. Det tror jeg er viktig for å skape et godt og inkluderende samfunn for alle. Kirken kan, og jeg tror og håper at vil greie, å snu den negative tendensen i folkekirkeindikatorerne og fortsette med å være relevant i livene våre, i hverdag og ved høytider, i sorg og i glede. Samtidig håper jeg dere ikke bare leser tall og statistikk.

For da kan noen og enhver miste motet. Kirkens herre, som jo dypest sett ikke er Erna, men Kristus, har lært oss alle den umistelige verdien av hvert enkelt menneske, og at det man gjør for de aller minste, er det som teller mest.

De minste kan være familiefaren som har spilt bort familiens hjem på nettpill. Det kan være hun som blir utestengt av klassekameratene eller han som synes dagene alene blir så lange. Eller tusen andre måter livet kan være vanskelig for oss. Og for veldig mange enkeltmennesker *er* kirken en bærer av håp. En stor og gammel institusjon, men likevel ikke et museum.

Kirken er et levende fellesskap som er her for dager som dette. For behov i dag. Og dette håper jeg gjør at du retter ryggen og ser hvor viktig kirken er i Norge, i dag og for dagene som kommer.

Godt kirkemøte!

Bispemøtets preses, Olav Fykse Tveits hilsen til Kirkemøtet

Kjære Kyrkjemøte,
søstre og brøyr i Kristus!

Når vi samlast her er det med mandat frå kyrkja sin medlemer til å gjere godt og gagns arbeid saman for heile Den norske kyrkja. Det inneber at vi saman skal å legge til rette for at kyrkja kan utføre sitt store oppdrag med å føre evangeliet vidare til alle det gjeld, frå folk til folk, frå slektsledd til slektsledd.

Då apostelen Paulus skulle oppsummere sin intense teologiske belæring til kyrkjelyden i Rom, der menneske med mange slags herkomst, tru og kultur møttest, skriv han i kapittel 15, vers 7: «Ta difor imot kvarandre slik Kristus tok i mot dykk, til Guds ære.»

Heile Romarbrevet kan lesast som eit svar på spørsmålet: Kvifor høyrer vi saman når vi er så ulike? Jødar som var blitt Kristus-truande og dei som var blitt kristne og som ikkje var jødar, heidningane, var ført saman – av evangeliet om Jesus Kristus, som er det Paulus kallar «ei Guds kraft til frelse for kvar den som trur, jøde først og så grekar» (1,17). Det er eit budskap som kan forandre menneske, og ikkje minst relasjonar mellom menneske. Kvifor kan det det? Jo fordi det handlar – i ein essens – om at Kristus møter menneske med kjærleik og nåde. slik vi har lest i evangelia, slik vi alle treng Guds nådige velkomst.

Vi kan lese i evangelia om korleis Jesus møtte menneske. Med nåde, og på alvor. Kristus forventar noko av oss. Og som Paulus seier: forventninga om at vi skal møte kvarandre like raust – og like respektfullt – og like ærleg og utfordrande.

Evangeliet er at Gud har tru på oss og elsker oss som den vi er. Dette kan vi ta imot gjennom dåpen, i tillit til at det er slik. Difor kan vi også vere stolte av at Gud gir oss tillit og gir oss oppgåver av ulikt slag i denne verda, i teneste for fellesskapet og den verda vi lever i. Det er ei stadfesting av vårt menneskeverd, ja, av at vi er skapte i Guds bilete.

Demokrati er eit uttrykk for slik tillit, tillit frå folket, frå dei andre, for at vi skal ta hand om og løyse oppgåvene saman til deira beste. I eit kyrkjeleg demokrati har vi fått nokre oppgåver saman som skal gjere kyrkje i stand til å fylla sitt gudgitte oppdrag. Kristus utfordrar til teneste og innsats for Guds rike – for at det skal verte meir himmel på jord. Difor seier vi begge deler: Det er rom for deg i kyrkja, og det er bruk for deg i kyrkja.

Avslutninga av Romarbrevet høyrer nesten ut som ein agenda for eit Kyrkjemøte: Det handlar om det som må gjerast av kvinner og menn som har fått ulike oppgåver, om å anerkjenne dei ulike gåvene dei har, om å unngå splitting, om solidaritet og samarbeid, om innsamling til kyrkja i Jerusalem, om støtte til formidlingsoppdraget Paulus har fått å forkynne evangeliet, også «der Kristi namn ikkje er kjent». Det er eit gjensidig ansvarleg forhold mellom dei som er i kyrkja i Roma, og dei er gjensidig avhengige av kvarandre. Slik er det og skal det vere også mellom oss som er samla her som Kyrkjemøte frå heile landet, med støtte gitt til ulike lister, eller vi er her på grunn av den tenesta vi er sette til i kyrkja, til dømes som biskopar.

Vi skal vere audmjuke overfor oppgåver som er gitt oss og lagt på oss i kyrkja. Det er ein stor samanheng vi er i. Nokon av dykk er nye her. Nokre av dykk er veteranar. Vi har ulike ting å

bidra med, som gåver vi også deler med kvarandre, også der vi er usamde. Vi treng å bli tatt i mot av kvarandre.

Eg er her for første gong i mi nye rolle som preses. Eg er audmjuk og svært takknemleg overfor dykk og den støtte de gav til mitt kall til i prosessen fram mot utnemninga til den tenesta eg no er sett inn i. Eg vil nytte dette høvet til også å takke for den måten eg har blitt møtt mellom dykk, kollegaer i Bispemøtet, i Kyrkjerådet, i staben i Kirkens Hus og her i Nidaros, og blant alle dykk som eg elles har fått møtt allereie. Og no har eg den ære å møte alle de som er Kyrkjemøte-medlemer. Det er med glede og forventning eg ser fram mot det som vi skal gjere saman for kyrkja og Guds rike i åra som kjem.

Det er både eit lokalt og eit verdensperspektiv på kyrkja og evangeliet, heilt frå første dei første blad i kyrkjas historie. Slik ser eg også ein nær samheng mellom den oppgåva eg kom frå i Kirkenes Verdensråd på vegner av Den norske kyrkja, og den oppgåva eg har no har fått.

Men viktigare enn mitt personlege perspektiv, er det at vi no saman held fast på denne samanhengen. Vi er i ei tid med pandemi der vi må ta oss av nye og krevjande oppgåver lokalt og i vår nasjonale samheng – og det over lang tid. Eg vil herved gi min sterke honnør til alle i kyrkja, absolutt alle, som har tatt tak i nye og utvida oppgåvar i så måte med evne og vilje til å finne løysingar. Det er er på sin plass her å rette ein spesiell takk frå oss i Bispemøtet til leiinga i Kyrkjerådet og i KA, og til kyrkjeverjelaget for samarbeid om å koordinere tiltak og omorganisering knytta til smitteverntiltak til nytte for oss alle.

Dette skal vi gjere utan å gløyme at vi framleis er ein del av eit fellesskap som ikkje stoppar ved ei landegrense. I dette fellesskapet er der mange som slit veldig tungt, endå tyngre enn oss. I mange kyrkjer er helsearbeid vorte det ein må prioritere framfor mykje anna, i fleire kyrkjer har ein opplevd mange corona-relaterte dødsfall – også mellom kyrkjeleiarane. Dei fleste kyrkjer i verda er avhengige av den økonomi medlemmene syter for direkte, og er difor svært sårbare no. Det internasjonale og økumeniske samarbeidet for solidaritet, rettferd og fred er vanskelegare å drive, men kanskje meir nødvendig enn nokon gong. Den norske kyrkja er i ein nokså unik situasjon med at vi også i denne situasjonen har eit økonomisk grunnlag som gjer oss mykje mindre sårbare, og kan og bør finne måtar å støtte andre og felles organisasjonar på. Vi skal dessutan audmjukt minne kvarandre om at vi i kyrkja er mindre sårbare enn mange andre i ulike delar av norsk arbeidsliv.

Det er viktige saker også på eit kort Kyrkjemøte, ikkje minst valg og oppnemningar. Det er godt det er nokon som er vilige til å ta på seg oppgåvene.

Vi er i desse tider opptekne også av saker som ikkje er på agendaen på dette møtet. Arbeidet med kyrkjeorganisasjon er i ein slutfase, og handlar om å finne dei gode og mest tenlege ordningar for heile kyrkja, lokalt og nasjonalt, slik at vi i ulike roller kan gjere mest mogeleg nytte i god samhandling til beste for alle medlemene og vårt samfunnsoppdrag.

Andre spørsmål som er reiste i offentleg debatt og som er er drøfta av Bispemøtet i forkant av dette Kyrkjemøtet, vil eg kome tilbake til i Generaldebatten.

Måtte Gud gi oss både visdom og styrke til å gjere det vi skal på ein god måte i møte med kvarandre.

Til Guds ære, som Paulus seier det, kort og greit.

Velkomen til samarbeid.

Preses Olav Fykse Tveits preken under festgudstjenesten i Nidarosdomen

Preiketekst: Matteusevangeliet 5, 20-26

Deres Kongelige høyhet.
Stortingspresident. Statsminister.
Kjære kyrkjemøte, kjære gjester, gode kollegaer.
Kjære søstre og brøyr i Kristus, kjære alle saman!

Vi hadde gleda oss til at Kongen og Dronningen skulle vere med oss i dag, men av grunnar vi alle kjenner, var ikkje det mogeleg. Vi sender Kong Harald og Dronning Sonja våre varme helsingar, og håpar og ber om fortsatt god bedring for Kongen.

Her i Nidarosdomen kjenner vi pulsslslag av år og hundreår. Kyrkja i vårt land har samla menneske og formidla verdiar vi kan leve saman på.

No er det vår tid. Tida møter oss med store forventningar. Dei kjem også frå dagens evangelium.

Og Jesu ord har ikkje gått ut på dato. Med tanke på det vi høyrte, må ein nesten seie: Dessverre.

Det Jesus set fingeren på har skremmande stor aktualitet. Vårt forhold til kvarandre som menneske kan bli øydelagt av dei orda vi seier til kvarandre. Han peikar på at vi treng å forsone oss med kvarandre som menneske, i dei spenningar og sår som oppstår mellom enkeltmenneske, mellom ulike grupper, eller nasjonar.

Mobbing er ikkje eit nytt fenomen. Kanskje vi veit litt om det, nokon kvar, enten det er å bli mobba, eller vi veit med oss sjølve at vi har vore mellom dei som har mobba andre. Barn og unge fortener ein oppvekst utan mobbing. Vaksne fortener også å sleppe mobbing. For ord kan skade. Det er ei alt for vanleg oppleving for mange.

Vi veit også – dessverre - ganske mykje om at det kan vere ein samanheng mellom bodet å ikkje slå i hel og ord som ekskluderer, stigmatiserer eller diskriminerer. Det er ein samanheng som verkeleg kan gjere oss mismodige på menneskeheita sine vegner. Det gjeld heller ikkje berre ei fjern fortid, då Jesu ord vart høyrte første gongen.

Vi har markert og takka for at det er 75 år sidan den andre verdskrigen med okkupasjon av Noreg var til ende. Den nazistiske ideologien fremma rasistiske haldningar og uttrykk mot spesielle grupper. Særleg gjekk det hardt ut over jødar. Men det vart også retta mot andre grupper, så som rom-folk, homofile, og funksjonshemma. Det enda så galt som det kunne i kanskje det mørkaste kapittelet i menneskets historie, med systematisk folkemord. Menneske vert fornødra eller forakta også i dag berre fordi dei tilhøyrer ei anna gruppe menneske. Vi veit at slike haldningar dessverre finnst også i vårt land.

Vi må saman stå opp mot ideologiar og ord som vil forgifte samfunnet, og ramme særleg religiøse eller etniske minoritetar, slik vi såg eksempel på utanfor den jødiske synagoga i Oslo nyleg.

Frå dei nære relasjonar til dei store internasjonale forhold kan uforsonlege ord drive oss frå kvarandre. Det ser vi ikkje minst gjennom uredigerte sosiale medier. Slikt kan også forsterke dei tragiske verknader av andre problem og kriser, som til dømes i møte med ein pandemi. I alle delar av verda er det no ulike minoritetar som vert gjort til syndebukkar for smitten.

Kva er det så Jesu ord seier oss inn i eit slikt bilete av vårt liv i dag? Det viktigaste ordet han brukar er kanskje ordet «men». «De har høyrte det er sagt, *men* eg seier dykk...» Jesus avskaffar ikkje dei gode bud, men utfordrar oss til å tenkje vidare for å sjå rekkevidda av dei verdiar og normer som er gitt oss.

Han set føtene på solid grunn. Han viser til tradisjonen, som har gitt klar og god rettleiing om kva som er rett og gale. Du skal ikkje slå i hel. Den som gjer det, skal stå ansvarleg for det – for ein domstol. Slik ser ein konturar av eit rettssamfunn som ikkje let den sterkaste sin rett råde.

Men, understrekar Jesus, det er ikkje slik at om ein ikkje har slått nokon i hel, så er ein rettferdig, og det er ikkje meir å tenkje på. Det trengst noko meir. Det gjeld respekten for andres liv som er uttrykt i budet, dette vernet for oss sårbare menneske, for dei andre, deira verdigheit, deira verdi, deira anseelse – for den dei er, uansett kven dei er. Jesus overdriv poenget sitt, for å få det fram: «Den som seier «din tosk», skal vere skuldig for det Høge rådet».

Difor må vi finne ut kva dette betyr, i dag. Vi er gitt verdiar og normer som kan gi oss fast grunn å stå på. Det er samla opp i det doble kjærleiksbudet, å elske Gud og vår neste. Det er kopla til den gyldne regel: Det du vil at andre skal gjere mot deg, skal du gjere mot dei. Men vi kan ikkje berre bli ståande med sitat av kva som er sagt eller skrive. Vi må gå vidare og gjere det gjeldande i det livet vi lever og skal leve saman nettopp no. Vi kan ikkje legge ansvaret for kva *vi* gjer på gamle tekstar og dei som skreiv det. Vi må bere ansvaret sjølve for kva vi gjer i møte med kvarandre i dag.

Jesus talar om å søkje forsoning med «bror sin» før ein går til det heilage, til altaret. Vi treng fred i vårt forhold til kvarandre, i den verda vi lever i, overfor naturen, overfor alt og alle Gud har skapt.

Budet «du skal ikkje slå i hel» vert eit svært aktuelt bud når vi tenkjer over omfanget av dei store miljøkriser vi står overfor, både direkte og indirekte.

Budet «du skal ikkje slå i hel» er til dømes eit svært aktuelt bud når vi tenkjer over omfanget av dei store miljøkriser vi står overfor, både direkte og indirekte. Bestanden av virveldyr er redusert med 68% sidan 1970. Vi – menneske - treng også artsmangfaldet. Og klimakrisa kan gjere det vanskeleg, ja umogeleg, å leve mange stader der menneske - og dyr - er i dag. Det er svært store utfordringar vi står overfor.

Jesus ber oss forsone oss med kvarandre før vi går til det heilage. Vegen til forsoning kan opnast, men det går ikkje ein snarveg via altaret. Det går gjennom å erkjenne sanning og søke rettferdige relasjonar mellom oss. Då kan også vegen gå til altaret, der vi kan motta Guds gåve, så som i nattverden, i takk og bøn til Gud. Ja, det kan nettopp bli den vegen som gjer at nokon verkeleg kan finne nye vegar og nytt liv, for seg sjølv og i forhold til andre.

I kyrkja tilber vi Kristus som forsonar. Det gjer vi her i Kristkyrkja, og i alle kyrkjer i verda. I kyrkja har menneske gjennom tidene søkt i sin nød til den krossfeste og oppstandne Jesus Kristus, som den som har forsona verda med Gud, og som har sett oss inn i forsoningas teneste. Det er ikkje for å bagatellisere det vonde og den urett som har skjedd, men fordi vi treng ein som kan endre vår relasjon til Gud og kvarandre. Synd og skuld, urett og ufred, er dessverre heller ikkje ord som er gått ut på dato.

6.februar i 2017 vart eit samisk altar innvigd her i Nidarosdomen, i nasjonalheilagdomen. Det skal vise at vi er ein nasjon med to folk. Og det er eit teikn på at det trengst erkjenning av sanning og forsoning mellom oss. Samefolket har i mange år vore utsett for diskriminering og urettferd, frå nasjonale styresmakter og frå kyrkja, og i lokale samanhengar. Det gjeld også her i denne delen av landet, i det sørsamiske området. Vi håpar no at den offisielle sannings- og forsoningskommisjonen som Stortinget har oppretta, skal føre oss langt på vegen i felles erkjenning av fortida, mot rettferd og forsoning.

Kristus-skikkelsen ved det samiske altaret er kledd i ein kjortel som er forma som ei samekofte. Jesus er den som vi alle kan identifisere oss med - som det heile og sanne menneske.

Det er det som ligg under det Jesus seier, nemleg eit anna bilete av mennesket som han vil ha fram og som han representerer. Det er uttrykk for ei stor forventning også til oss: De kan betre enn dette. Vi kan betre enn å øydelegge for kvarandre og relasjonane mellom oss. Det biletet har også inspirert menneske i kamp for rettferd, mot rasisme, for likestilling, for demokrati. Det er biletet av mennesket, kvinner og menn, som eit Gudsbilete.

Vi kan vere stolte av å vere menneske, ein del av den eine og store menneskeslekta på jord, med alt sitt mangfald. Ja, når var vi eigenleg sist stolt av berre å vere eit menneske? Det hender vi blir inspirerte til å sjå alle menneskes verd og uendelege verdi ved den måten nokon møter andre på eller omtalar andre på. Vi kjenner slike øyeblikk igjen når vi har dei.

For mange av oss har det hendt når ein har lytta til Hans Majestet Kong Haralds talar, slik det også skjedde ved 25-årsjubileet som regent. Då vart vi alle omfavna som norske, uansett kven vi er, kvar vi kjem frå, kva vi trur på eller kven vi er glad i. Det er ord som har sett spor i oss som menneske og som nasjon. Det er ord som byggjer på det vi har med oss i vår kristne og humanistiske arv, men som viser kva dei må bety i dag, i vårt mangfaldige samfunn no. Dei orda sette ein ny standard i vår forståing av vår nasjons felles verdier.

Vår kristne og humanistiske arv er nemnt i den siste revisjonen av Grunnlova. Det er kopla til erklæringane om universelle menneskerettar. Slik er denne arven tolka i dag med tanke på utfordringane for den enkelte og vårt felles liv, i Noreg og i verda. Jesus utfordrar oss til å følge hans eksempel, til å skape fred, med alt det inneber. Det er ikkje fordi vi er betre enn andre, men fordi Jesus kallar oss til å bringe det vi har fått til andre, der vi kan.

For eit par år sidan skulle eg leie ein kyrkjeleg delegasjon på eit besøk i Pyongyang, som del av eit arbeid for å bygge bruar mellom det splitta folket i nord og sør i Korea. Det var ei veke etter det første håpefulle møtet mellom dei noverande leiarane i Sør-Korea og Nord-Korea. Vi skulle også overrekkje ei gåve i Nord-Korea, som det er god skikk og bruk når ein er offisielle gjester. Mine gode kollegaer meinte ei fin klokke frå Sveits, der nokon av oss kom frå, kunne vere høveleg. Det vart til at vi tok med eit ikon, eit vakkert malt bilete frå den ortodokse

kyrkjetradisjon, av Jesus som velsignar. Eg vart bedt om å forklare - overfor han som tok imot på vegne av landes leiar - kvifor vi ville gi akkurat denne gåva. Eg sa at dette var eit bilete av han som er vår fredsfyrste, Jesus Kristus. Det er han som inspirerer oss til å arbeide for fred og forsoning, for rettferd og verdighet for alle. Fordi Gud elsker verda, heile verda, alle menneske. Gåva vart tatt i mot med stor respekt og takk.

Som kyrkje – saman med andre kyrkjer - skal vi i alle forhold spørre korleis vi kan stå i forsoningas teneste. Vi gjer det i samarbeid med alle menneske av god vilje, uansett religiøs tru eller ikkje. Så må vi våge å tru at vi som menneske kan gjere det betre, i ei uforsona verd, i ei menneskeslekt som er vorte naturens fiendar.

Vi gjer det saman med unge menneske som spør etter håp.
Vi gjer det i tru på at Fredsfyrsten vil vere med oss, kvar dag.

Ære vere Gud, vår Skapar, Forsonar og Livgjevar, Fader, Son og Heilage Ande, som var, er og vere skal, èin sann Gud frå æve og til æve.
Amen

Kirkerådsleder Kristin Gunleiksrud Raaums hilsen under Festgudstjenesten i Nidaros

Vi er samlet til festgudstjeneste i Nidarosdomen. Vi feirer ny preses og kirkedemokratiet: nytt kirkemøte, nyvalgt kirkeråd, mellomkirkelig råd og samisk kirkeråd.

Vi har fått være med på å sette kursen videre for en tilstedeværende, bred og åpen kirke. Som kirkerådsleder kjenner jeg et særlig ansvar for å bidra til å åpne kirken for alle som ønsker å høre til den. Også nå, i en verden som snurrer stadig raskere rundt ekkokamre og likerklipp. Kirken skal by på fellesskap, et sted der ytre stas og iscenesatt prakt ikke teller. Kirken er et rom for de lange linjer. Det ligger under som en dypt forankret klangbunn i folks bevissthet: i kirken er det alvor og sannhet som gis rom. Som kirke har vi snublet og famlet. Men også kirken holdes oppe av Guds nåde. Den holdes sammen av Guds uforbeholdne kjærlighet til oss, til alle mennesker. Kirken er i verden som et forsonende fellesskap, med en felles forpliktelse: å løfte frem Guds kompromissløse nåde.

Uansett om vi er her, i et storslått kirkerom, eller sitter hjemme hos oss selv, er vi alle omfattet av en nåde som aldri feiger ut. Den er der, for den som sørger og lider, for dåpsbarnet, for konfirmanden som mottar forbønnen eller i ekteskapet der to forenes i kjærlighet. Evangeliet er ikke forbeholdt de få. Å reservere evangeliet for noen grupper, å bruke evangeliet til å holde noen ute eller nede, det er i strid med Jesu budskap. Hele grunnfortellingen om Jesus er at han åpner for mangfold. Jesus bryter Gudsriket åpen for alle – særlig dem som ble holdt utenfor. Dette forplikter kirken til å fortelle om en Gud som strekker hånden ut til mennesker, uansett hva som skjer. Slik at vi alle kan møte en kompromissløs nåde.